

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

Warszawa, 6 czerwca 2024 roku

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2023		Rok zakończony 31 grudnia 2022	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Wynik z tytułu odsetek	304 179	67 171	217 349	46 360
Wynik z tytułu prowizji i opłat	70 845	15 645	62 744	13 383
Wynik na działalności podstawowej	418 724	92 467	327 910	69 943
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	12 901	2 848	17 507	3 733
Ogólne koszty administracyjne	-255 111	-56 336	-266 880	-56 925
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-86 086	-19 010	-30 596	-6 526
Wynik na działalności operacyjnej	85 505	18 882	-36 253	-7 733
Zysk (strata) brutto	85 505	18 882	-36 253	-7 733
Zysk (strata) netto	60 482	13 356	-37 943	-8 093

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w przeliczeniu na walutę EUR

	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Aktywa				
Papiery wartościowe	21 835 140	5 021 881	15 573 625	3 320 673
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 491 287	1 492 936	7 059 808	1 505 322
Aktywa razem	31 284 933	7 195 247	26 800 220	5 714 454
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec innych banków	26 149 458	6 014 135	22 413 021	4 778 998
Zobowiązania wobec klientów	3 375 397	776 310	2 946 563	628 278
Zobowiązania razem	30 372 818	6 985 469	25 967 338	5 536 864
Kapitał własny ogółem	912 115	209 778	832 882	177 590
Suma zobowiązań i kapitału własnego	31 284 933	7 195 247	26 800 220	5 714 454

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2023		Rok zakończony 31 grudnia 2022	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	114 222	25 224	-252 953	-53 954
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-1 512 343	-333 969	1 629 267	347 518
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	166 349	36 735	-46 102	-9 834
Przepływy pieniężne netto, razem	-1 231 772	-272 010	1 330 212	283 730

Do przeliczenia wartości pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2023 roku na walutę EUR zastosowano średni kurs ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień wynoszący 4,348 zł za 1 EUR. Porównywalne dane finansowe zostały przeliczone na walutę EUR przy zastosowaniu średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2022 roku, który wynosił 4,6899 zł za 1 EUR.

Główne pozycje sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz rachunku zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku przeliczone zostały na walutę EUR, odpowiednio według kursu 4,5284 zł za 1 EUR oraz 4,6883 zł za 1 EUR. Kursy te wyliczono jako średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego danymi finansowymi.

Spis treści

Rachunek zysków i strat.....	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	11
1. Podstawowe dane i informacje o Banku.....	11
1.1. Podstawowe informacje	11
1.2. Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.....	12
1.3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku.....	12
1.4. Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdania finansowego	14
2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen.....	14
2.1. Podstawa sporządzania sprawozdania	14
2.2. Oświadczenie o zgodności	14
2.3. Okres i zakres jednostkowego sprawozdania finansowego	14
2.4. Kontynuacja działalności	14
2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd	16
2.6. Korekta błędów oraz zmiany dokonane w celu porównywalności danych.....	18
2.7. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości.....	18
2.8. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji	41
2.9. Reforma wskaźników referencyjnych stóp procentowych.....	44
3. Segmenty działalności	45
4. Wynik z tytułu odsetek	48
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat.....	49
6. Przychody z tytułu dywidend	49
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.....	50
8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych.....	50
9. Pozostałe przychody operacyjne	51
10. Pozostałe koszty operacyjne.....	51
11. Ogólne koszty administracyjne	52
12. Świadczenia pracownicze.....	52
13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	52
14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	54
15. Podatek dochodowy	56
16. Zysk na akcję.....	59
17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty	59
18. Kasa, środki w Banku Centralnym	59
19. Należności od innych banków	60
20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	61
21. Pochodne instrumenty finansowe	61
22. Papiery wartościowe	65
23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	72
24. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone.....	78
25. Zapasy	83
26. Rzeczowe aktywa trwałe	84
27. Wartości niematerialne.....	88
28. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	90
29. Pozostałe aktywa	91
30. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	92

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

31. Zobowiązania wobec innych banków	92
32. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	93
33. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	93
34. Zobowiązania wobec klientów	94
35. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	95
36. Pozostałe zobowiązania	97
37. Rezerwy	97
38. Kapitały własne	102
39. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych	103
40. Działalność powiernicza	108
41. Umowy leasingowe	108
42. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	108
43. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	110
44. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	111
45. Transakcje z podmiotami powiązanymi	112
46. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	116
47. Struktura zatrudnienia	116
48. Sekurytyzacja	116
49. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	117
50. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)	117
51. Cele i zasady zarządzania ryzykiem	117
51.1. Ryzyko kredytowe	117
51.2. Ryzyko płynności	147
51.3. Ryzyko rynkowe	151
51.4. Ryzyko operacyjne	162
52. Zarządzanie kapitałem	164
53. Sprostowanie oczywistej omyłki pisarsko-rachunkowej	168

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2023	Rok zakończony 31 grudnia 2022
Przychody z tytułu odsetek	4	1 584 902	1 170 605
- obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		1 575 227	1 166 792
- o charakterze odsetkowym		9 675	3 813
Koszty z tytułu odsetek	4	-1 280 723	-953 256
Wynik z tytułu odsetek		304 179	217 349
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	102 726	92 921
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	-31 881	-30 177
Wynik z tytułu prowizji i opłat		70 845	62 744
Przychody z tytułu dywidend	6	1 639	1 481
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	7	23 697	32 999
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	8	7 205	8 984
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8	11 159	4 353
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych		18 364	13 337
Wynik na działalności podstawowej		418 724	327 910
Pozostałe przychody operacyjne	9	40 884	40 161
Pozostałe koszty operacyjne	10	-27 983	-22 654
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		12 901	17 507
Ogólne koszty administracyjne	11	-255 111	-266 880
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	13	-4 923	-84 194
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe, w tym:	14	-86 086	-30 596
- wynik odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych		-87 518	-38 823
Wynik na działalności operacyjnej		85 505	-36 253
Zysk (strata) brutto		85 505	-36 253
Podatek dochodowy	15	-25 023	-1 690
- bieżący podatek dochodowy		-14 760	-21
- odroczony podatek dochodowy		-10 263	-1 669
Zysk (strata) netto		60 482	-37 943
Zysk (strata) na akcję (w zł) z zysku za rok obrotowy			
- podstawowy z zysku (straty) za rok obrotowy		0,14	-0,09
- rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy		0,14	-0,09

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2023 roku oraz dnia 31 grudnia 2022 roku Bank nie prowadził działalności zaniechanej.

Rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2023	Rok zakończony 31 grudnia 2022
Nota		
Zysk (strata) netto	60 482	-37 943
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	31 509	-34 087
Wycena papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	43 825	-44 594
- podatek odroczony	-8 327	8 473
Przeniesienie na wynik finansowy w wyniku zaprzestania ujmowania papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4 926	2 511
- podatek odroczony	937	-477
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	841	-2 241
Wycena inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 008	-3 508
- podatek odroczony	-382	666
Zyski lub straty aktuarialne	37	-970
- podatek odroczony	185	-142
Razem całkowite dochody netto	92 832	-74 271

Sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	18	1 693 435	2 865 300
Należności od innych banków	19	564 791	597 303
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		564 791	597 303
Pochodne instrumenty finansowe	21	4 370	1 444
Papiery wartościowe	22	21 835 140	15 573 625
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy		269 496	262 953
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		9 922 385	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		13 709	11 711
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		11 629 550	9 534 238
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	6 491 287	7 059 808
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		62 480	93 144
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		6 428 807	6 966 664
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	24	430 508	438 537
Zapasy	25	94	104
Rzeczowe aktywa trwałe	26	91 287	94 987
Wartości niematerialne	27	42 301	33 127
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	46 099	63 950
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	28	38	1 485
Pozostałe aktywa	29	85 583	70 550
Aktywa razem		31 284 933	26 800 220
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	30	524	2 039
Zobowiązania wobec innych banków	31	26 149 458	22 413 021
Pochodne instrumenty finansowe	21	13 464	1 324
Zobowiązania wobec klientów	34	3 375 397	2 946 563
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	35	627 801	389 372
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	2 261	2
Pozostałe zobowiązania	36	193 776	205 098
Rezerwy	37	10 137	9 919
Zobowiązania razem		30 372 818	25 967 338
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	38	455 625	455 625
Akcje własne	38	-23 498	-9 899
Kapitał zapasowy	38	320 297	344 641
Inne całkowite dochody	38	6 329	-26 021
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	38	-37 159	-37 159
Wynik roku bieżącego	38	60 482	-37 943
Pozostałe kapitały	38	130 039	143 638
Kapitał własny ogółem		912 115	832 882
Suma zobowiązań i kapitału własnego		31 284 933	26 800 220

Sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zestawienie zmian w kapitale własnym

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem
Kapitał na początek okresu	455 625	-9 899	344 641	-26 021	-37 159	-37 943	143 638	832 882
Wynik za okres	0	0	0	0	0	60 482	0	60 482
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	32 350	0	0	0	32 350
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	32 350	0	60 482	0	92 832
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	-37 943	37 943	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	-37 943	0	37 943	0	0	0
Odkup akcji własnych	0	-13 599	13 599	0	0	0	-13 599	-13 599
Pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał na koniec okresu	455 625	-23 498	320 297	6 329	-37 159	60 482	130 039	912 115

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem
Kapitał na początek okresu	455 625	0	404 495	10 307	-37 159	32 610	51 174	917 052
Wynik za okres	0	0	0	0	0	-37 943	0	-37 943
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	-36 328	0	0	0	-36 328
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	-36 328	0	-37 943	0	-74 271
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	32 610	-32 610	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	32 610	0	-32 610	0	0	0
Odkup akcji własnych	0	-9 899	-1 964	0	0	0	1 964	-9 899
Pozostałe	0	0	-90 500	0	0	0	90 500	0
Kapitał na koniec okresu	455 625	-9 899	344 641	-26 021	-37 159	-37 943	143 638	832 882

Zestawienie zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do jednostkowego sprawozdania finansowego,
które stanowią integralną część jednostkowego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2023	Rok zakończony 31 grudnia 2022
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) netto		60 482	-37 943
Korekty razem:		53 740	-215 010
Amortyzacja	11	31 355	32 089
Odsetki		-558 320	-425 237
Dywidendy otrzymane	6	-1 639	-1 481
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej		923	-15 691
Zmiana stanu:		570 222	192 734
- należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	42	-27 394	2 921
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		0	18 293
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		-6 543	-36 824
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	42	-4 118 765	-2 866 937
- papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		12	3 508
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		30 663	33 278
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie		537 858	925 688
- zapasów		10	-29
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		1 448	-1 385
- pozostałych aktywów	42	-15 031	-11 575
- zobowiązań wobec Banku Centralnego		-1 515	1 998
- zobowiązań wobec innych banków		3 736 437	2 599 935
- pochodnych instrumentów finansowych (w tym stanowiących zabezpieczenie zobowiązań)		9 214	-13
- zobowiązań wobec klientów		428 834	-484 635
- pozostałych zobowiązań		-4 253	12 282
- rezerw		-753	-3 771
Zapłacony podatek dochodowy		-12 500	8 649
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	15	25 023	1 690
Inne korekty	42	-1 324	-7 763
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		114 222	-252 953

cd. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Wpływy		655 605	1 695 164
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		0	27 980
Likwidacja podmiotów zależnych		8 485	0
Zbycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		60 064	1 578 499
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		0	16 015
Dywidendy otrzymane	6	1 639	1 481
Odsetki otrzymane		585 417	71 189
Wydatki		-2 167 948	-65 897
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		0	-28 199
Nabycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		-2 135 633	-16 853
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		-32 315	-20 845
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-1 512 343	1 629 267

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wpływy		234 737	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	35	234 737	0
Wydatki		-68 388	-46 102
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingowych		-13 797	-11 625
Wykup dłużnych papierów wartościowych wraz z odsetkami	35	-40 992	-24 578
Nabycie akcji własnych		-13 599	-9 899
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		166 349	-46 102

Przepływy pieniężne netto, razem		-1 231 772	1 330 212
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym		-1 231 772	1 330 212
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-37 681	-12 324
Środki pieniężne na początek okresu		3 416 422	2 086 210
Środki pieniężne na koniec okresu		2 184 650	3 416 422
- środki o ograniczonej możliwości dysponowania		0	0

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Podstawowe dane i informacje o Banku

1.1. Podstawowe informacje

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (Bank) został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu. Na podstawie uchwały nr 12/2001 Walnego Zgromadzenia GBPZ S.A. podjętej w dniu 16 maja 2001 roku, firmę zmieniono na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Zmiana firmy na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. została zarejestrowana w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.

Bank jest wpisany do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 6 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2023 roku:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	340 435 870	74,72	74,72
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	3 594 745	0,79	0,79
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	26 245 574	5,76	5,76
Inne Banki Polskie	11 457 898	2,51	2,51
Banki Zagraniczne	4 217 815	0,93	0,93
Pozostali akcjonariusze			
- osoby fizyczne	714 475	0,16	0,16
- pozostali	59 851 143	13,13	13,13
Bank BPS S.A.	9 107 721	2,00	2,00
Razem	455 625 241	100,00	100,00

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2022 roku:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	339 428 753	74,50	74,50
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	4 593 012	1,01	1,01
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	26 245 574	5,76	5,76
Inne Banki Polskie	11 457 898	2,51	2,51
Banki Zagraniczne	4 217 815	0,93	0,93
Pozostali akcjonariusze			
- osoby fizyczne	809 053	0,18	0,18
- pozostali	64 319 275	14,11	14,11
Bank BPS S.A.	4 553 861	1,00	1,00
Razem	455 625 241	100,00	100,00

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym oferującym szeroki zakres usług w obrocie krajowym i zagranicznym, świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, w szczególności dla banków spółdzielczych, zgodnie z zakresem usług określonych w statucie Banku.

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku z późniejszymi zmianami, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność.

Bank prowadzi operacje zarówno w polskich złotych jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym.

1.2. Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym Bank BPS S.A. sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A., które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 22 czerwca 2023 roku.

1.3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku BPS S.A.

W 2023 roku skład Zarządu Banku kształtował się następująco:

1. Pan Artur Adamczyk – Prezes Zarządu Banku;
2. Pan Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku;
3. Pan Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku.

Zarząd Banku w ww. składzie działa od 25 czerwca 2020 roku.

31.12.2023

- 1) Artur Adamczyk - Prezes Zarządu
- 2) Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
- 3) Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku

31.12.2022

- 1) Artur Adamczyk - Prezes Zarządu
- 2) Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
- 3) Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku

Skład Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

W 2023 roku Rada Nadzorcza Banku działała w niezmiennym składzie:

31.12.2023	31.12.2022
1) Piotr Kaczyński Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	1) Piotr Kaczyński Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku
2) Paweł Kapel Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	2) Paweł Kapel Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku
3) Roman Hrynkiewicz Sekretarz Rady Nadzorczej	3) Roman Hrynkiewicz Sekretarz Rady Nadzorczej
4) Kamil Burski Członek Rady Nadzorczej Banku	4) Kamil Burski Członek Rady Nadzorczej Banku
5) Roman Domański Członek Rady Nadzorczej Banku	5) Roman Domański Członek Rady Nadzorczej Banku
6) Józef Florek Członek Rady Nadzorczej Banku	6) Józef Florek Członek Rady Nadzorczej Banku
7) Piotr Huzior Członek Rady Nadzorczej Banku	7) Piotr Huzior Członek Rady Nadzorczej Banku
8) Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku	8) Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku
9) Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku	9) Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku
10) Marek Kuder Członek Rady Nadzorczej Banku	10) Marek Kuder Członek Rady Nadzorczej Banku
11) Jowita Martyniak-Lech Członek Rady Nadzorczej Banku	11) Jowita Martyniak-Lech Członek Rady Nadzorczej Banku
12) Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku	12) Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku
13) Andrzej Pawlik Członek Rady Nadzorczej Banku	13) Andrzej Pawlik Członek Rady Nadzorczej Banku
14) Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku	14) Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku
15) Włodzimierz Szewc Członek Rady Nadzorczej Banku	15) Włodzimierz Szewc Członek Rady Nadzorczej Banku
16) Jarosław Wiśniewski Członek Rady Nadzorczej Banku	16) Jarosław Wiśniewski Członek Rady Nadzorczej Banku
17) Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku	17) Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku

1.4. Zatwierdzenie jednostkowego sprawozdania finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 6 czerwca 2024 roku.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 22 czerwca 2023 roku.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen

2.1. Podstawa sporządzania sprawozdania

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- 1) według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane przez rachunek zysków i strat, instrumentów kapitałowych i aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży aktywów finansowych, a także aktywów finansowych niespełniających kryterium testu SPPI;
- 2) według zamortyzowanego kosztu dla aktywów finansowych będących częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych i jednocześnie spełniających kryterium SPPI oraz pozostałych zobowiązań finansowych;
- 3) według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych;
- 4) niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia w przypadku aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawione jest w złotych (waluta funkcjonalna), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSIF”).

2.3. Okres i zakres jednostkowego sprawozdania finansowego

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2023 roku do dnia 31 grudnia 2023 roku i zawiera dane porównawcze:

- 1) dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku;
- 2) dla pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku.

2.4. Kontynuacja działalności

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2023 roku.

W oparciu o art. 22b ust. 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, utworzony został System Ochrony Zrzeszenia BPS.

System Ochrony Zrzeszenia BPS to porozumienie, w którym uczestniczą Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i zrzeszone z nim Banki Spółdzielcze, na mocy którego banki te zapewniają sobie wzajemnie wsparcie w zakresie płynności i wypłacalności w sytuacji wystąpienia trudności finansowych w którymkolwiek z tych banków.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS był Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz 307 zrzeszonych banków spółdzielczych.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której powierzono zadania jednostki zarządzającej Systemem dysponuje środkami finansowymi, zgromadzonymi w ramach funduszu zabezpieczającego i depozytu obowiązkowego, przeznaczonymi wyłącznie na interwencję zapobiegającą utracie płynności i wypłacalności. Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek Banku dotyczący wspólnego wypełniania normy LCR zezwoliła na odstępianie od stosowania na zasadzie indywidualnej przez Bank oraz banki spółdzielcze, które podpisały umowę Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przepisów określonych w art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR, jak również wskazała Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako zobowiązany do spełniania wymogów określonych w powyższych artykułach na podstawie skonsolidowanej sytuacji uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Zezwolenie KNF umożliwia efektywniejsze zarządzanie płynnością, przy zachowaniu niezbędnego poziomu bezpieczeństwa.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Systemu Ochrony, w przypadku pojawienia się problemów z płynnością Bank może liczyć na wsparcie płynnościowe Systemu Ochrony, świadczone w ramach stosownych mechanizmów i instrumentów dla uczestników Systemu.

Mechanizmy pomocowe utworzone w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zostały zdefiniowane w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Składają się na nie mechanizmy wsparcia płynności, oparte na depozycie obowiązkowym oraz mechanizmy wsparcia wypłacalności pozwalające na udzielenie pomocy ze środków zgromadzonych na Funduszu Zabezpieczającym, zasilanym obowiązkowymi wpłatami uczestników. System Ochrony poprzez stały monitoring bieżącej sytuacji Banku BPS S.A. i zrzeszonych z nim banków spółdzielczych objętych Systemem Ochrony oraz zaplanowane w jego ramach działania prewencyjne i wspomagające, zapewnia wsparcie jego uczestników w zakresie płynności i wypłacalności. Udziela także niezbędnej pomocy w przypadku ewentualnego wystąpienia sytuacji niestandardowych w którymkolwiek z banków, uczestników Systemu.

Zgodnie z misją i wizją rozwoju, Bank prowadzi działania mające przede wszystkim na celu umacnianie sektora polskiej bankowości spółdzielczej oraz wspiera zrzeszone banki spółdzielcze w rozwoju działalności biznesowej oraz rozwoju technologicznym. Bank dąży również do zwiększenia własnej stabilności poprzez ograniczanie ekspozycji na ryzyko, zmniejszenie kosztów ryzyka oraz poprawę kluczowych wskaźników stabilności finansowej (współczynniki adekwatności kapitałowej).

Bank w latach 2020 – 2023 realizował Wewnętrzny Plan Naprawy, którego głównym celem było zwiększenie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku, wyrażone poprzez poprawę podstawowych wskaźników sprawności działania, przede wszystkim w zakresie adekwatności kapitałowej, jakości portfela kredytowego oraz rentowności działania. Pomimo, iż w okresie realizacji WPN znacząco zmieniły się uwarunkowania zewnętrzne oraz miało miejsce wiele niekorzystnych i nieplanowanych zdarzeń (wybuch pandemii, agresja Federacji Rosyjskiej w Ukrainie, kryzys energetyczny, pogorszenie koniunktury gospodarczej kraju, wysoka inflacja, wzrost stóp procentowych przekładający się na pogorszenie sytuacji finansowej klientów, rosnące obciążenia regulacyjne, w tym wprowadzenie „wakacji kredytowych”), Bank zrealizował większość założeń przyjętych w planie.

Podstawowe wskaźniki adekwatności kapitałowej, tj. Tier I oraz TCR kształtują się na bezpiecznym poziomie znacznie powyżej norm nadzorczych. Bank na dzień 31 grudnia 2023 roku osiągnął współczynnik CET 1 i Tier I na poziomie 17,20 %, a TCR wyniósł 26,98 %. Bank BPS S.A. nie spełnił natomiast wskaźnika dźwigni finansowej na wymaganym przez nadzorcę poziomie (3 %), niemniej planuje, że zostanie on spełniony w 2024 roku. Będzie to efektem zaliczenia do kapitału Tier I Banku zysku netto za 2023 rok oraz zakładanej emisji pożyczki podporządkowanej zaliczanej do kapitału dodatkowego Tier I. Ponadto od 1 stycznia 2025 roku wejdą w życie zmiany w Rozporządzeniu CRR w zakresie stosowanych odliczeń od miary ekspozycji całkowitej (TEM) wartości aktywów płynnych zabezpieczających depozyt obowiązkowy. Powyższe zmiany przepisów uwzględnią specyfikę działania Banku Zrzeszającego, do którego zadań należy przede wszystkim absorpcja wolnych środków zrzeszonych banków spółdzielczych. Obowiązek ten w znaczący sposób ogranicza możliwość swobodnego

zarządzania istotną częścią sumy bilansowej Banku BPS S.A., a tym samym ogranicza jego wpływ na poziom wskaźników odnoszących się do miary ekspozycji całkowitej.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ) pomimo występujących odchyłeń w realizacji poszczególnych opcji naprawy oraz prognoz finansowych oceniła, że ryzyko w Banku na przestrzeni ostatnich kilku lat uległo istotnemu zmniejszeniu. Zauważalnej poprawie uległ poziom ryzyka w kluczowych obszarach z punktu widzenia naprawy Banku, tj. głównie adekwatności kapitałowej, a także jakości aktywów.

Zdaniem Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. podjęte działania mitygujące w poszczególnych obszarach działalności Banku, projekty związane z optymalizacją wymogów kapitałowych, restrukturyzacją kosztów działania, jak również związane z transformacją cyfrową i technologiczną powodują, że powyższe fakty i okoliczności nie stanowią zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności Banku w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym. W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd

Przygotowanie jednostkowego sprawozdania finansowego Banku wymaga od kierownictwa dokonania profesjonalnego osądu, szacunków i określenia pewnych założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Bank podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Poniżej wymieniono obszary, w których profesjonalny osąd oraz szacunki księgowe przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości miały największy wpływ na kwoty przedstawione w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik wyceny. Dane wejściowe uzyskuje się z możliwych do zaobserwowania rynków, jednak tam gdzie nie można tego dokonać, przy ustalaniu wartości godziwej konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych.

Szczegółowy opis wartości godziwej aktywów finansowych przedstawiono w notach nr 2.7.5 i 39.

Klasyfikacja aktywów finansowych

Bank klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału i odsetek od kwoty tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w nocie nr 2.7.1.

Utrata wartości aktywów finansowych

Bank stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Bank wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe z uwzględnieniem prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Do określenia utraty wartości (lub jej odwrócenia) niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana między innymi z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych oraz czynników makroekonomicznych.

Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, należności leasingowych, składnika aktywów z tytułu umów lub zobowiązania do udzielenia

pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych. Dla inwestycji kapitałowych Bank nie rozpoznaje oczekiwanych strat kredytowych.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań mających na celu poprawę jakości procesu.

Szczegółowy opis modelu utraty wartości opartego na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych przedstawiono w nocie nr 2.7.6, natomiast opis praktyk w zakresie „forbearance” przedstawiono w nocie nr 51.1.

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane są przy początkowym ujęciu w wysokości rzeczywistej ceny nabycia (według kosztu). Po początkowym ujęciu inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane są na dzień bilansowy według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych i stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

Korekta wartości aktywów finansowych z tytułu wakacji kredytowych

Szczegółowe informacje dotyczące oszacowania kwoty korekty oraz przyjętych założeń do tych szacunków zaprezentowane są w nocie 13.

Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych oraz innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży, Bank opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

Rezerwy na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze obejmują rezerwę na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które wyliczane są metodą aktuarialną, jako wartość bieżąca przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i wynagrodzeń na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, między innymi co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 37.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat podatku odroczonego przedstawiono w nocie nr 15.

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania i wartości niematerialnych uwzględnia się między innymi:

- 1) dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego lub intensywność wykorzystania;
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych;
- 3) okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania;
- 4) zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów;
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych umów. W powyższej sytuacji, jeżeli szacowany okres użytkowania jest krótszy, Bank przyjmuje szacowany okres użytkowania.

Bank corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użytkowania na podstawie bieżących szacunków.

Identyfikacja umów leasingowych

Bank dokonuje identyfikacji leasingu na podstawie zawartej umowy. Jeżeli zawarta umowa daje Bankowi prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie w zamian za wynagrodzenie, Bank uznaje, że umowa jest leasingiem lub zawiera leasing.

2.6. Korekta błędów oraz zmiany dokonane w celu porównywalności danych

W 2023 roku Bank nie dokonywał korekty błędów lat ubiegłych.

2.7. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

2.7.1. Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Początkowe ujęcie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe klasyfikuje do jednej z następujących kategorii:

- 1) wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- 2) wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Powyższa klasyfikacja zależy od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, tj. od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (ang. solely payments of principal and interest, „SPPI”). Bank wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- 1) model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model H2C);
- 2) model biznesowy, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych (model H2CS);
- 3) model rezydualny, który nie spełnia charakterystyki dwóch powyższych modeli.

(ii) Późniejsza wycena

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem w punktach (iii)-(xii) poniżej.

(iii) Modele biznesowe

Aktywa finansowe podlegają klasyfikacji w kontekście obszaru działalności operacyjnej, w związku z którą zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych, a nie na poziomie indywidualnego instrumentu, w oderwaniu od pozostałych instrumentów finansowych.

Klasyfikując poszczególne aktywa finansowe Bank opiera się na dwóch kryteriach, tj.:

- 1) kryterium modelu biznesowego zarządzania danym portfelem aktywów;
- 2) oceną charakterystyki przepływów pieniężnych, tj. oceną warunków kontraktowych danego aktywa finansowego pod kątem weryfikacji czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek od należnego kapitału odzwierciedlających ryzyko kredytowe oraz wartość pieniądza w czasie.

Kryterium modelu biznesowego odnosi się do aktywów finansowych, które są zarządzane, oceniane i raportowane łącznie w ramach grupy aktywów finansowych zaklasyfikowanych przez Zarząd do określonego modelu biznesowego.

Bank ocenia swoje modele biznesowe w zakresie zarządzania aktywami finansowymi na poziomie portfelowym, biorąc pod uwagę wszystkie informacje, które są dostępne na dzień wyceny. Takie informacje obejmują między innymi:

- 1) przyjęte polityki i cele zarządzania portfelem oraz ich realizacja w praktyce;
- 2) sposób, w jaki wyniki na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego są oceniane wewnętrznie i raportowane do kluczowego personelu kierowniczego Banku;
- 3) rodzaje ryzyka mające wpływ na wyniki realizowane na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego oraz w szczególności sposób, w jaki to ryzyko jest zarządzane;
- 4) operacyjne zarządzanie aktywami w sposób odrębny dla każdego modelu biznesowego bez możliwości transferu aktywów pomiędzy portfelami;
- 5) sposób, w jaki kadra zarządzająca jest rozliczana z efektów ekonomicznych zarządzania aktywami w ramach danego modelu;
- 6) częstotliwość, wartość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania odnośnie przyszłych operacji sprzedaży. Sprzedaż sama w sobie nie decyduje jednak o modelu biznesowym i w związku z tym nie może być rozpatrywana oddzielnie.

Model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (H2C) obejmuje instrumenty finansowe wykorzystywane głównie do generowania przepływów pieniężnych w całym okresie życia instrumentu, zabezpieczenia kredytu technicznego i lombardowego, Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, Funduszu Gwarancyjnego oraz Funduszu Przymusowej Restrukturyzacji, a także depozytu obowiązkowego utrzymywanego przez Bank w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia. W modelu tym, sprzedaże aktywów charakteryzują się niskim wolumenem i są dokonywane sporadycznie lub mają one miejsce blisko terminu zapadalności, a przychody ze sprzedaży są w przybliżeniu równe pozostałym do uzyskania przepływom pieniężnym wynikającym z umowy.

Model biznesowy utrzymywany w celu uzyskiwania umownych przepływów pieniężnych i w celu sprzedaży (H2CS) obejmuje instrumenty finansowe, których celem jest w szczególności zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowości i/lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych. Zakłada się, że sprzedaż aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tego modelu jest niezbędna do realizacji celu biznesowego tego modelu. Bank nie zakłada określonego progu częstotliwości lub wartości sprzedaży, który musiałby zostać osiągnięty w tym modelu biznesowym.

Model rezydualny obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży oraz inne aktywa niespełniające kryteriów pozwalających zaklasyfikować do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów

pieniężnych lub sprzedaż, a uzyskiwanie przepływów pieniężnych z odsetek i kapitału nie jest głównym celem biznesowym.

(iv) Ocena charakterystyk kontraktowych przepływów pieniężnych

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Kwota główna (kapitał) jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w dacie początkowego ujęcia. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu utrzymywanym dla przepływów pieniężnych lub utrzymywanym dla przepływów pieniężnych i sprzedaży na dzień początkowego ujęcia, w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego, oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

W przypadku gdy w wyniku przeprowadzonego testu SPPI zidentyfikowana zostanie cecha zmodyfikowanej wartości pieniądza w czasie, Bank dokonuje dodatkowej oceny poprzez wykonanie testu porównawczego (tzw. benchmark test) mającego na celu ustalenie, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, poprzez ustalenie, jak różniłyby się niezdykontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy od niezdykontowanych przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

(v) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Składniki aktywów finansowych wycenia się według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są oba poniższe warunki oraz Bank nie wyznaczył ich jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:

- 1) składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model biznesowy H2C);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank klasyfikuje należności od Banku Centralnego, należności od innych banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, dłużne papiery wartościowe, należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse-repo oraz buy-sell-back), spełniające kryteria opisane w pkt 1-2.

W momencie początkowego ujęcia aktywa te są wyceniane w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu aktywa te, Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Dla aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości, wartość odsetek, które ujmowane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego.

Wynik z tytułu sprzedaży dłużnych papierów wartościowych oraz wierzytelności kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank ujmuje w rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

(vi) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Bank klasyfikuje aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- 1) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umów, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych (model H2CS);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody klasyfikowany jest portfel dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych dla przepływów pieniężnych i do sprzedaży.

Bank może przy początkowym ujęciu dokonać nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, które nie są instrumentami przeznaczonymi do obrotu, jako inwestycje wyceniane przez inne całkowite dochody. Wybór ten dotyczy:

- 1) subportfela funduszy inwestycyjnych zamkniętych, o ile zgodnie ze statutem Funduszu, instrumenty te spełniają definicję instrumentów kapitałowych zgodnie z MSR;
- 2) portfela instrumentów kapitałowych (akcje i udziały).

Bank podejmuje decyzję w tym zakresie na podstawie indywidualnej analizy każdej z inwestycji.

Odsetki naliczane przez Bank z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów dłużnych, Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia instrumentu finansowego z bilansu, np. poprzez sprzedaż.

Skumulowany zysk lub skumulowaną stratę ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów kapitałowych, Bank ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie podlegają one reklasyfikacji do rachunku zysków i strat.

(vii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe, których przepływy pieniężne są zmodyfikowane w ten sposób, że mają cechy inne niż jedynie spłata kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej, klasyfikowane są do kategorii wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy, niezależnie od przypisanego im modelu biznesowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, tj. został nabyty w celu sprzedaży w krótkim terminie;
- 2) jest instrumentem dłużnym niezaklasyfikowanym do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody z powodu negatywnego wyniku testu SPPI dla tych instrumentów;
- 3) jest instrumentem kapitałowym, którego Bank przy początkowym ujęciu nie wyznaczył do klasyfikowania według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Do kategorii tej Bank kwalifikuje instrumenty pochodne, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe, pożyczki i należności, które nabyto lub zaliczono do tej kategorii z zamiarem sprzedaży w krótkim terminie. Ponadto kategoria ta obejmuje kredyty i inne należności niezaklasyfikowane do wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwagi na negatywny wynik testu SPPI i testu porównawczego.

Odsetki od aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Bank ujmuje w pozycji „Wynik z tytułu odsetek” jako pozostałe przychody o charakterze odsetkowym.

Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej na dzień bilansowy wykazywane są w rachunku zysków

i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”.

Dodatnią wycenę pochodnych instrumentów finansowych Bank prezentuje w aktywach w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”, a ujemną – w zobowiązaniach, w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

(viii) Nabyte lub udzielone aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości

Bank wyodrębnia grupę aktywów nabytych lub udzielonych z utratą wartości z tytułu ryzyka kredytowego (POCI, ang. purchased or originated credit impaired). Do kategorii aktywów POCI mogą być zaklasyfikowane instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Nie jest możliwa reklasyfikacja składnika aktywów z POCI do innych kategorii aktywów finansowych, np. w przypadku obniżenia się ryzyka niewykonania zobowiązania kredytu zakupionego z utratą wartości nie jest możliwe przeniesienie go z kategorii POCI do kategorii aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie zaklasyfikowanych ze względu na ryzyko kredytowe do koszyka 1, 2 lub 3. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są traktowane jako POCI we wszystkich następnych okresach do momentu ich wyksięgowania.

Aktywa finansowe uznaje się za dotknięte utratą wartości jeżeli w momencie udzielenia lub nabycia występują przesłanki świadczące o utracie wartości. Przesłankami świadczącymi o utracie wartości w momencie początkowego ujęcia mogą być:

- 1) istotne problemy finansowe emitenta lub dłużnika;
- 2) złamanie warunków kontraktu lub istotne przeterminowanie kontraktu;
- 3) udogodnienia ze strony kredytodawcy na skutek problemów finansowych dłużnika, które nie byłyby udzielone w normalnych okolicznościach;
- 4) finansowa reorganizacja dłużnika;
- 5) zanik aktywnego rynku na aktywo finansowe z powodu trudności finansowych emitenta;
- 6) zakup instrumentu finansowego z głębokim dyskontem odzwierciedlającym trudności finansowe emitenta.

Na moment początkowego ujęcia składnik aktywów ujmowany jest w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu składniki aktywów finansowych zaklasyfikowane do POCI Bank wycenia w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

(ix) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania płatne na żądanie Bank wycenia według kwoty wymaganej zapłaty.

(x) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat rozliczanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Bank zalicza do kosztów odsetkowych w rachunku zysków i strat.

(xi) Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Bank, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia Bank wycenia w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te Bank wycenia według wyższej z dwóch wartości: kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe lub początkowo ujętej kwoty.

(xii) Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu tylko wtedy, gdy Bank zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. Przeklasyfikowaniu podlegają wszystkie aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Po reklasyfikacji Bank ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy tą wartością, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po reklasyfikacji Bank ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy wartością godziwą, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w innych całkowitych dochodach. W wyniku przeklasyfikowania Bank nie koryguje efektywnej stopy procentowej oraz wyceny oczekiwanych strat kredytowych. Odpis ujmowany jest jako skumulowana kwota utraty wartości w innych całkowitych dochodach i wykazywany jest od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, zamortyzowanym kosztem składnika aktywów jest jego wartość godziwa na dzień przeklasyfikowania skorygowana o skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach. Na dzień przeklasyfikowania skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i zostają przeniesione do pozycji aktywa wyceniane zamortyzowanym kosztem, nie wpływając na wynik finansowy. Na dzień przeklasyfikowania Bank ustala wartość bilansową tego składnika aktywów, w taki sposób, jak gdyby był on wyceniany według zamortyzowanego kosztu od daty początkowego ujęcia. Ujęcie przychodów z tytułu odsetek nie zmieni się, co oznacza, że efektywna stopa procentowa nie podlega korekcie. Odpis na oczekiwane straty kredytowe Bank ujmuje jako korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach przenosi się z pozycji innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Wartość godziwa tego składnika staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową Bank ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Bank traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

Bank ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po przeklasyfikowaniu aktywów, składnik ten nadal wyceniany jest w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową Bank ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Bank traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

2.7.2. Zaprzestanie ujmowania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Bank wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- 1) wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- 2) Bank przeniósł prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i albo (a) przeniósł zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub (b) nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniósł kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Bank przeniósł swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do pośredniczenia w transakcji ale nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też powyższe przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas nowy składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Bank utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Bank może być zobowiązany zapłacić za ten składnik aktywów.

W przypadku, gdy nie ma uzasadnionych perspektyw odzyskania w całości lub części przepływów pieniężnych wynikających z umowy ze składnika aktywów finansowych, Bank dokonuje spisania z ksiąg rachunkowych danego składnika aktywów finansowych lub jego części.

Bank dokonuje spisania aktywów finansowych z ksiąg rachunkowych w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, wówczas, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- 1) koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- 2) nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- 3) nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce jego pobytu;
- 4) roszczenia uległy przedawnieniu.

Po decyzji o wyłączeniu składnika aktywów, jakiegokolwiek ewentualne wpływy z danego składnika aktywów finansowych do Banku mają wyłącznie charakter incydentalny.

(ii) Zobowiązania finansowe

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnoszącą się do wartości bilansowych Bank wykazuje w rachunku zysków i strat.

(iii) Modyfikacje aktywów finansowych

W przypadku, gdy przepływy pieniężne wynikające z umowy podlegają renegocjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji Bank ocenia, czy dana zmiana (modyfikacja) przepływów pieniężnych prowadzi do nieistotnej modyfikacji, czy też jest to istotna zmiana przepływów pieniężnych. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych. Jeżeli zidentyfikowana zostaje istotna różnica, pierwotne aktywo finansowe zostaje usunięte z bilansu, a zmodyfikowane aktywo finansowe zostaje ujęte w księgach w jego wartości godziwej.

Jeżeli przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo wyceniane wg zamortyzowanego kosztu nie są istotnie różne od pierwotnych przepływów pieniężnych, modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa

finansowego z bilansu. W tym przypadku, Bank oblicza na nowo wartość bilansową brutto aktywa finansowego. Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Bank przyjął następujące kryteria jakościowe do określenia modyfikacji istotnej:

- 1) dodanie cechy umownej (klauzuli) powodującej naruszenie testu kontraktowych przepływów pieniężnych (niezdany test SPPI), np. mnożnika;
- 2) zmiana waluty kredytu niewynikająca z zapisów umownych;
- 3) zmiana dłużnika, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika, przyłączenia lub odłączenia dłużnika solidarnego, przystąpienia osoby trzeciej do długu;
- 4) zmiana formy prawnej instrumentu finansowego, np. zmiana finansowania kredytem na finansowanie w formie obligacji i odwrotnie;
- 5) zmiana instrumentu finansowego z odnawialnego na nieodnawialny lub odwrotnie;
- 6) zmiana stopy oprocentowania kredytu ze stałej na zmienną lub odwrotnie z wyłączeniem produktów, dla których zastosowano formułę oprocentowania okresowo stałego;
- 7) konsolidacja kilku umów kredytowych w jedną w ramach podpisanych aneksów, umowy restrukturyzacyjnej, umowy ugody lub innych porozumień.

Wystąpienie przynajmniej jednej z przesłanek jakościowych skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej, niezależnie od kryterium ilościowego.

Kryteriami ilościowymi modyfikacji przepływów pieniężnych wynikających z pierwotnie ustalonych umów, są:

- 1) zmiana harmonogramu spłat, za wyjątkiem zmiany przepływów kontraktowych wynikających z realizacji warunków umownych, tj. wydłużenie okresu kredytowania o co najmniej 12 miesięcy;
- 2) zmiana kwoty kredytowania w ramach tej samej umowy kredytowej, tj. zwiększenie kwoty kredytowania o kwotę równą lub wyższą niż 10% wartości kwoty udzielonego kredytu, ustalonej na datę sprzed podpisania aneksu podwyższającego kwotę.

Wystąpienie przynajmniej jednej z powyższych przesłanek skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej.

2.7.3. Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy-back, buy-sell-back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu w określonym momencie w przyszłości (repo i sell-buy-back) nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdyż Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. Otrzymane środki pieniężne Bank ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z odpowiadającym zobowiązaniem ich zwrotu, włączając w to narosłe odsetki w pozycji „Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”, co odzwierciedla ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Banku. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu, Bank traktuje jako koszty odsetkowe i nalicza je w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Papiery wartościowe zakupione z przyrzeczeniem odsprzedaży w określonym momencie w przyszłości (reverse-repo i buy-sell-back) nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do momentu sprzedaży stronie trzeciej. Zobowiązanie zwrotu papierów wartościowych Bank ujmuje jako należność wynikającą z klauzuli odkupu zabezpieczoną papierami wartościowymi i wycenia w wartości godziwej, a zyski i straty ujmuje w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Zapłacone środki pieniężne Bank wyłącza i należność, łącznie z narosłymi odsetkami, ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, odzwierciedlając ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Banku w pozycji „Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”. Różnica pomiędzy ceną zakupu i odsprzedaży jest traktowana jako przychód odsetkowy i narasta w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.7.4. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku dokonania sprzedaży inwestycji w jednostkach zależnych, na skutek której następuje utrata kontroli, Bank dokonuje wyceny do wartości godziwej pozostałej inwestycji oraz przyjmując tę wartość jako nowy koszt dla potrzeb późniejszej wyceny. Nadwyżka wartości godziwej inwestycji nad wartością bilansową ujmowana jest przez Bank w pozostałych przychodach operacyjnych.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych i stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, w zależności od tego, która z nich jest wyższa, a w przypadku gdy wartość bilansowa inwestycji przewyższa wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa może być ustalona jako: wycena metodą aktywów netto, oszacowanie wartości w oparciu o ceny rynkowe podobnego instrumentu finansowego, wycena przeprowadzona przez niezależnego eksperta, szacowanie przyszłych przepływów pieniężnych.

2.7.5. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa to cena, która jest możliwa do uzyskania przy sprzedaży składnika aktywów lub za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna, dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży, dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny. Techniki te mogą odnosić się do ostatnich transakcji zawieranych na warunkach rynkowych, bieżących cen rynkowych innych podobnych instrumentów, analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub innych modeli wyceny.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

2.7.6. Utrata wartości aktywów finansowych

W obszarze utraty wartości Bank stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. Zgodnie z zapisami MSSF 9 odpisy z tytułu utraty wartości Bank kalkuluje w oparciu o oczekiwane straty kredytowe uwzględniając prognozy i spodziewane przyszłe warunki ekonomiczne w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, z wyłączeniem instrumentów kapitałowych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe Bank rozpoznaje dla następujących instrumentów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:

- 1) transakcji międzybankowych;
- 2) udzielonych kredytów i pożyczek;

- 3) dłużnych papierów wartościowych;
- 4) należności z tytułu leasingu;
- 5) zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowych.

Od momentu początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych Bank szacuje oczekiwane straty kredytowe za pomocą trzystopniowego modelu utraty wartości opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) koszyk 1 - przewidziany dla aktywów finansowych, w przypadku których na dzień bilansowy nie stwierdzono znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego od dnia początkowego ujęcia oraz aktywów finansowych, z którymi wiąże się niskie ryzyko. W przypadku koszyka 1 rozpoznaje się odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności jeśli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) koszyk 2 - przewidziany dla aktywów finansowych, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia ale jeszcze nie zostało rozpoznane zdarzenie niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych;
- 3) koszyk 3 - przewidziany dla instrumentów finansowych, w stosunku do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania, a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku, koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych jako POCI, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu utraty wartości zostaje naliczony przez Bank wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń (przesłanki do rozpoznania utraty wartości) mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Głównymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów są:

- 1) opóźnienie w spłacie rat kapitałowych lub odsetek przekraczające 90 dni;
- 2) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 3) zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub ogłoszenie upadłości;
- 4) złożenie przez Bank wniosku o wszczęcie egzekucji;
- 5) podjęcie decyzji o restrukturyzacji lub windykacji;
- 6) pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Bank ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w rachunku zysków i strat w przypadku składnika aktywów finansowych, który jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W odniesieniu do zobowiązań do udzielenia pożyczki oraz umów gwarancji finansowych, dzień w którym Bank staje się stroną nieodwołalnego zobowiązania, uznaje się za datę początkowego ujęcia do celów stosowania wymogów w zakresie utraty wartości.

2.7.7. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe Bank kompensuje ze zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

2.7.8. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w Banku składają się: gotówka w kasie oraz środki na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności w rachunkach bieżących i terminowych oraz lokaty w innych bankach z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy.

2.7.9. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania, Bank wykazuje według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych Bank nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

1) Budynki i budowle	40 lat;
2) Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 10 lat;
3) Środki transportu	5 - 7 lat;
4) Zestawy komputerowe	3 - 5 lat;
5) Inne środki trwałe	5 - 10 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów Bank weryfikuje i w razie konieczności koryguje, na koniec każdego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danej pozycji) Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Bank ujmuje w wartości bilansowej aktywów trwałych wydatki związane z podwyższeniem ich wartości lub wymianą ich części pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zwiększonych przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami aktywów oraz że koszt ulepszenia lub wymiany może być zmierzony w wiarygodny sposób. Wszystkie inne wydatki ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

2.7.10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Bank początkowo wycenia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne Bank wykazuje w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i Bank ujmuje je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Bank ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania Bank amortyzuje przez okres użytkowania oraz poddaje testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W razie stwierdzenia, że przesłanki zachodzą, Bank szacuje wartość odzyskiwalną takiego składnika wartości niematerialnych i dokonuje odpisu aktualizującego. Okres i metodę amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank weryfikuje corocznie. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania Bank corocznie testuje pod kątem utraty wartości. Bank nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Bank corocznie weryfikuje, czy dla wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania

nie da się określić takiego okresu. Jeżeli weryfikacja nie potwierdzi prawidłowości okresu użytkowania, jest on prospektywnie zmieniany.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej Bank wycenia według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i ujmuje w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Bank nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynoszą:

- 1) Licencje na programy komputerowe 5 - 10 lat.

W wartościach niematerialnych ujawniana jest dodatkowo wartość firmy opisana w pkt. 2.7.11.

2.7.11. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia lub nabycia jednostki, Bank początkowo ujmuje według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy przekazanej zapłaty, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań. Po początkowym ujęciu, wartość firmy Bank wykazuje według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości Bank przeprowadza, co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa Bank tworzy odpis z tytułu utraty wartości.

2.7.12. Umowy leasingowe

Identyfikacja umowy leasingowej

Umowa leasingowa jest leasingiem lub zawiera element leasingu, jeżeli daje Bankowi prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie.

Uznaje się, że kontrola występuje w przypadku jeśli Bank ma prawo do:

- 1) zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania;
- 2) decydowania o wykorzystaniu tego składnika przez cały okres użytkowania.

Składnik aktywów będący przedmiotem leasingu można uznać za zidentyfikowany jeśli zostanie wyraźnie określony w umowie lub zidentyfikowany w sposób dorozumiany w momencie udostępnienia do użytkowania przez leasingodawcę.

Umowa na użytkowanie składników aktywów nie jest klasyfikowana jako umowa leasingu, jeżeli zdolność użytkowa składnika aktywów lub inna część składnika aktywów, która nie jest fizycznie odrębna, nie stanowi zidentyfikowanego składnika aktywów lub dodatkowo prawo do korzyści ekonomicznych z użytkowania takiego składnika aktywów jest współdzielone. W powyższym przypadku, umowa na użytkowanie takiego składnika aktywów rozpoznawana jest przez Bank jako umowa na świadczenie usług a wydatki z nią związane, ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”. Bank ocenia, czy dana umowa stanowi umowę leasingu lub zawiera element leasingu w chwili jego rozpoczęcia. Ponownej weryfikacji dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy warunki kontraktu zostaną zmodyfikowane. Bank jest stroną umów leasingu dotyczących użytkowania:

- 1) gruntów;
- 2) budynków;
- 3) środków transportu;
- 4) urządzeń technicznych.

Zastosowane wyłączenia

Bank stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu w odniesieniu do:

- 1) krótkoterminowych umów leasingu;
- 2) umów leasingu, w przypadku których składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość.

Za krótkoterminowe umowy leasingu, Bank uznaje umowy zawarte na okres krótszy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, które nie zawierają opcji zakupu aktywa.

Za składniki aktywów o niskiej wartości, Bank przyjmuje aktywa będące przedmiotem umów leasingu, których wartość nie przekracza kwoty 20 000 zł. Wartość składnika o niskiej wartości, ustalana jest jako wartość nowego składnika aktywów, bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem. Jest to wartość identycznego, nowego składnika aktywów, który Bank nabyłby w ramach innej niż leasing, transakcji zakupu.

Koszty umów na użytkowanie składników aktywów o charakterze krótkoterminowym oraz aktywów o niskiej wartości ujmowane są metodą liniową w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Początkowe ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w momencie rozpoczęcia umów, w ramach których następuje przeniesienie kontroli nad użytkowaniem określonych aktywów przez czas określony w umowie.

Data rozpoczęcia umowy jest data udostępnienia przedmiotu leasingu Bankowi jako leasingobiorcy przez leasingodawcę.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania Bank początkowo wycenia według kosztu, który obejmuje:

- 1) kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe;
- 3) wszelkie poniesione przez Bank początkowe koszty bezpośrednie;
- 4) koszty renowacji tego składnika aktywów lub szacowane koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów, którego dotyczy umowa, które musi ponieść Bank jako leasingobiorca aby przywrócić miejsce, w jakim jest zlokalizowany ten składnik aktywów, do warunków wymaganych umową leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów zarówno nabyte odpłatnie, jak i otrzymane nieodpłatnie, spełnia definicję leasingu, w związku z czym Bank ujmuje je analogicznie jak w przypadku pozostałych umów leasingu. W celu kalkulacji aktywów i zobowiązań dotyczących prawa wieczystego użytkowania Bank ustala okres pozostały do zakończenia użytkowania prawa wieczystego gruntu i kalkuluje zobowiązanie z tytułu leasingu. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Początkowe ujęcie zobowiązania z tytułu leasingu

Zobowiązanie z tytułu leasingu wyceniane jest przy początkowym ujęciu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia leasingu zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej na dzień początkowego ujęcia.

Wartość bieżących opłat leasingowych, o których mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe;
- 2) zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksów rynkowych;
- 3) kwoty, których zapłaty przez Bank, oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;
- 4) cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank skorzysta z tej opcji;
- 5) kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że Bank może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Z opłat leasingowych Bank wyłącza zmienne opłaty, które uzależnione są od czynników zewnętrznych. Zmienne opłaty leasingowe niezawarte w początkowej wycenie zobowiązania z tytułu leasingu Bank ujmuje bezpośrednio

w rachunku zysków i strat w okresie zaistnienia zdarzenia, które powoduje ich wymagalność. Zobowiązanie z tytułu leasingu obejmuje wszystkie okresy, w tym okresy beczynszowe. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli stopę tę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie stosuje się krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Zobowiązania z tytułu leasingu Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Określenie okresu leasingu

Okres leasingu ustalony przez Bank obejmuje:

- 1) nieodwołalny okres umowy leasingu;
- 2) okresy, na które można przedłużyć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca skorzysta z tego prawa;
- 3) okresy, w których można wypowiedzieć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca nie skorzysta z tego prawa.

Okres leasingu rozpoczyna się w dacie, w której leasingodawca udostępnia składnik aktywów do użytkowania przez Bank jako leasingobiorcę. Data początkowa leasingu to wcześniejsza z dwóch dat: zawarcia umowy leasingowej lub zobowiązania się do przestrzegania zasadniczych postanowień leasingu.

Co najmniej raz w roku Bank przeprowadza analizę i aktualizuje szacowany okres leasingu dla każdej umowy leasingowej, biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- 1) istotne inwestycje w przedmiocie leasingu, które zgodnie z przewidywaniami mają przynieść znaczne korzyści ekonomiczne w momencie, w którym można zrealizować opcję przedłużenia leasingu lub wypowiedzenia leasingu bądź opcję kupna tego składnika aktywów;
- 2) znaczącą modyfikację lub dostosowanie bazowego składnika aktywów;
- 3) decyzję biznesową, która ma bezpośrednie znaczenie w kontekście skorzystania lub nieskorzystania z opcji, np. decyzję o przedłużeniu umowy leasingu składnika aktywów lub zbyciu jednostki gospodarczej, w której wykorzystuje się ten składnik.

Dla umów zawartych na czas nieokreślony, które dotyczą najmu powierzchni, okres leasingu ustalany jest dla każdej umowy indywidualnie.

Określenie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy

W przypadku umów, dla których Bank nie może wykorzystać stopy procentowej leasingu, szacuje się wysokość krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy, która wpływa na ostateczną wartość wyceny tych umów. Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy to stopa, jaką Bank musiałby zapłacić, aby na podobny okres, przy podobnych zabezpieczeniach oraz w podobnych warunkach rynkowych pożyczyć środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o zbliżonej wartości co składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W celu określenia krańcowej stopy procentowej Bank bierze pod uwagę rodzaj umowy, długość trwania umowy, walutę umowy oraz potencjalną marżę, jaką musiałby Bank ponieść na rzecz potencjalnego, niepowiązanego podmiotu udzielającego finansowania. Ustalenie aktualnych krańcowych stóp procentowych leasingobiorcy wykonywane jest cyklicznie.

Wycena aktywów z tytułu prawa do użytkowania po początkowym ujęciu

Po początkowym ujęciu, składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu po pomniejszeniu o łączne odpisy amortyzacyjne oraz łączne straty z tytułu utraty wartości. Amortyzacja kalkulowana jest przy użyciu metody liniowej przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów amortyzację Bank nalicza zgodnie z okresem trwania umowy. W przypadku, gdy umowa leasingowa przenosi na Bank tytuł własności danego składnika przed końcem okresu leasingu lub gdy koszt aktywa z tytułu prawa do użytkowania odzwierciedla fakt, że Bank zrealizuje opcję wykupu wartości końcowej przedmiotu leasingu, Bank amortyzuje aktywo z tytułu prawa do użytkowania od momentu rozpoczęcia umowy leasingu do końca okresu szacowanego ekonomicznego użytkowania danego bazowego aktywa. W pozostałych przypadkach aktywa te amortyzuje się od daty rozpoczęcia umowy do wcześniejszej z dwóch dat – daty zakończenia okresu ekonomicznego użytkowania aktywa lub daty końca umowy leasingu. Koszty z tytułu obowiązku wycofania z eksploatacji aktywów trwałych

są aktywowane w ramach składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz amortyzowane przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania odnośnego składnika aktywów.

Wycena zobowiązań z tytułu leasingu po początkowym ujęciu

Zobowiązania z tytułu leasingu wyceniane są w zamortyzowanym koszcie. Po początkowym ujęciu Bank wycenia zobowiązania z tytułu leasingu poprzez:

- 1) zwiększenie wartości bilansowej o naliczone odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) zmniejszenie wartości bilansowej o dokonane płatności z tytułu opłat leasingowych;
- 3) zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub modyfikacji umowy leasingu, lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych, w tym podwyżek lub obniżek wynikających ze zmian indeksów w przypadku umów indeksowanych współczynnikami rynkowymi oraz zmian szacunku okresu leasingu.

Aktualizacja zobowiązania wymaga zdyskontowania zaktualizowanych opłat leasingowych krańcową stopą procentową Banku.

2.7.13. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących działalności kontynuowanej Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w tych kategoriach kosztów zgodnych z funkcją tych aktywów, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, na koniec każdego okresu obrachunkowego Bank dokonuje oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej ale nie wyższej niż wartość pierwotna pomniejszona o odpisy amortyzacyjne.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Bank testuje niefinansowe aktywa trwałe o nieokreślonym okresie użyteczności pod kątem utraty wartości przynajmniej raz w roku. Test ten Bank przeprowadza dla poszczególnych aktywów.

2.7.14. Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje wypływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Bank spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko

związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

(i) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownicy Banku mają prawo do odpraw emerytalnych, rentowych oraz pośmiertnych w momencie odchodzenia na emeryturę, rentę lub śmierci. Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględnia się wszystkie odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które mogą być w przyszłości wypłacone. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi przed dniem bilansowym zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

(ii) Rezerwy na zobowiązania z tytułu spraw spornych

Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań spraw spornych tworzone są na ryzyko poniesienia przez Bank niekorzystnych skutków finansowych, w tym w szczególności wypływu środków finansowych.

Wpływ środków lub inne zdarzenia uznawane są za prawdopodobne, gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi. Jeżeli w toku przeprowadzenia szacunku okaże się, że prawdopodobieństwo wypływu środków jest istotne, wówczas Bank ujmuje w rachunku zysków i strat oszacowaną wartość rezerwy.

2.7.15. Rozliczenia międzyokresowe

(i) Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów Bank dokonuje na koniec każdego miesiąca. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim wydatki poniesione przez Bank na rzecz kontrahentów oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Opłacone z góry koszty klasyfikowane do czynnych rozliczeń międzyokresowych, w tym koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach sprawozdawczych Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa”.

(ii) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach. W szczególności jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów Bank ujmuje zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych oraz utworzone rezerwy na zobowiązania. Koszty rozliczane w czasie Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”. Przychody przyszłych okresów to głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie Bank prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.7.16. Pozostałe składniki jednostkowego sprawozdania finansowego

(i) Należności handlowe oraz inne należności

Należności handlowe i inne należności prezentowane jako składnik „Pozostałych aktywów” Bank ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Bank zastosował

uproszczone podejście w zakresie szacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe i ujmuje odpis w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia należności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności Bank ustala poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu Bank ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

(ii) Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe prezentowane jako składnik „Pozostałych zobowiązań”, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, Bank ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty. Długoterminowe zobowiązania handlowe podlegają dyskontowaniu na dzień początkowego ujęcia i na dzień bilansowy.

(iii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest przeznaczony do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- 1) sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia);
- 2) aktywny program znalezienia nabywcy został rozpoczęty;
- 3) składnik aktywów (lub grupa do zbycia) musi być aktywnie oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej, należy oczekiwać, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia klasyfikacji, z wyjątkiem sytuacji dopuszczonych przez MSSF 5 ust. 9, a działania potrzebne do zakończenia planu sprzedaży wskazują, że jest mało prawdopodobne, iż zostaną poczynione znaczące zmiany w planie albo, że plan zostanie zarzucony.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży Bank ujmuje w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

(iv) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37. Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz kredyty w rachunkach bieżących.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe określonej zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe”;
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

2.7.17. Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, przychody i koszty odsetkowe Bank ujmuje z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości brutto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych oczekiwanych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Bank zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki, rozliczone dyskonto i premie oraz rozliczone prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych, transakcji z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, oraz innych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub według wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody.

Przychody z tytułu odsetek Bank oblicza od wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, za wyjątkiem zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości na moment początkowego ujęcia (POCI) oraz składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (koszyk 3).

W przypadku aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień początkowego ujęcia (POCI), wartość odsetek, które są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, skorygowanej o ryzyko kredytowe.

W przypadku aktywów finansowych, dla których utrata wartości została rozpoznana po dniu początkowego ujęcia (koszyk 3), wartość odsetek, które rozpoznawane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, „zamrożonej” na moment zidentyfikowania utraty wartości. Koszty okresu sprawozdawczego dotyczące zobowiązań z tytułu odsetek od rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje obejmują głównie kwoty zapłacone przez klientów od wykonywanych operacji bankowych na rachunkach, rozliczone prowizje z tytułu udzielenia kredytów, które charakteryzują się brakiem możliwości określenia harmonogramów przepływów pieniężnych, tj. w szczególności od kredytów w rachunku bieżącym oraz rewolwingowych, rozliczone prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych oraz kart kredytowych.

Opłaty i prowizje powiązane bezpośrednio z powstaniem aktywów finansowych, dla których określono harmonogram spłat ujmowane są w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i prezentowane są w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Opłaty i prowizje związane z produktami bankowymi bez określonych harmonogramów spłat, w tym w szczególności prowizje od kredytów w rachunku bieżącym, kart kredytowych, kredytów rewolwingowych oraz zobowiązań warunkowych, rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu i ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu prowizji i opłat”.

Opłaty za zobowiązanie się Banku do udzielenia kredytu lub pożyczki są odraczane do momentu powstania aktywów finansowych, a następnie podlegają rozliczeniu jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo, w zależności od rodzaju instrumentu finansowego.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

Przychody i koszty z tytułu prowizji w związku z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych

Bank oferuje produkty typu bancassurance, tj. produkty ubezpieczeniowe sprzedawane w placówkach Banku. Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego analizie podlega treść ekonomiczna produktu, w tym w szczególności pod kątem bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym lub spełnienia kryteriów niezależności tych produktów w celu właściwego ujęcia w rachunku zysków i strat przychodów i kosztów z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych.

W przypadku stwierdzenia powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym przez Bank, uzyskiwane z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych opłaty stanowią integralną część wynagrodzenia z tytułu sprzedaży instrumentu finansowego.

Otrzymywane bądź należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, Bank rozlicza metodą efektywnej stopy procentowej. Wynik rozliczenia rozpoznawany jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Przychody od produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym (produktem bankowym), których rozliczenie przebiega w cyklu miesięcznym, rozpoznawane są jednorazowo w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów, jako:

- 1) element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego, z którym są związane, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej;
- 2) jednorazowo, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozpoznawane jednorazowo w rachunku zysków i strat.

Otrzymane bądź należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi rozpoznawane jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

W przypadku jeżeli Bank wykonuje na rzecz ubezpieczyciela jakiegokolwiek czynności lub usługi wynikające z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, wynagrodzenie rozliczane jest w czasie obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów oraz z zachowaniem zasady określenia stopnia zaawansowania usługi lub czynności.

W przypadku jeżeli wyniki analizy treści ekonomicznej produktów ubezpieczeniowych wskażą, że Bank nie wykonuje na rzecz zakładu ubezpieczeń żadnych czynności lub usług wynikających z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, za wyjątkiem usług zawarcia umowy ubezpieczeniowej i przekazania składki, należne lub otrzymane wynagrodzenie, zaliczane jest jednorazowo do rachunku zysków i strat jako przychody z tytułu prowizji w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na działalności podstawowej

Na wynik z działalności podstawowej Banku składają się:

- 1) przychody i koszty z tytułu odsetek;
- 2) przychody i koszty z tytułu prowizji;
- 3) przychody z tytułu dywidend;
- 4) wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej,
 - b) zyski i straty wynikające ze stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej,
 - c) zyski i straty z tytułu kwoty nieefektywności zabezpieczenia dla rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych,
 - d) wynik z pozycji wymiany wynikający ze zrealizowanych różnic kursowych oraz różnic kursowych powstałych w wyniku przeliczenia aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych (niezrealizowane różnice kursowe);
- 5) wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu,
 - b) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia kapitałowych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - c) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem tego składnika aktywów finansowych a jego wartością godziwą na dzień przeklasyfikowania,
 - d) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - e) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania dłużnych instrumentów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie uprzednich skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach;
- 6) w przypadku, gdy Bank w momencie początkowego ujęcia dokona nieodwołalnego wyboru dotyczącego przedstawiania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy emitowany w walucie obcej, zyski lub straty z tytułu różnic kursowych powstałych na takim instrumencie ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

(v) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych Bank wykazuje pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody z tytułu sprzedaży towarów i usług, przychody z tytułu sprzedaży składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, zyski z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, kwoty odzyskanych należności nieściągalnych, w tym spłaty wierzytelności wyłączonych z bilansu, kwoty otrzymanych odszkodowań i dotacji, uzyskane przychody z tytułu dzierżawy lub najmu nieruchomości oraz kwoty rozwiązanych rezerw na sprawy sporne.

Pozostałe koszty operacyjne obejmują głównie wydatki na zakup towarów i usług niefinansowych, straty z tytułu sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego w tym aktywów przejętych za długi, straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, koszty tworzenia windykacji należności, koszty płaconych odszkodowań, koszty tworzenia rezerw na sprawy sporne oraz rezerw na pozostałe zobowiązania, a także koszty przekazanych darowizn.

(vi) Wynik z działalności operacyjnej

Na wynik na działalności operacyjnej składa się wynik na działalności podstawowej, pozostałe przychody i koszty operacyjne, ogólne koszty administracyjne, które składają się z kosztów świadczeń pracowniczych, kosztów zakupu towarów i usług, kosztów działalności i kosztów odpisów amortyzacyjnych. Na wynik z działalności operacyjnej składa się także wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.

2.7.18. Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie Bank wycenia w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych lub w przypadku należności podlegających zwrotowi od organów podatkowych, z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Bieżący podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym, Bank ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy Bank oblicza metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank ujmuje w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice, ulgi i straty.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank weryfikuje na każdy dzień bilansowy i dokonuje stosownego obniżenia, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w innych całkowitych dochodach ujmowany jest w innych całkowitych dochodach.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego na mocy posiadanego tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat aktywów z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.7.19. Kapitały własne

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Pozostałe kapitały własne Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku. Do kapitałów własnych Bank zalicza wynik netto za okres bieżący, niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich oraz wynik wyceny aktywów finansowych, które są wyceniane przez inne całkowite dochody.

Kapitały własne stanowią:

- 1) kapitał zakładowy - wykazywany w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej;
- 2) akcje własne - skupione akcje Banku wchodzące w skład kapitału zakładowego, lecz niebędące w posiadaniu akcjonariuszy - akcje własne prezentowane są w wartości ujemnej;
- 3) kapitał zapasowy - tworzony jest z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Coroczne odpisy na kapitał zapasowy powinny wynosić co najmniej 8% zysku netto i dokonywane są do czasu osiągnięcia przez ten kapitał wysokości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Do kapitału zapasowego zalicza się nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej. Kapitał zapasowy pomniejszany jest o koszty bezpośrednio związane z emisją akcji własnych;
- 4) inne całkowite dochody - obejmują skutki wyceny aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zyski lub straty aktuarialne stanowiące korektę założeń przyjętych do kalkulacji rezerw na świadczenia pracownicze, różnice kursowe powstałe w wyniku wyceny instrumentów kapitałowych wyrażonych w walutach obcych, dla których dokonano wyboru wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz skutki wyceny i wartość podatku odroczonego dla pozycji stanowiących różnice przejściowe ujęte w pozycji innych całkowitych dochodów;
- 5) niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych - obejmujący niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych;
- 6) wynik roku bieżącego - zysk lub strata wynikająca z rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest sprawozdanie finansowe. Zysk lub strata netto uwzględnia podatek dochodowy;
- 7) pozostałe kapitały:
 - a) fundusz ogólnego ryzyka w Banku tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku,
 - b) kapitały rezerwowe służące celom określonym w statucie tworzone są z odpisów z zysku oraz z wyceny kapitałowych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody po ich usunięciu z bilansu.

Wykupione akcje własne są ujmowane przez Bank według ceny nabycia i pomniejszają kapitał własny do momentu ich anulowania. Zyski lub straty ponoszone przy wykupie, sprzedaży lub umorzeniu akcji własnych nie wpływają na rachunek zysków i strat. Różnica pomiędzy wartością bilansową, a ceną zakupu, w przypadku ponownego wydania akcji, jest ujmowana w ramach nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Prawa przypisane do akcji własnych są anulowane i nie jest do nich alokowane prawo do dywidendy.

(i) Dywidendy

Dywidendy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, Bank ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.7.20. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Bank tworzy ZFŚS. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne

wydatki z ZFŚS. W Banku nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku, Bank w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu. W związku z powyższym saldo z tytułu ZFŚS w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło zero.

2.7.21. Transakcje i salda w walutach obcych

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Banku oraz walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Bank.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego;
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji;
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujemnie się w rachunku zysków i strat.

Dla potrzeb wyceny bilansowej zostały przyjęte następujące kursy:

	31.12.2023	31.12.2022
EUR	4,348	4,6899
USD	3,935	4,4018

2.8. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji

2.8.1. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zastosowane po raz pierwszy w bieżącym roku obrotowym

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zmiany standardu zawierają wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności w zakresie ujawnień dotyczących zasad rachunkowości. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 8 (zmiana) „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zatwierdzone zmiany doprecyzowują różnicę pomiędzy zmianami w polityce rachunkowości, a zmianami w szacunkach. Zaprezentowana definicja identyfikuje szacunki księgowo jako wartości w sprawozdaniu finansowym, które nie są obciążone niepewnością wyceny. W standardzie dodano również przykłady oraz wytyczne mające na celu ułatwienia podmiotom interpretację przyjętych wytycznych. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 12 (zmiana) „Podatek dochodowy”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zmiany do MSR 12 wprowadzają obowiązek ujmowania podatku odroczonego od transakcji, w których w momencie początkowego ujęcia powstają równe kwoty ujemnych i dodatnich różnic przejściowych. Zmiany te mają zastosowanie do transakcji takich jak leasing i zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji. Według oceny Banku zmiana nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

MSR 12 (zmiana) „Podatek dochodowy”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Zmiany dotyczą jednostek, dla których zastosowanie mają regulacje podatkowe drugiego filaru OECD, tj. wprowadzenia globalnego minimalnego opodatkowania dla największych grup kapitałowych osiągających zyski w różnych jurysdykcjach podatkowych (dalej „Filar”). Zmiany wprowadzają m.in. wyjątek od wymogów MSR 12, zgodnie z którym jednostki nie ujmuje i nie ujawniają informacji na temat aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego, związanych Filarem. Zastosowanie wyjątku musi zostać ujawnione przez jednostki. Ponadto, zmiany wprowadzają również m.in. wymóg odrębnego ujawniania bieżących obciążeń podatkowych związanych z Filarem.</p>
		<p>Według oceny Banku zmiana nie miała zastosowania.</p>
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” zmiany	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Proponowana zmiana umożliwi jednostce, która po raz pierwszy jednocześnie zastosuje MSSF 17 oraz MSSF 9, prezentację danych porównawczych dotyczących składnika aktywów finansowych jakby wymogi klasyfikacji i wyceny zawarte w MSSF 9 były już wcześniej stosowane do tego składnika aktywów finansowych.</p>
		<p>Według oceny Banku zmiana nie miała zastosowania.</p>
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Nowy standard wymaga wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych w wysokości aktualnej wartości wypłaty i zapewnia bardziej jednolite podejście do wyceny i prezentacji wszystkich umów ubezpieczeniowych. Wymogi te mają na celu osiągnięcie spójnego ujmowania umów ubezpieczeniowych opartego na określonych zasadach rachunkowości. MSSF 17 zastępuje MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” i związane z nimi interpretacje w dniu zastosowania nowego standardu</p>
		<p>Według oceny Banku zmiana nie miała zastosowania.</p>

2.8.2. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu dotyczy prezentacji zobowiązań. W szczególności wyjaśnia ona, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna opierać się na prawach istniejących na koniec okresu sprawozdawczego. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSSF 16 (zmiana) „Leasing”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Wprowadzona zmiana wymaga od sprzedawcy - leasingobiorcy późniejszej wyceny zobowiązań leasingowych wynikających z leasingu zwrotnego w taki sposób, aby nie ujmować zysku lub straty związanej z zachowanym prawem do użytkowania. Bank nie oszacował wpływu zmian na sprawozdanie finansowe Banku.

2.8.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 7 (zmiana) „Rachunek przepływów pieniężnych” i MSSF 7 (zmiana) „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Zmiany wprowadzają dodatkowe wymogi dotyczące ujawnień informacji w zakresie umów finansowania dostawców i ich wpływu na zobowiązania jednostki, przepływy pieniężne oraz narażenie na ryzyko płynności. Według oceny Banku zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSR 21 (zmiana) „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2025 roku lub po tej dacie	Zmiany wprowadzają wymóg ujawniania informacji umożliwiających zrozumienie przez użytkowników sprawozdań finansowych skutków braku wymienialności walut. Bank nie oszacował wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

2.9. Reforma wskaźników referencyjnych stóp procentowych

W związku z rozpoczętą w 2022 roku reformą wskaźników referencyjnych WIBOR została powołana Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR). Jednym z głównych celów reformy jest upowszechnienie stosowania wskaźników referencyjnych stóp procentowych, które są kalkulowane na podstawie rzeczywistych transakcji depozytowych ON (overnight). Powołanie NGR ma na celu zapewnienie wiarygodności, przejrzystości i rzetelności opracowywania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej.

W pracach NGR biorą udział przedstawiciele wielu interesariuszy, m. in. banków (w tym banki zrzeszające banki spółdzielcze), Narodowego Banku Polskiego, Giełdy Papierów Wartościowych, Ministerstwa Finansów, GPW Benchmark, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego czy organizacji branżowych zrzeszających podmioty rynku finansowego.

Nadzór nad pracami NGR sprawuje Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele m.in. Związku Banków Polskich, GPW Benchmark, UKNF, Ministerstwa Finansów oraz banków komercyjnych.

NGR wskazała indeks WIRON, jako preferowany wskaźnik, który zastąpi wskaźnik WIBOR.

Bank BPS uczestniczy w pracach NGR, ma swoich przedstawicieli w strumieniach projektowych wyodrębnionych w NGR. Z racji pełnienia funkcji banku zrzeszającego dla banków spółdzielczych, podczas prac Bank BPS reprezentuje także zrzeszone banki spółdzielcze.

W Banku BPS w 2022 roku został powołany Zespół ds. wdrożenia nowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciel wielu obszarów Banku takich jak: ryzyko, informatyka, zgodność, prawo oraz biznes. Przewodniczącym zespołu jest dyrektor Departamentu Skarbu.

Celem prac Zespołu jest wprowadzenie odpowiednich zmian w zakresie regulacyjnym, procesowym jak i dostosowaniem narzędzi informatycznych do obsługi wskaźników referencyjnych stopy procentowej WIRON. Zespół bazuje na rozwiązaniach wypracowywanych w NGR, m.in. w zakresie wydawanych rekomendacji dotyczących tworzenia nowych produktów opartych na wskaźnikach WIRON. W 2023 roku Bank prowadził prace związane z przygotowaniem nowych produktów opartych o wskaźnik WIRON oraz odpowiednią modyfikacją systemów informatycznych do ich obsługi. Po zakończeniu tych prac Bank będzie stopniowo udostępniał klientom nową ofertę produktów bazujących na wskaźniku WIRON.

Planowanym terminem zakończenia reformy jest koniec 2027 roku, co oznacza, że do tego terminu wskaźnik WIBOR występujący w produktach, które Bank oferował klientom (np. kredyty hipoteczne) zostanie zastąpiony wskaźnikiem WIRON. Zmiana wskaźnika może zostać dokonana na podstawie zapisów umownych, które przewidują sytuację zaprzestania publikacji wskaźnika WIBOR, uzgodnień stron umowy np. w formie aneksu lub na podstawie planowanego rozporządzenia Ministra Finansów.

3. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 informacje o segmentach oparte są na danych finansowych zastosowanych do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku, którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty działalności

Działalność Banku została podzielona na segmenty, które wyodrębniono z punktu widzenia określonych grup produktów według jednorodnych cech transakcji:

- 1) segment klienta detalicznego;
- 2) segment klienta biznesowego;
- 3) segment inwestycyjny;
- 4) niezaalokowane.

Segment klienta detalicznego

Segment klienta detalicznego obejmuje obsługę klientów indywidualnych będących osobami prywatnymi. Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym kredyty hipoteczne, konsumenckie oraz karty kredytowe;
- 2) produktów depozytowych, w tym rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów detalicznych, w tym obsługa gotówkowa, przelewy krajowe i zagraniczne.

Segment klienta biznesowego

Segment klienta biznesowego obejmuje obsługę klientów instytucjonalnych tj. przedsiębiorstwa, jednostki budżetowe, wspólnoty mieszkaniowe oraz rolników i przedsiębiorców indywidualnych. Do segmentu klienta biznesowego zaliczono także działalność usługową na rzecz Zrzeszonych Banków Spółdzielczych.

Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym kredyty inwestycyjne i obrotowe, kredyty preferencyjne z dofinansowaniem funduszy strukturalnych UE lub krajowych programów wsparcia przedsiębiorców;
- 2) produktów depozytowych, w tym rachunki bieżące i lokacyjne, lokaty terminowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów biznesowych.

Segment inwestycyjny

Segment inwestycyjny obejmuje przede wszystkim działalność w zakresie operacji skarbowych, w tym przyjmowania depozytów od zrzeszonych banków spółdzielczych, lokowania środków na rynkach finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i ryzykiem walutowym.

Niezaalokowane

Segment ten obejmuje przychody, koszty oraz pozycje bilansowe nieprzyporządkowane do żadnego z wyżej wymienionych segmentów.

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów segmentów jest zgodna z polityką rachunkowości stosowaną w Banku. Zarządczy wynik z tytułu odsetek uwzględnia księgowo przychody i koszty odsetkowe, które są korygowane o przychody i koszty wyliczone przy wykorzystaniu wewnętrznych cen transferowych.

Rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z sytuacji finansowej zawierają pozycje, które bezpośrednio można zakwalifikować do danego segmentu, jak również takie, które przypisywane są do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki przy zastosowaniu odpowiednich metod alokacji.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	43 821	104 033	156 325	0	304 179
- Przychody odsetkowe, z tego:	200 601	489 000	3 891 342	0	4 580 943
- przychody odsetkowe od klientów	155 326	378 952	1 050 624	0	1 584 902
- przychody odsetkowe wewnętrzne	45 275	110 048	2 840 718	0	2 996 041
- Koszty odsetkowe, z tego:	-156 780	-384 967	-3 735 017	0	-4 276 764
- koszty odsetkowe od klientów	-16 709	-31 145	-1 232 869	0	-1 280 723
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-140 071	-353 822	-2 502 148	0	-2 996 041
Wynik z tytułu prowizji	15 753	55 745	-653	0	70 845
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 219	6 120	35 361	0	43 700
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	1 666	12 738	-1 503	0	12 901
Ogólne koszty administracyjne	-39 707	-93 644	-121 760	0	-255 111
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-4 923	0	0	0	-4 923
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-14 523	-72 453	890	0	-86 086
Wynik segmentu brutto	4 306	12 539	68 660	0	85 505
Podatek dochodowy	0	0	0	-25 023	-25 023
Wynik finansowy netto	4 306	12 539	68 660	-25 023	60 482

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	1 741 661	4 743 671	570 746	0	7 056 078
Pozostałe aktywa, w tym:	670	2 024	23 956 593	269 568	24 228 855
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	46 099	46 099
Aktywa razem	1 742 331	4 745 695	24 527 339	269 568	31 284 933
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	740 710	2 005 070	26 779 075	0	29 524 855
Pozostałe zobowiązania	0	508	628 325	219 130	847 963
Kapitał własny	0	0	0	912 115	912 115
Zobowiązania i kapitał własny razem	740 710	2 005 578	27 407 400	1 131 245	31 284 933

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	53 171	111 523	52 655	0	217 349
- Przychody odsetkowe, z tego:	185 621	444 630	3 046 054	0	3 676 305
- przychody odsetkowe od klientów	143 403	345 565	681 637	0	1 170 605
- przychody odsetkowe wewnętrzne	42 218	99 065	2 364 417	0	2 505 700
- Koszty odsetkowe, z tego:	-132 450	-333 107	-2 993 399	0	-3 458 956
- koszty odsetkowe od klientów	-5 194	-15 252	-932 810	0	-953 256
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-127 256	-317 855	-2 060 589	0	-2 505 700
Wynik z tytułu prowizji	5 671	57 728	-655	0	62 744
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	493	1 182	46 142	0	47 817
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2 289	13 586	1 632	0	17 507
Ogólne koszty administracyjne	-43 523	-98 336	-125 021	0	-266 880
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-83 500	0	-694	0	-84 194
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-4 524	-30 932	4 860	0	-30 596
Wynik segmentu brutto	-69 923	54 751	-21 081	0	-36 253
Podatek dochodowy	0	0	0	-1 690	-1 690
Wynik finansowy netto	-69 923	54 751	-21 081	-1 690	-37 943

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detalicznego	Segment klienta biznesowego	Segment Inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	1 868 290	5 187 817	601 004	0	7 657 111
Pozostałe aktywa, w tym:	794	2 995	18 873 673	265 647	19 143 109
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	63 950	63 950
Aktywa razem	1 869 084	5 190 812	19 474 677	265 647	26 800 220
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	694 699	1 744 985	22 919 900	0	25 359 584
Pozostałe zobowiązania	0	0	391 413	216 341	607 754
Kapitał własny	0	0	0	832 882	832 882
Zobowiązania i kapitał własny razem	694 699	1 744 985	23 311 313	1 049 223	26 800 220

4. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	2023	2022
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej z tytułu:	1 575 227	1 166 792
- środków w Banku Centralnym	6 870	5 667
- lokat oraz kredytów udzielonych innym bankom	44 060	11 457
- należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	3 010	51
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	384 844	205 123
- papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	605 108	456 435
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie	531 335	488 059
Pozostałe przychody o charakterze odsetkowym z tytułu:	9 675	3 813
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	366	150
- pochodnych instrumentów zabezpieczających	1 170	0
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	4 871	27
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 268	3 636
Razem przychody z tytułu odsetek	1 584 902	1 170 605
Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych z utratą wartości		
	2023	2022
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	26 284	29 885
Pozostałe inwestycje finansowe	51	464
Razem odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	26 335	30 349
Koszty z tytułu odsetek		
	2023	2022
Koszty odsetek z tytułu:	-1 280 694	-953 054
- zobowiązań wobec innych banków	-1 149 863	-876 535
- sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-656	-2
- zobowiązań wobec klientów	-83 387	-43 209
- emisji dłużnych papierów wartościowych	-44 684	-31 197
- zobowiązań leasingowych	-2 104	-2 111
Pozostałe koszty o charakterze odsetkowym z tytułu:	0	-200
- aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	-200
Pozostałe	-29	-2
Razem koszty z tytułu odsetek	-1 280 723	-953 256

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	2023	2022
Przychody z prowizji i opłat od banków z tytułu:	49 434	48 734
- obsługi rachunków bankowych	238	368
- kart płatniczych i kredytowych	29 503	29 308
- rozliczeń pieniężnych	18 587	18 005
- pozostałe	1 106	1 053
Przychody z prowizji i opłat od klientów z tytułu:	53 292	44 187
- udzielonych kredytów i pożyczek	12 884	14 145
- obsługi rachunków bankowych	19 917	21 289
- kart płatniczych i kredytowych	14 345	2 244
- pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	1 019	798
- rozliczeń pieniężnych	3 807	4 158
- zobowiązań gwarancyjnych	539	889
- prowizji dystrybucyjnej	161	75
- pozostałe	620	589
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	102 726	92 921
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2023	2022
Koszty prowizji i opłat od banków z tytułu:	-3 249	-3 353
- obsługi rachunków bankowych	-2 051	-2 354
- kart płatniczych i kredytowych	-171	-197
- pozostałe	-1 027	-802
Koszty prowizji i opłat od klientów z tytułu:	-28 632	-26 824
- kart płatniczych i kredytowych	-24 022	-21 376
- administracji wierzytelnościami	-50	-72
- pozostałe	-4 560	-5 376
Razem koszty z tytułu prowizji i opłat	-31 881	-30 177

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend od:	2023	2022
- emitentów aktywów finansowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	196	282
- emitentów aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 443	1 199
Razem przychody z tytułu dywidend	1 639	1 481

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu		
- dłużne papiery wartościowe	849	884
- kapitałowe papiery wartościowe	0	0
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	<u>849</u>	<u>884</u>
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy		
- dłużne papiery wartościowe	10 905	17 785
- kapitałowe papiery wartościowe	-1 000	0
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy	<u>9 905</u>	<u>17 785</u>
Wynik na pochodnych instrumentach finansowych	-1 240	6 693
Wynik z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-234	0
Wynik z pozycji wymiany	14 417	7 637
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	<u><u>23 697</u></u>	<u><u>32 999</u></u>

8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	7 205	8 984
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 159	4 353
- dłużnych papierów wartościowych	11 159	4 353
- kapitałowych papierów wartościowych	0	0
Razem wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych	<u><u>18 364</u></u>	<u><u>13 337</u></u>

9. Pozostałe przychody operacyjne

	2023	2022
Przychody ze sprzedaży towarów i usług	30 237	24 217
Zyski z tytułu sprzedaży składników majątku	21	4 531
- środków trwałych	0	4 363
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	21	168
Zysk z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	161	0
Przychody z odzyskanych należności nieściągalnych, w tym zwrócone koszty windykacji	2 521	4 151
Przychody ze sprzedaży kredytów i należności nieściągalnych przeniesionych do ewidencji pozabilansowej	995	1 150
Przychody z otrzymanych dotacji	5 615	4 451
Przychody z otrzymanych kar, odszkodowań i grzywien	33	67
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na:	12	633
- zobowiązania pracownicze	0	9
- zobowiązania sporne	12	624
Pozostałe	1 289	961
Razem pozostałe przychody operacyjne	40 884	40 161

10. Pozostałe koszty operacyjne

	2023	2022
Koszty z tytułu zakupu towarów i usług	-22 217	-16 382
Straty z tytułu sprzedaży lub koszty likwidacji składników majątku	-57	-56
- środków trwałych	-57	-56
- pozostałych	0	0
Straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	-1 084	-324
Koszty windykacji	-3 055	-1 911
Koszty z tytułu zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-188	-272
Koszty przekazanych darowizn	-227	-126
Koszty z tytułu tworzenia rezerw	-676	-2 456
- na zobowiązania sporne	-676	-2 456
- na pozostałe zobowiązania	0	0
Pozostałe	-479	-1 127
Razem pozostałe koszty operacyjne	-27 983	-22 654

11. Ogólne koszty administracyjne

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Koszty świadczeń pracowniczych	-103 313	-91 595
Koszty działania z tytułu:	-120 443	-143 196
- utrzymania, remontów i wynajmu budynków	-13 057	-10 922
- eksploatacji środków transportu	-1 806	-1 622
- eksploatacji systemów informatycznych	-49 809	-46 524
- usług pocztowych i telekomunikacyjnych	-2 159	-2 352
- usług badania bilansu, doradztwa i konsultingu	-4 105	-4 260
- reklamy i reprezentacji	-6 381	-3 627
- podatków i opłat	-1 521	-1 583
- wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Komisji Nadzoru Finansowego	-20 338	-35 042
- wpłat na rzecz Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS	-5 411	-15 519
- wpłaty na fundusz wsparcia kredytobiorców	0	-9 067
- usług ochrony	-6 839	-5 612
- ubezpieczeń	-906	-895
- usług KIR	-126	-131
- pozostałe	-7 985	-6 040
Amortyzacja	-31 355	-32 089
- rzeczowych aktywów trwałych	-10 685	-9 988
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-11 398	-10 704
- wartości niematerialnych	-9 272	-11 397
Razem ogólne koszty administracyjne	-255 111	-266 880

12. Świadczenia pracownicze

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wynagrodzenia, w tym:	-76 515	-70 155
- rezerwy na świadczenia pracownicze	-651	-853
- składki pracowniczego programu emerytalnego	-1 731	-1 578
Ubezpieczenia	-11 507	-10 394
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	-15 291	-11 046
- odpisy na ZFŚS	-1 365	-1 321
Razem koszty świadczeń pracowniczych	-103 313	-91 595

13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-4 923	-84 194
Razem wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-4 923	-84 194

Ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom wprowadziła między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego zaciągniętego na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych udzielonego w walucie polskiej, tj. tak zwane

„wakacje kredytowe”. Przyjęcie ustawy miało na celu wsparcie kredytobiorców w związku z nagłym wzrostem rynkowych stóp procentowych, a tym samym wzrostem kosztów obsługi kredytów hipotecznych. Zgodnie z przepisami MSSF9 B5.4.6 Bank dokonał przeszacowania wartości bilansowej brutto aktywów finansowych z uwzględnieniem, w ramach harmonogramów wynikających z umowy, możliwości zawieszenia przez klienta spłaty rat, tj. wyliczenia wartości bieżącej ww. przepływów z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej sprzed zmiany harmonogramów. W wyniku przeszacowania powstała różnica pomiędzy bieżącą wartością bilansową brutto portfela kredytowego uwzględniającego zawieszenie płatności rat kredytowych, a wartością bilansową brutto portfela kredytowego sprzed zawieszenia płatności rat.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku wartość straty rozpoznana w rachunku zysków i strat z tytułu wakacji kredytowych wyniosła 83.500 tys. zł.

Według stanu na 31 grudnia 2023 wskaźnik partycypacji (wykorzystanie uprawnień wynikających z Ustawy) ukształtował się na poziomie około 71% względem szacowanego poziomu 85%, a kwota rzeczywistej straty dla wyżej wymienionych ekspozycji wyniosła 69.313 tys. zł.

Ponadto, w związku z planowaną kontynuacją programu wsparcia kredytobiorców w ramach „wakacji kredytowych”, w 2023 roku Bank dokonał aktualizacji wysokości szacunkowej, niewykorzystanej straty zgodnie z następującymi założeniami:

- 1) przyjęto możliwość zawieszenia spłaty przez klientów 4 rat kredytowych;
- 2) w szacunkach uwzględniono kredyty hipoteczne dla których wskaźnik RdD na dzień udzielenia kredytu przekraczał wartość 30% (wskaźnik RdD oznacza stosunek wydatków kredytobiorcy związanych z obsługą miesięcznej raty kapitałowej i odsetkowej kredytu mieszkaniowego do miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego kredytobiorcy);
- 3) współczynnik partycypacji uprawnionych kredytobiorców w programie został przyjęty na poziomie 65%.

Uwzględniając powyższe założenia w 2023 roku w rachunku zysków i strat została ujęta kwota w wysokości 4.923 tys. zł., a łączna kwota straty z tytułu wakacji kredytowych, tj. rzeczywista strata za 2022 oraz 2023 rok, a także szacowana na rok 2024, wyniosła 88.423 tys. zł.

14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Utworzenie odpisów</u>	<u>Rozwiązanie odpisów</u>	<u>Wpływ na wynik okresu</u>
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-128 664	41 146	-87 518
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-38	43	5
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-440	145	-295
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-26	133	107
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-126 118	39 536	-86 582
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-2 042	1 289	-753
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-1 607	3 039	1 432
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-1 586	2 964	1 378
Pozostałe aktywa	-21	75	54
Razem	<u>-130 271</u>	<u>44 185</u>	<u>-86 086</u>

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Utworzenie odpisów</u>	<u>Rozwiązanie odpisów</u>	<u>Wpływ na wynik okresu</u>
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-107 100	68 277	-38 823
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-21	136	115
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4 622	689	-3 933
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-119	336	217
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-101 044	63 658	-37 386
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-1 294	3 458	2 164
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-3 897	12 124	8 227
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-3 812	12 124	8 312
Pozostałe aktywa	-85	0	-85
Razem	<u>-110 997</u>	<u>80 401</u>	<u>-30 596</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Likwidacja/Sprzedaż		
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-40 817	-1 586	0	2 964	0	1 703	-37 736	1 378
Zapasy	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	-606	-21	0	75	0	19	-533	54
Razem	-41 423	-1 607	0	3 039	0	1 722	-38 269	1 432

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Likwidacja/Sprzedaż		
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	-50 618	-3 812	0	12 124	0	1 489	-40 817	8 312
Zapasy	-65	0	0	0	0	65	0	0
Wartości niematerialne	-1 003	0	0	0	0	1 003	0	0
Pozostałe aktywa	-406	-85	-121	0	0	6	-606	-85
Razem	-52 092	-3 897	-121	12 124	0	2 563	-41 423	8 227

15. Podatek dochodowy

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Bieżący podatek dochodowy	-14 760	-21
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-14 760	-18
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	0	-3
Odroczony podatek dochodowy	-10 263	-1 669
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych odnoszonych na wynik finansowy	-10 263	-1 669
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	-25 023	-1 690
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji odniesionych bezpośrednio na inne całkowite dochody	-1 484	6 103
Niezrealizowany zysk/strata z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz zyski lub straty aktuarialne	-1 484	6 103
Zysk netto z tytułu aktualizacji wyceny gruntów i budynków	0	0
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	-1 484	6 103

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Liczbowe uzgodnienie pomiędzy podatkiem obliczonym jako iloczyn wyniku finansowego brutto i obowiązującej stawki podatkowej a rzeczywistym obciążeniem podatkowym wykazanym w rachunku zysków i strat

	2023	2022
Zysk (strata) brutto	85 505	-36 253
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Obciążenie podatkowe wg zastosowanej stawki podatkowej	-16 246	6 888
Dochody niepodlegające opodatkowaniu, z tego:	13 028	9 324
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności i odpisy na zobowiązania pozabilansowe	11 288	7 761
- otrzymane dywidendy	1 639	1 481
- pozostałe	101	82
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, z tego:	-34 718	-51 003
- utworzone rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-11 958	0
- utworzone odpisy aktualizujące należności i odpisy na zobowiązania pozabilansowe	-29	-5 682
- opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-17 974	-32 355
- pozostałe	-4 757	-12 966
Pozostałe różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	-24 502	-3 470
- odpisy z tytułu utraty wartości na spółki zależne	-16 887	0
Efektywne obciążenie zysku/straty brutto podatkiem dochodowym	-25 023	-1 690
Efektywna stawka podatkowa	29%	-5%

Należności i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2023	31.12.2022
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 261	2

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Podatek odroczony

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Wpływ na rachunek zysków i strat	
	31.12.2023	31.12.2022	2023	2022
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do otrzymania	112 222	130 064	17 842	-13 274
- wartość netto środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	0	0	0	106
- dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	247 351	214 461	-32 890	-88 755
- nadwyżka amortyzacji podatkowej nad bilansową	0	5 384	5 384	4 412
- pozostałe	60 172	44 951	-15 221	25 062
Dodatnie różnice przejściowe razem	419 745	394 860	-24 885	-72 449
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	79 752	75 023	-4 728	-13 765
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	13 301	9 103	X	X
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na inne całkowite dochody	2 527	1 730	X	X
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego	82 279	76 753	X	X
Kwota kompensaty	-82 279	-76 753	X	X
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	0	0	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do zaplacenias	103 633	50 533	53 100	45 669
- rezerwy na przyszłe zobowiązania	28 537	33 656	-5 119	5 977
- rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	242 286	191 087	51 199	11 257
- wycena aktywów finansowych	48 096	54 551	-6 455	-24 331
- przychody z tytułu odsetek i prowizji pobranych z góry	28 153	30 503	-2 350	-4 120
- naliczone odsetki oraz premia od papierów wartościowych	18 538	13 367	5 171	7 047
- odsetki nabyte od papierów wartościowych	35 856	29 441	6 415	-5 116
- odpisy z tytułu utraty wartości akcji i udziałów	0	16 887	-16 887	3 769
- strata podatkowa do odliczenia	58 301	147 118	-88 817	-30 557
- pozostałe	106 786	132 171	-25 385	54 066
Ujemne różnice przejściowe razem	670 186	699 314	-29 128	63 661
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na wynik finansowy	127 335	132 870	-5 535	12 096
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	5 487	41 227	X	X
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na inne całkowite dochody	1 043	7 833	X	X
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	128 378	140 703	X	X
Kwota kompensaty	-82 279	-76 753	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	46 099	63 950	X	X
Obciążenie/uznanie z tytułu podatku odroczonego ujęte w rachunku zysków i strat	X	X	-10 263	-1 669
Obciążenie/uznanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęte w kapitale własnym	-1 484	6 103	X	X

16. Zysk na akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk na akcję obliczany jest poprzez podzielenie zysku netto przez średnio ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Zysk netto	60 482	-37 943
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	432 127	445 726
Zysk / Strata przypadający na akcję (w zł)	0,14	-0,09

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Zysk rozwodniony przypadający na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego, skorygowaną o wpływ instrumentów rozwadniających. W roku 2023 oraz 2022 nie występowały instrumenty rozwadniające.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Zysk netto	60 482	-37 943
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	432 127	445 726
Zysk / Strata rozwodniony przypadający na akcję (w zł)	0,14	-0,09

17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty

Zarząd Banku Polskiej Spółdzielczości nie będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Banku podjęcia uchwały o wypłacie dywidendy za rok 2023 z uwagi na brak spełnienia kryteriów określonych w komunikacie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącym stanowiska organu nadzoru w sprawie założeń polityki dywidendowej banków.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank nie posiadał zobowiązania do wypłaty dywidendy za poprzednie lata, natomiast na dzień 31 grudnia 2022 roku zobowiązania Banku do wypłaty dywidendy za poprzednie lata wynosiły 1 tys. zł

18. Kasa, środki w Banku Centralnym

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Środki pieniężne w kasie	39 421	33 188
Środki pieniężne na rachunkach bieżących i terminowych w Banku Centralnym	1 654 014	2 832 112
Razem kasa, środki w Banku Centralnym	<u>1 693 435</u>	<u>2 865 300</u>

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej. Kwota rezerwy obowiązkowej deklarowana do utrzymania w grudniu 2023 roku wynosiła 2.899.114 tys. zł, natomiast w grudniu 2022 roku kwota ta wynosiła 2.631.701 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2023 roku środki rezerwy obowiązkowej w Banku Centralnym oprocentowane były stawką 5,75% natomiast na dzień 31 grudnia 2022 roku, stawką 6,75%.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

19. Należności od innych banków

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według rodzaju				
Rachunki bieżące	104 778	0	149 498	0
Lokaty	416 725	0	415 426	0
Kredyty i pożyczki	5 759	0	3 941	0
Pozostałe należności	37 648	0	28 567	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	22 676	0	16 496	0
- pozostałe	14 972	0	12 071	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-119	0	-129	0
Razem należności od innych banków	564 791	0	597 303	0

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według terminów wymagalności				
do 1 miesiąca	494 515	0	551 204	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 404	0	22 940	0
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	40 391	0	160	0
powyżej 1 roku do 5 lat	23 538	0	23 066	0
powyżej 5 lat	0	0	0	0
dla których termin wymagalności upłynął	62	0	62	0
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	0	0	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-119	0	-129	0
Razem należności od innych banków	564 791	0	597 303	0

20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Bank nie posiadał należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

21. Pochodne instrumenty finansowe

	Aktywa 31.12.2023	Zobowiązania 31.12.2023	Aktywa 31.12.2022	Zobowiązania 31.12.2022
Transakcje walutowe	4 348	2 598	771	227
- FX swap	4 087	15	723	0
- FX forward	261	2 583	48	227
Transakcje stopy procentowej	22	10 866	673	1 097
- swap na stopę procentową IRS	22	10 866	673	1 097
<i>w tym rachunkowość zabezpieczeń</i>	<i>0</i>	<i>10 852</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Transakcje pozostałe	0	0	0	0
- futures na indeks akcji	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	4 370	13 464	1 444	1 324

Walutowe transakcje terminowe FX forward to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot. Terminowe operacje wymiany walutowej oparte są na określonym w momencie zawarcia kursie waluty na określoną datę w przyszłości. Transakcje FX forward zawierane są przez Bank w celu zarządzania pozycją walutową oraz celem zaspokajania potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia przyszłych płatności w walutach obcych.

Kontrakty FX swap na stopę procentową i kontrakty walutowe to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych lub połączenia wszystkich tych czynników.

Swap stopy procentowej (IRS) jest umową zawartą pomiędzy dwiema stronami, na podstawie której zobowiązują się one do wzajemnych płatności odsetek od umownego nominału kontraktu (w określonych odstępach czasu w trakcie trwania kontraktu), które naliczane są według różnej stopy procentowej

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	53 286	113 761	90 955	0	0	258 002
- FX swap	52 747	55 695	43 562	0	0	152 004
- FX forward	539	58 066	47 393	0	0	105 998
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	458 223	0	458 223
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	458 223	0	458 223
<i>w tym rachunkowość zabezpieczeń</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>456 540</i>	<i>0</i>	<i>456 540</i>
Transakcje pozostałe	0	0	22 425	0	0	22 425
- futures na indeks akcji	0	0	22 425	0	0	22 425
Razem pochodne instrumenty finansowe	53 286	113 761	113 380	458 223	0	738 650

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	43 670	2 632	17 255	0	0	63 557
- FX swap	38 350	0	0	0	0	38 350
- FX forward	5 320	2 632	17 255	0	0	25 207
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	32 889	0	32 889
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	32 889	0	32 889
<i>w tym rachunkowość zabezpieczeń</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Transakcje pozostałe	0	0	22 106	0	0	22 106
- futures na indeks akcji	0	0	22 106	0	0	22 106
Razem pochodne instrumenty finansowe	43 670	2 632	39 361	32 889	0	118 552

Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające

Wpływ zabezpieczenia wartości godziwej na sprawozdanie z sytuacji finansowej i wynik finansowy w zakresie instrumentów zabezpieczających

Wartość nominalna	Wartość bilansowa	Nazwa pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, która zawiera instrument zabezpieczający	Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego stosowanego jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	Kwota nieefektywności zabezpieczenia ujęta w rachunku zysków i strat	Pozycja w rachunku zysków i strat, która zawiera ujętą nieefektywność zabezpieczenia	
	Zobowiązania				Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	
Ryzyko stopy procentowej - swap na stopę procentową IRS	456 540	10 852	Pochodne instrumenty finansowe	-8 266	-234	
Razem	456 540	10 852	X	-8 266	-234	X

Wpływ zabezpieczenia wartości godziwej na sprawozdanie z sytuacji finansowej i wynik finansowy w zakresie pozycji zabezpieczanych

Wartość bilansowa	Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zawarta w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej ujętej w bilansie	Pozycja bilansu, w której ujęto pozycję zabezpieczaną	Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	
Aktywa	Aktywa			
Nabyte obligacje w EUR	471 873	16 324	Dłużne papiery wartościowe, wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8 032
Razem	471 873	16 324	X	8 032

Rachunkowość zabezpieczeń

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń dla wybranych i spełniających określone kryteria ekonomicznych powiązań zabezpieczających, w ramach których Bank zabezpiecza zmienność wartości godziwej na podstawie treści MSSF 9 „Instrumenty finansowe”.

Do rachunkowości zabezpieczeń Bank wyznacza, jako instrument zabezpieczający, instrument pochodny wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy zawarty ze stroną zewnętrzną w stosunku do Banku. Bank może wyznaczyć do jednego powiązania zabezpieczającego więcej niż jeden instrument pochodny i taką grupę instrumentów łącznie traktować jako jeden całościowy instrument zabezpieczający w danym powiązaniu.

Bank prezentuje wycenę instrumentów zabezpieczających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

W ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej Bank ujmuje wynik z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej wycenianej w wartości godziwej przez inne całkowite dochody w wysokości zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka od momentu ustanowienia powiązania zabezpieczającego do daty sprawozdawczej w rachunku zysków i strat w pozycji, w której rozpoznaje wynik na instrumencie zabezpieczającym. Wynik z tytułu wyceny instrumentu zabezpieczającego prezentowany jest w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Różnica pomiędzy wyceną instrumentu zabezpieczającego a wyceną z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej stanowi kwotę nieefektywności danego powiązania zabezpieczającego.

W przypadku, gdy w ramach oceny efektywności zidentyfikowano niespełnienie kryterium wskaźnika zabezpieczenia Bank przeprowadza mechanizm przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego w celu skorygowania wskaźnika zabezpieczenia danego powiązania w taki sposób, aby powiązanie spełniało ponownie kryteria kwalifikacyjne. Zastosowanie mechanizmu przywracania równowagi traktowane jest jako kontynuację stosowania rachunkowości zabezpieczeń wobec danego powiązania zabezpieczającego. Mechanizm przywracania równowagi skutkuje zmianą wielkości pozycji zabezpieczanej wyznaczonej do danego powiązania zabezpieczającego lub zmianą wielkości instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego do danego powiązania zabezpieczającego. Przed zastosowaniem mechanizmu przywracania równowagi Bank wyznacza wynik na instrumencie zabezpieczającym i wynik z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej oraz ujmuje je w rachunku zysków i strat.

Bank zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń wobec danego powiązania zabezpieczającego w przypadku, gdy powiązanie zabezpieczające:

- 1) nie odpowiada już celowi zarządzania ryzykiem, na podstawie którego kwalifikowało się do rachunkowości zabezpieczeń; lub
- 2) nie spełnia kryteriów stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym w sytuacji wystąpienia braku pozycji zabezpieczanej lub instrumentu zabezpieczającego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

22. Papiery wartościowe

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	8 252 391	X	0	8 252 391
- emitowane przez inne banki	0	0	819 868	X	2 900 983	3 720 851
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	221 040	0	X	0	221 040
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	48 456	18 153	X	0	66 609
- emitowane przez Skarb Państwa	0	0	732 282	X	7 864 958	8 597 240
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	117 648	X	866 126	983 774
Razem dłużne papiery wartościowe	0	269 496	9 940 342	X	11 632 067	21 841 905
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	0	X	4 735	X	4 735
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	8 974	X	8 974
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	0	X	0	X	0
Razem kapitałowe papiery wartościowe	0	0	X	13 709	X	13 709
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-17 957	X	-2 517	-20 474
Razem papiery wartościowe	0	269 496	9 922 385	13 709	11 629 550	21 835 140

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	4 793 904	X	0	4 793 904
- emitowane przez inne banki	0	0	320 229	X	2 897 813	3 218 042
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	213 366	0	X	0	213 366
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	48 587	17 512	X	0	66 099
- emitowane przez Skarb Państwa	0	0	525 643	X	5 711 209	6 236 852
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	124 423	X	927 840	1 052 263
Razem dłużne papiery wartościowe	0	261 953	5 781 711	X	9 536 862	15 580 526
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	0	X	3 727	X	3 727
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	7 984	X	7 984
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	1 000	X	0	X	1 000
Razem kapitałowe papiery wartościowe	0	1 000	X	11 711	X	12 711
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	0	262 953	5 764 723	11 711	9 534 238	15 573 625

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	0	8 252 557	0	92 437	8 344 994
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	865	0	1 480	2 345
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	0	0	20 533	0	122 459	142 992
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0	1 214 142	0	9 833 938	11 048 080
powyżej 5 lat	0	48 456	434 092	0	1 581 753	2 064 301
dla których termin wymagalności upłynął	0	0	18 153	0	0	18 153
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	0	0	13 709	0	13 709
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	221 040	0	0	0	221 040
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-17 957	X	-2 517	-20 474
Razem papiery wartościowe	0	269 496	9 922 385	13 709	11 629 550	21 835 140

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	174	4 800 660	0	40 206	4 841 040
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	880	0	1 997	2 877
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	0	0	10 687	0	108 019	118 706
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0	460 016	0	3 614 354	4 074 370
powyżej 5 lat	0	48 413	491 956	0	5 772 286	6 312 655
dla których termin wymagalności upłynął	0	0	17 512	0	0	17 512
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	1 000	0	11 711	0	12 711
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	213 366	0	0	0	213 366
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	0	262 953	5 764 723	11 711	9 534 238	15 573 625

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	5 764 198	0	17 513	0	5 781 711
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 454 403 223	0	0	0	1 454 403 223
Naliczenie odsetek	374 660	0	732	0	375 392
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-251 339 626	0	-92	0	-251 339 718
Sprzedaż	-1 199 312 950	0	0	0	-1 199 312 950
Zmiany wynikające ze zmiany różnic kursowych	-28 252	0	0	0	-28 252
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	60 936	0	0	0	60 936
Pozostałe	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	9 922 189	0	18 153	0	9 940 342

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	2 883 929	53 388	18 760	0	2 956 077
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 131 978 769	0	0	0	1 131 978 769
Naliczenie odsetek	199 774	4 135	819	0	204 728
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-146 475 933	-5 718	-2 066	0	-146 483 717
Sprzedaż	-982 777 611	0	0	0	-982 777 611
Zmiany wynikające ze zmiany różnic kursowych	0	0	0	0	0
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	-44 730	52	0	0	-44 678
Pozostałe	0	-51 857	0	0	-51 857
Stan na koniec okresu	5 764 198	0	17 513	0	5 781 711

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	9 536 862	0	0	0	9 536 862
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	2 135 634	0	0	0	2 135 634
Naliczenie odsetek	605 080	0	0	0	605 080
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-645 509	0	0	0	-645 509
Sprzedaż	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	11 632 067	0	0	0	11 632 067

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	10 641 316	0	0	0	10 641 316
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	16 853	0	0	0	16 853
Naliczenie odsetek	457 193	0	0	0	457 193
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-454 449	0	0	0	-454 449
Sprzedaż	-1 124 051	0	0	0	-1 124 051
Stan na koniec okresu	9 536 862	0	0	0	9 536 862

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-335	0	-16 653	0	-16 988
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	1	0	0	0	1
Zmiany wynikające z różnic kursowych	8	0	0	0	8
Utworzenie	-147	0	-977	0	-1 124
Rozwiązanie	11	0	135	0	146
Stan na koniec okresu	-462	0	-17 495	0	-17 957

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-411	-94	-12 196	0	-12 701
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	6	0	0	0	6
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-	-	-	-	0
Utworzenie	0	0	-4 457	0	-4 457
Rozwiązanie	70	94	0	0	164
Stan na koniec okresu	-335	0	-16 653	0	-16 988

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-2 624	0	0	0	-2 624
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	19	0	0	0	19
Utworzenie	-26	0	0	0	-26
Rozwiązanie	114	0	0	0	114
Stan na koniec okresu	-2 517	0	0	0	-2 517

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-2 842	0	0	0	-2 842
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	18	0	0	0	18
Utworzenie	-119	0	0	0	-119
Rozwiązanie	319	0	0	0	319
Stan na koniec okresu	-2 624	0	0	0	-2 624

23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według rodzaju

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
W rachunku bieżącym od klientów	290 063	0	300 847	0
W rachunku kredytowym	6 326 363	62 480	6 779 138	93 144
- klienci korporacyjni	2 168 395	3 745	2 227 276	5 812
- rolnicy	105 192	51 812	115 006	77 646
- przedsiębiorcy indywidualni	131 071	9	143 752	0
- osoby fizyczne	1 773 492	6 914	1 879 491	9 686
- instytucje rządowe i samorządowe	2 148 213	0	2 413 613	0
Skupione wierzytelności	118 078	0	125 795	0
Pozostałe należności	127 165	0	129 804	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-432 862	X	-368 920	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 428 807	62 480	6 966 664	93 144

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według terminów wymagalności

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
do 1 miesiąca	262 327	1 080	251 553	1 476
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	145 914	3 409	147 467	4 582
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	806 306	14 828	914 706	17 977
powyżej 1 roku do 5 lat	1 903 839	34 569	2 326 890	56 307
powyżej 5 lat	3 345 415	1 989	3 240 119	4 911
dla których termin wymagalności upłynął	397 868	6 605	454 849	7 891
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-432 862	X	-368 920	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 428 807	62 480	6 966 664	93 144

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	139 643	59 516	90 896	8	290 063
W rachunku kredytowym	4 205 365	1 401 370	626 176	93 452	6 326 363
- klienci korporacyjni	556 469	1 093 337	425 543	93 046	2 168 395
- rolnicy	58 533	14 081	32 578	0	105 192
- przedsiębiorcy indywidualni	49 659	20 513	60 792	107	131 071
- osoby fizyczne	1 392 568	273 362	107 263	299	1 773 492
- instytucje rządowe i samorządowe	2 148 136	77	0	0	2 148 213
Skupione wierzytelności	49 594	63 378	5 106	0	118 078
Pozostałe należności	125 341	1 235	562	27	127 165
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-7 097	-14 108	-373 850	-37 807	-432 862
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 512 846	1 511 391	348 890	55 680	6 428 807

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	154 708	60 662	85 469	8	300 847
W rachunku kredytowym	4 706 032	1 298 293	771 826	2 987	6 779 138
- klienci korporacyjni	586 976	1 051 236	586 496	2 568	2 227 276
- rolnicy	70 014	9 918	35 074	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	39 402	38 186	66 064	100	143 752
- osoby fizyczne	1 596 027	198 953	84 192	319	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	2 413 613	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	83 660	8 799	33 336	0	125 795
Pozostałe należności	128 243	941	593	27	129 804
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-6 970	-10 252	-350 690	-1 008	-368 920
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 065 673	1 358 443	540 534	2 014	6 966 664

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na rodzaj oraz metodę szacunku utraty wartości

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	86 809	3	139 643	59 516	4 087	5	290 063
W rachunku kredytowym	10 669	309	598 820	93 008	4 194 696	1 401 061	27 356	444	6 326 363
- klienci korporacyjni	0	0	422 041	93 006	556 469	1 093 337	3 502	40	2 168 395
- rolnicy	0	0	31 541	0	58 533	14 081	1 037	0	105 192
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	57 563	0	49 659	20 513	3 229	107	131 071
- osoby fizyczne	10 046	309	87 675	2	1 382 522	273 053	19 588	297	1 773 492
- instytucje rządowe i samorządowe	623	0	0	0	2 147 513	77	0	0	2 148 213
Skupione wierzytelności	0	0	4 527	0	49 594	63 378	579	0	118 078
Pozostałe należności	0	1	225	27	125 341	1 234	337	0	127 165
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	10 669	310	690 381	93 038	4 509 274	1 525 189	32 359	449	6 861 669

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	82 609	3	154 708	60 662	2 860	5	300 847
W rachunku kredytowym	13 117	657	750 631	2546	4 692 915	1 297 636	21 195	441	6 779 138
- klienci korporacyjni	0	0	583 473	2537	586 976	1 051 236	3 023	31	2 227 276
- rolnicy	0	0	34 241	0	70 014	9 918	833	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	63 674	0	39 402	38 186	2 390	100	143 752
- osoby fizyczne	12 106	657	69 243	9	1 583 921	198 296	14 949	310	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	1 011	0	0	0	2 412 602	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	0	0	32 429	0	83 660	8 799	907	0	125 795
Pozostałe należności	0	1	471	27	128 243	940	122	0	129 804
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 117	658	866 140	2 576	5 059 526	1 368 037	25 084	446	7 335 584

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	-64 779	-3	-167	-314	-3 631	-4	-68 898
W rachunku kredytowym	-98	-3	-289 867	-37 487	-6 218	-12 141	-12 015	-285	-358 114
- klienci korporacyjni	0	0	-203 170	-37 485	-1 295	-7 474	-2 504	-38	-251 966
- rolnicy	0	0	-17 818	0	-47	-47	-683	0	-18 595
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	-38 799	0	-24	-25	-2 246	-107	-41 201
- osoby fizyczne	-98	-3	-30 080	-2	-899	-4 595	-6 582	-140	-42 399
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-3 953	0	0	0	-3 953
Skupione wierzytelności	0	0	-2 439	0	-296	-416	-564	0	-3 715
Pozostałe należności	0	0	-217	-28	-318	-1 234	-338	0	-2 135
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-98	-3	-357 302	-37 518	-6 999	-14 105	-16 548	-289	-432 862

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	-47 570	-3	-126	-328	-2 615	-4	-50 646
W rachunku kredytowym	-73	-20	-285 418	-694	-6 110	-8 938	-10 399	-279	-311 931
- klienci korporacyjni	0	0	-221 119	-685	-826	-4 842	-2 296	-30	-229 798
- rolnicy	0	0	-19 018	0	-18	-98	-596	0	-19 730
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	-30 862	0	-16	-118	-1 605	-100	-32 701
- osoby fizyczne	-73	-20	-14 419	-9	-792	-3 880	-5 902	-149	-25 244
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-4 458	0	0	0	-4 458
Skupione wierzytelności	0	0	-3 299	0	-326	-26	-834	0	-4 485
Pozostałe należności	0	0	-433	-28	-335	-940	-122	0	-1 858
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-73	-20	-336 720	-725	-6 897	-10 232	-13 970	-283	-368 920

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości bilansowej brutto oraz stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	5 072 643	1 368 695	891 224	3 022	7 335 584
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	829 079	816 791	39 215	113 285	1 798 370
Naliczenie odsetek	363 508	106 347	44 329	4 706	518 890
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 520 377	-1 062 608	-278 914	-21 042	-2 882 941
Spisania z bilansu	0	-141	-6 415	0	-6 556
Sprzedaż wierzytelności	0	0	-48 210	0	-48 210
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-261 681	190 372	71 352	-43	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-16 867	-20 056	-4 583	-6 495	-48 001
Pozostałe	53 638	126 099	14 742	54	194 533
Wartość na koniec okresu	4 519 943	1 525 499	722 740	93 487	6 861 669

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	5 309 199	1 944 277	965 763	3308	8 222 547
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	668 176	387 379	74 501	0	1 130 056
Naliczenie odsetek	338 186	118 799	45 964	223	503 172
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 309 045	-888 024	-224 700	-410	-2 422 179
Spisania z bilansu	-2	-117	-18 312	0	-18 431
Sprzedaż wierzytelności	0	0	-2 007	0	-2 007
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	145 245	-194 759	49 514	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	3 666	3 377	2 643	0	9 686
Pozostałe	-82 782	-2 237	-2 142	-99	-87 260
Wartość na koniec okresu	5 072 643	1 368 695	891 224	3 022	7 335 584

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-6 970	-10 252	-350 690	-1 008	-368 920
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-1 447	-2 633	-39	-24 549	-28 668
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	177	2 837	29 898	6	32 918
Spisania z bilansu	0	143	6 224	0	6 367
Sprzedaż wierzytelności	0	0	42 874	44	42 918
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-43	1 560	-1 517	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	43	93	968	2 307	3 411
Utworzenie	-914	-9 144	-117 762	-14 611	-142 431
Rozwiązanie	2 057	3 288	16 194	4	21 543
Pozostałe	0	0	0	0	0
Wartość na koniec okresu	<u>-7 097</u>	<u>-14 108</u>	<u>-373 850</u>	<u>-37 807</u>	<u>-432 862</u>

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Wartość na początek okresu	-7 543	-11 179	-310 444	-1 029	-330 195
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-2 096	-1 134	-30	0	-3 260
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	218	489	1 557	9	2 273
Spisania z bilansu	0	119	17 994	3	18 116
Sprzedaż wierzytelności	0	0	182	0	182
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-3 644	4 443	-800	1	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	1	3	-216	0	-212
Utworzenie	-735	-5 768	-104 564	-70	-111 137
Rozwiązanie	6 809	2 775	43 744	75	53 403
Pozostałe	20	0	1 887	3	1 910
Wartość na koniec okresu	<u>-6 970</u>	<u>-10 252</u>	<u>-350 690</u>	<u>-1 008</u>	<u>-368 920</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

24. Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Informacje o jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
BPS Leasing S.A.	Warszawa	usługi leasingu i faktoringu	767 226	779 041	-11 815	60 248	4 264	-	100,00%
BPS TFI S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	31 068	7 014	24 054	58 470	517	-	100,00%
VerdIT Sp. z o. o. (dawniej Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.)	Warszawa	usługi teleinformatyczne	17 199	3 135	14 064	30 931	101	-	44,44%
Dom Maklerski Banku BPS S.A. w likwidacji	Warszawa	maklerska	59 060	57 400	1 660	11 619	883	-	100,00%
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	71 342	494	70 848	453	-1 521	-	59,35%
BPS 3 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności w likwidacji (dawniej BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji)	Warszawa	fundusz inwestycyjny	11 269	9 050	2 219	23	-374	-	45,74%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 435	55	7 380	5	-55	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	22 082	104	21 978	341	1 436	-	34,13%
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	358 516	516	358 000	3 922	2 932	-	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank utracił kontrolę w funduszach: Quantum 2 FIZ AN w likwidacji, BPS 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności w likwidacji (dawniej: BPS 1 NS FIZ w likwidacji), BPS 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności w likwidacji (dawniej: BPS 4 NS FIZ w likwidacji)

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Informacje o jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
BPS Leasing S.A.	Warszawa	usługi leasingu i faktoringu	691 020	709 475	-18 455	43 506	2 556	-	100,00%
BPS TFI S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	29 928	6 390	23 538	0	-1 800	-	100,00%
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	17 485	3 530	13 955	25 848	174	-	44,44%
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	Warszawa	maklerska	94 479	89 929	4 550	9 778	-1 074	-	100,00%
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	72 621	252	72 369	480	2 952	-	59,35%
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	6 571	2 377	4 194	8	1 232	-	100,00%
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	11 382	8 790	2 592	8	-124	-	45,74%
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	10 629	169	10 460	9	838	-	50,60%
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	1 323	145	1 178	14	-235	-	100,00%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 490	55	7 435	6	-98	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	20 632	91	20 541	289	-1 873	-	34,13%
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	315 506	366	315 140	1 809	9 947	-	100,00%

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank utracił kontrolę w spółce VENI S.A. oraz w funduszu Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu utruty wartości	Wartość bilansowa
BPS Leasing S.A.	4 113	-4 113	0
BPS TFI S.A.	21 112	0	21 112
VerdIT Sp. z o.o. (dawniej Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.)	7 847	-1 562	6 285
Dom Maklerski Banku BPS S.A. w likwidacji	16 887	-16 887	0
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	38 638
BPS 3 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności w likwidacji	2 192	-841	1 351
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	-2 000	0
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	5 121
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	370 334	-12 333	358 001
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	468 244	-37 736	430 508

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu utruty wartości	Wartość bilansowa
BPS Leasing S.A.	4 113	-4 113	0
BPS TFI S.A.	21 112	0	21 112
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	7 847	-1 594	6 253
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 887	-16 887	0
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	38 638
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	-121	3 010
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 192	-841	1 351
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	6 585	-1 571	5 014
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	1 394	-12	1 382
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	-414	1 586
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	5 121
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	370 334	-15 264	355 070
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	479 354	-40 817	438 537

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku

	Wartość bilansowa brutto			Odpisy z tytułu utraty wartości				
	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu
BPS Leasing S.A.	4 113	0	0	4 113	-4 113	0	0	-4 113
BPS TFI S.A.	21 112	0	0	21 112	0	0	0	0
VerdIT Sp. z o.o. (dawniej Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.)	7 847	0	0	7 847	-1 594	0	32	-1 562
Dom Maklerski Banku BPS S.A. w likwidacji	16 887	0	0	16 887	-16 887	0	0	-16 887
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	0	38 638	0	0	0	0
BPS 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności w likwidacji	3 131	0	-3 131	0	-121	0	121	0
BPS 3 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności w likwidacji	2 192	0	0	2 192	-841	0	0	-841
BPS 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności w likwidacji	6 585	0	-6 585	0	-1 571	0	1 571	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	1 394	0	-1 394	0	-12	0	12	0
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	0	0	2 000	-414	-1 586	0	-2 000
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	0	5 121	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	370 334	0	0	370 334	-15 264	0	2 931	-12 333
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	479 354	0	-11 110	468 244	-40 817	-1 586	4 667	-37 736

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Wartość bilansowa brutto			Odpisy z tytułu utraty wartości				
	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu	Na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia	Na koniec okresu
BPS Leasing S.A.	4 113	0	0	4 113	-4 113	0	0	-4 113
BPS TFI S.A.	21 112	0	0	21 112	0	0	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	7 647	200	0	7 847	-1 787	0	193	-1 594
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	16 887	0	0	16 887	-13 087	-3 800	0	-16 887
Veni S.A.	100	0	-100	0	-31	0	31	0
BPS Rynku Nieruchomości Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	38 638	0	0	38 638	0	0	0	0
BPS 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	3 131	0	0	3 131	-121	0	0	-121
BPS 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	2 192	0	0	2 192	-841	0	0	-841
BPS 4 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	8 619	0	-2 034	6 585	-2 084	0	513	-1 571
Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji	25 707	0	-25 707	0	-945	0	945	0
Quantum 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	6 232	0	-4 838	1 394	0	-12	0	-12
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	2 000	0	0	2 000	-414	0	0	-414
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	5 121	0	0	5 121	0	0	0	0
Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	342 335	27 999	0	370 334	-27 195	0	11 931	-15 264
Razem inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	483 834	28 199	-32 679	479 354	-50 618	-3 812	13 613	-40 817

W 2022 roku Bank dokonał sprzedaży wszystkich posiadanych akcji spółki VENI S.A. oraz zakończył rozpoczęty w styczniu 2022 roku proces likwidacji spółki Contango 2 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w likwidacji, tracąc tym samym kontrolę.

25. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą FIFO. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkowa cena sprzedaży zapasów pomniejszona o wszelkie szacowane koszty wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Zapasy według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Materiały związane z reprezentacją i reklamą	20	19
Pozostałe	74	85
Razem zapasy brutto	94	104
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Razem zapasy netto	94	104

Na dzień 31 grudnia 2023 roku i na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank nie posiadał zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

26. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe według rodzaju

	31.12.2023			31.12.2022		
	Rzeczowe aktywa trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem	Rzeczowe aktywa trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem
Grunty i budynki	50 593	11 716	62 309	54 634	21 569	76 203
Ulepszenia w obcych obiektach	1 568	0	1 568	1 841	0	1 841
Środki trwałe w budowie	8 679	0	8 679	505	0	505
Maszyny i urządzenia	11 103	4 406	15 509	11 452	1 592	13 044
Środki transportu	0	882	882	0	823	823
Pozostałe środki trwałe	1 406	934	2 340	1 800	771	2 571
Razem rzeczowe aktywa trwałe	73 349	17 938	91 287	70 232	24 755	94 987

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	4 600	82 391	1 526	4 884	505	67 647	0	10 786	172 339
Zwiększenia	0	277	0	114	9 227	5 183	0	110	14 911
- przeniesienie z inwestycji	0	277	0	114	0	651	0	0	1 042
- zakupy bezpośrednie	0	0	0	0	9 227	4 532	0	110	13 869
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0	-138	-1 053	-7 125	0	-948	-9 264
- sprzedaż i likwidacja	0	0	0	-138	0	-7 125	0	-948	-8 211
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-1 042	0	0	0	-1 042
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-11	0	0	0	-11
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	4 600	82 668	1 526	4 860	8 679	65 705	0	9 948	177 986
Umorzenie na początek okresu	0	-33 194	-689	-3 043	0	-56 195	0	-8 986	-102 107
Zwiększenia	0	-4 286	-32	-387	0	-5 531	0	-449	-10 685
- amortyzacja	0	-4 286	-32	-387	0	-5 531	0	-449	-10 685
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0	138	0	7 124	0	893	8 155
- sprzedaż i likwidacja	0	0	0	138	0	7 124	0	893	8 155
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	0	-37 480	-721	-3 292	0	-54 602	0	-8 542	-104 637
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	4 600	49 197	837	1 841	505	11 452	0	1 800	70 232
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	4 600	45 188	805	1 568	8 679	11 103	0	1 406	73 349

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	4 615	95 728	1 526	3 658	604	76 822	0	12 544	195 497
Zwiększenia	0	0	0	1 226	4 928	4 244	0	388	10 786
- przeniesienie z inwestycji	0	0	0	1 192	0	3 696	0	104	4 992
- zakupy bezpośrednie	0	0	0	34	4 928	544	0	204	5 710
- pozostałe	0	0	0	0	0	4	0	80	84
Zmniejszenia	-15	-13 337	0	0	-5 027	-13 419	0	-2 146	-33 944
- sprzedaż i likwidacja	-15	-13 337	0	0	0	-13 415	0	-2 066	-28 833
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-4 992	0	0	0	-4 992
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-35	0	0	0	-35
- pozostałe	0	0	0	0	0	-4	0	-80	-84
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	4 600	82 391	1 526	4 884	505	67 647	0	10 786	172 339
Umorzenie na początek okresu	0	-31 672	-657	-2 744	0	-64 961	0	-9 209	-109 243
Zwiększenia	0	-4 484	-32	-299	0	-4 610	0	-641	-10 066
- amortyzacja	0	-4 484	-32	-299	0	-4 610	0	-563	-9 988
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	-78	-78
Zmniejszenia	0	2 962	0	0	0	13 376	0	864	17 202
- sprzedaż i likwidacja	0	2 962	0	0	0	13 376	0	786	17 124
- pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	78	78
Umorzenie na koniec okresu	0	-33 194	-689	-3 043	0	-56 195	0	-8 986	-102 107
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	4 615	64 056	869	914	604	11 861	0	3 335	86 254
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	4 600	49 197	837	1 841	505	11 452	0	1 800	70 232

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku nie występowały ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Bank nie posiadał zobowiązań umownych do nabycia rzeczowego majątku trwałego.

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	53 951	3 696	2 595	868	61 110
Zwiększenia	552	3 604	1 048	210	5 414
- dodanie nowej umowy	0	0	0	0	0
- modyfikacja umowy	552	3 604	1 048	210	5 414
Zmniejszenia	-1 692	-1 554	-65	0	-3 311
- modyfikacja umowy	-1 560	-85	-65	0	-1 710
- sprzedaż i likwidacja	-132	-1 469	0	0	-1 601
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	52 811	5 746	3 578	1 078	63 213
Umorzenie na początek okresu	-32 382	-2 104	-1 772	-97	-36 355
Zwiększenia	-9 722	-705	-924	-47	-11 398
- amortyzacja	-9 722	-705	-924	-47	-11 398
- pozostałe	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	1 009	1 469	0	0	2 478
- modyfikacja umowy	877	0	0	0	877
- sprzedaż i likwidacja	132	1 469	0	0	1 601
Umorzenie na koniec okresu	-41 095	-1 340	-2 696	-144	-45 275
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	21 569	1 592	823	771	24 755
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	11 716	4 406	882	934	17 938

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	53 998	3 696	2 336	1 184	61 214
Zwiększenia	4 841	0	352	46	5 239
- dodanie nowej umowy	475	0	0	0	475
- modyfikacja umowy	4 366	0	352	46	4 764
Zmniejszenia	-4 888	0	-93	-362	-5 343
- modyfikacja umowy	-4 064	0	-26	0	-4 090
- sprzedaż i likwidacja	-824	0	-67	-362	-1 253
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	53 951	3 696	2 595	868	61 110
Umorzenie na początek okresu	-24 814	-1 573	-907	-136	-27 430
Zwiększenia	-9 205	-531	-902	-66	-10 704
- amortyzacja	-9 205	-531	-902	-66	-10 704
- pozostałe	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	1 637	0	37	105	1 779
- modyfikacja umowy	813	0	0	0	813
- sprzedaż i likwidacja	824	0	37	105	966
Umorzenie na koniec okresu	-32 382	-2 104	-1 772	-97	-36 355
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	29 184	2 123	1 429	1 048	33 784
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	21 569	1 592	823	771	24 755

27. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne według rodzaju

	31.12.2023	31.12.2022
Autorskie prawa majątkowe i licencje	18 411	21 497
Nakłady na wartości niematerialne	23 890	11 630
Razem wartości niematerialne	42 301	33 127

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	188 117	11 630	199 747
Zwiększenia	6 186	15 066	21 252
Przeniesienie z inwestycji	2 806	0	2 806
Zakupy bezpośrednie	3 380	15 066	18 446
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	0	-2 806	-2 806
Likwidacja	0	0	0
Rozliczenie inwestycji	0	-2 806	-2 806
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	194 303	23 890	218 193
Umorzenie na początek okresu	-166 620	0	-166 620
Zwiększenia	-9 272	0	-9 272
Amortyzacja	-9 272	0	-9 272
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0
Likwidacja	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-175 892	0	-175 892
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	21 497	11 630	33 127
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	18 411	23 890	42 301

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	181 764	5 777	187 541
Zwiększenia	6 353	10 555	16 908
Przeniesienie z inwestycji	3 699	0	3 699
Zakupy bezpośrednie	1 248	10 555	11 803
Pozostałe	1 406	0	1 406
Zmniejszenia	0	-4 702	-4 702
Likwidacja	0	-1 003	-1 003
Rozliczenie inwestycji	0	-3 699	-3 699
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	188 117	11 630	199 747
Umorzenie na początek okresu	-155 223	0	-155 223
Zwiększenia	-11 397	0	-11 397
Amortyzacja	-11 397	0	-11 397
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0
Likwidacja	0	0	0
Pozostałe	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	-166 620	0	-166 620
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 003	-1 003
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	26 541	4 774	31 315
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	21 497	11 630	33 127

W 2023 oraz 2022 roku Bank nie ponosił nakładów na badania i rozwój ujętych jako koszt okresów, nie użytkował wartości niematerialnych na podstawie umów leasingu. Posiadane przez Bank wartości niematerialne nie zostały obciążone tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

28. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

	31.12.2023	31.12.2022
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto	38	1 485
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży netto	38	1 485

W pozycji „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto” Bank ujmuje ruchomości i nieruchomości przejęte za długi.

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

	2023	2022
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	1 485	100
Zwiększenia	155	1 881
- przejęte aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	155	1 881
- pozostałe	0	0
Zmniejszenia	-1 602	-496
- sprzedaż i likwidacja	-1 543	-496
- pozostałe	-59	0
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	38	1 485
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	1 485	100
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	38	1 485

29. Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa według rodzaju

	31.12.2023	31.12.2022
Rozrachunki z dłużnikami	69 796	61 480
- rozliczenia transakcji z tytułu aktywów finansowych	14 317	8 771
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	46 483	50 629
- należności z tytułu towarów i usług	6 057	1 758
- pozostałe	2 939	322
Przychody do otrzymania	3 987	4 217
- z tytułu prowizji	3 939	3 314
- pozostałe	48	903
Koszty do rozliczenia z tytułu	12 333	5 459
- składek za ubezpieczenie majątku i NNW	575	536
- serwisu i użytkowania oprogramowania	11 753	4 916
- składek członkowskich	0	7
- pozostałe	5	0
Razem pozostałe aktywa brutto	86 116	71 156
Odpisy z tytułu utraty wartości	-533	-606
Razem pozostałe aktywa netto	85 583	70 550

Pozostałe aktywa według umownych terminów wymagalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	74 475	65 854
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 213	1 393
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	7 609	2 754
powyżej 1 roku do 5 lat	1 358	578
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin wymagalności upłynął	461	577
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	0
Razem pozostałe aktywa brutto	86 116	71 156
Odpisy z tytułu utraty wartości	-533	-606
Razem pozostałe aktywa netto	85 583	70 550

30. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Kredyt lombardowy	0	0
Pozostałe zobowiązania	524	2 039
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	524	2 039

Kwoty zobowiązań wobec Banku Centralnego zarówno na dzień 31 grudnia 2022 roku jak też na dzień 31 grudnia 2023 roku dotyczyły wstrzymanych przekazów walutowych celem ich wyjaśnienia.

31. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec innych banków według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rachunki bieżące	3 494 469	3 481 217
Depozyty terminowe	22 528 374	18 832 222
Pozostałe zobowiązania wobec innych banków	126 615	99 582
Razem zobowiązania wobec innych banków	26 149 458	22 413 021

Zobowiązania wobec innych banków według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	23 110 388	20 224 146
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 183 719	1 344 881
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	1 853 170	782 390
powyżej 1 roku do 5 lat	2 181	61 582
powyżej 5 lat	0	22
Razem zobowiązania wobec innych banków	26 149 458	22 413 021

32. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Bank pozyskuje środki płynne poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości (transakcje repo oraz sell-buy back) po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2023 oraz 31 grudnia 2022 roku Bank nie posiadał zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

33. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Bank nie posiadał zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

34. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów według rodzaju

	31.12.2023	31.12.2022
Klienci korporacyjni		
Rachunki bieżące	1 547 990	1 267 334
Depozyty terminowe	499 549	390 196
Pozostałe zobowiązania	17 559	24 113
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	17 559	24 113
- pozostałe	0	0
Razem klienci korporacyjni	2 065 098	1 681 643
Rolnicy		
Rachunki bieżące	45 504	42 886
Depozyty terminowe	20 270	23 298
Pozostałe zobowiązania	0	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	0	0
Razem rolnicy	65 774	66 184
Przedsiębiorcy indywidualni		
Rachunki bieżące	146 486	137 793
Depozyty terminowe	21 412	16 796
Pozostałe zobowiązania	245	242
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	245	242
- pozostałe	0	0
Razem przedsiębiorcy indywidualni	168 143	154 831
Osoby fizyczne		
Rachunki bieżące	426 769	479 431
Depozyty terminowe	313 885	214 903
Pozostałe zobowiązania	56	365
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	56	365
- pozostałe	0	0
Razem osoby fizyczne	740 710	694 699
Instytucje rządowe i samorządowe		
Rachunki bieżące	6 808	2 584
Depozyty terminowe	115 380	120 254
Pozostałe zobowiązania	49 420	49 420
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	49 420	49 420
Razem instytucje rządowe i samorządowe	171 608	172 258
Pozostałe podmioty		
Rachunki bieżące	132 577	146 795
Depozyty terminowe	29 513	27 769
Pozostałe zobowiązania	1 974	2 384
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	1 974	2 384
Razem pozostałe podmioty	164 064	176 948
Razem		
Rachunki bieżące	2 306 134	2 076 823
Depozyty terminowe	1 000 009	793 216
Pozostałe zobowiązania	69 254	76 524
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	17 860	24 720
- pozostałe	51 394	51 804
Razem zobowiązania wobec klientów	3 375 397	2 946 563

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	2 990 758	2 625 555
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	305 861	188 081
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	62 318	113 264
powyżej 1 roku do 5 lat	10 655	8 302
powyżej 5 lat	5 805	11 361
Razem zobowiązania wobec klientów	<u>3 375 397</u>	<u>2 946 563</u>

35. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank posiadał zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości bilansowej 627.801 tys. zł o średnim oprocentowaniu 9,10 %.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Bank posiadał zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości bilansowej 389.372 tys. zł o średnim oprocentowaniu 10,97 %.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	3 865	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 029	6 900
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	6 082	3 119
powyżej 1 roku do 5 lat	393 049	201 573
powyżej 5 lat	220 776	177 780
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>627 801</u>	<u>389 372</u>

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Stan na początek okresu	389 372	382 753
Zwiększenia	279 421	31 197
- z tytułu emisji (wartość netto)	234 737	0
- z tytułu naliczonych odsetek	44 684	31 197
Zmniejszenia	-40 992	-24 578
- z tytułu spłaty odsetek	-40 992	-24 578
- pozostałe	0	0
Stan na koniec okresu	<u>627 801</u>	<u>389 372</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych przez Bank dłużnych papierów wartościowych

31.12.2023

Nazwa emisji	Wartość nominalna emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0728	97 200	12.07.2023	13.07.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1130	140 000	08.11.2023	09.11.2030	WIBOR 6M	Nie

31.12.2022

Nazwa emisji	Wartość nominalna emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie

Dążąc do spełnienia wymogów w zakresie utrzymania wyznaczonego przez BFG minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych w 2023 roku Bank wyemitował dwie serie obligacji podporządkowanej w łącznej wartości 237,2 mln zł. W 2023 roku oraz 2022 roku Bank nie dokonywał przedterminowego wykupu wyemitowanych obligacji.

36. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rozrachunki międzybankowe	15 358	13 051
Rozrachunki publiczno - prawne	7 278	2 963
Wierzyciele różni	110 134	128 129
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	83 927	96 211
- zobowiązania z tytułu towarów i usług	6 349	3 587
- zobowiązania z tytułu leasingu	19 820	26 846
- pozostałe	38	1 485
Koszty rozliczane w czasie z tytułu	38 603	35 834
- usług informatycznych	16 899	10 980
- usług KIR, kosztów eksploatacyjnych	3 455	3 274
- badania sprawozdania finansowego i doradztwa finansowego	204	209
- przyszłych świadczeń na rzecz pracowników	11 718	8 042
- pozostałe	6 327	13 329
Przychody przyszłych okresów, w tym	22 403	25 121
- prowizje	22 403	25 121
- pozostałe	0	0
Razem pozostałe zobowiązania	<u>193 776</u>	<u>205 098</u>

Pozostałe zobowiązania według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	172 406	176 798
- w tym z tytułu leasingu	1 247	1 180
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	3 146	2 995
- w tym z tytułu leasingu	2 269	2 191
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	11 307	10 785
- w tym z tytułu leasingu	9 628	9 163
powyżej 1 roku do 5 lat	5 885	13 438
- w tym z tytułu leasingu	5 659	13 249
powyżej 5 lat	1 032	1 082
- w tym z tytułu leasingu	1 017	1 063
Razem pozostałe zobowiązania	<u>193 776</u>	<u>205 098</u>

37. Rezerwy

Rezerwy według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rezerwy na świadczenia pracownicze	4 763	5 020
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	2 314	1 833
Rezerwy na sprawy sporne	2 895	2 456
Pozostałe rezerwy	165	610
Razem rezerwy	<u>10 137</u>	<u>9 919</u>

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2023 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	5 020	1 833	2 456	610	9 919
Utworzenie/aktualizacja rezerw	651	2 042	676	0	3 369
Wykorzystanie rezerw	-1 347	0	-225	-445	-2 017
Rozwiązanie rezerw	0	-1 289	-12	0	-1 301
Różnice kursowe	0	-277	0	0	-277
Zyski lub straty aktuarialne	970	0	0	0	970
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	-531	5	0	0	-526
Stan na koniec okresu	4 763	2 314	2 895	165	10 137
Krótkoterminowe	524	2 314	0	0	2 838
Długoterminowe	4 239	0	2 895	165	7 299

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	6 060	3 965	2 923	743	13 691
Utworzenie/aktualizacja rezerw	853	1 294	2 456	0	4 603
Wykorzystanie rezerw	-1 141	0	-2 299	-133	-3 573
Rozwiązanie rezerw	-9	-3 458	-624	0	-4 091
Różnice kursowe	0	32	0	0	32
Zyski lub straty aktuarialne	-743	0	0	0	-743
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	5 020	1 833	2 456	610	9 919
Krótkoterminowe	260	1 833	0	0	2 093
Długoterminowe	4 760	0	2 456	610	7 826

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	486	632	715	0	1 833
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	507	10	0	0	517
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-39	-2	-76	0	-117
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-20	4	16	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	1	-36	0	-243	-278
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-423	624	-85	243	359
Stan na koniec okresu	512	1 232	570	0	2 314

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	208	1 615	2 142	0	3 965
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	700	45	0	0	745
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-52	-90	-510	0	-652
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	835	-1 033	198	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	2	29	0	31
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-1 205	93	-1 144	0	-2 256
Stan na koniec okresu	486	632	715	0	1 833

Rezerwy na świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwy na programy określonych świadczeń zgodnie z MSR 19. Szacunek rezerw na programy określonych świadczeń dokonywany jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych uwzględniających w szczególności: bieżące wynagrodzenia, okres pomiędzy datą nabycia prawa do otrzymania świadczenia a datą sprawozdawczą, wskaźnik rotacji pracowników, prognozowany wzrost podstawy świadczeń oraz inne postanowienia regulaminu wynagradzania pracowników.

Bank oblicza rezerwę metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Banku z tytułu odpraw emerytalnych. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej jaką Bank zobowiązuje się wypłacić. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest, jako iloczyn następujących czynników:

- 1) przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej;
- 2) przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego;
- 3) współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy.

Naliczane rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane. Dyskonto finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy, rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych.

Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych Bank rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagradzania, pracownikom Banku przysługują odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne.

Programy określonych świadczeń narażają Bank na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- 1) ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 2) ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Banku spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 3) ryzyko rotacji – spadek wskaźnika rotacji pracowników spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń aktuarialnych, przyjętych do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno – rentowych należą:

- 1) stopa do dyskontowania przyszłych świadczeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 5,35 %, natomiast ustalona na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 7,07 %;
- 2) roczna stopa wzrostu wynagrodzeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 10,0% dla pierwszego rocznego okresu po dacie sprawozdawczej oraz 3,5% w kolejnych latach. Roczna stopa wzrostu wynagrodzeń ustalona na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 13,2 %, a dla wszystkich okresów po dacie sprawozdawczej 3,5%;
- 3) współczynnik rotacji pracowników obliczony na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji pracowników w Banku, który

- a) na dzień 31 grudnia 2023 roku:
- i) dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wynosił 10,7 %,
 - ii) dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wynosił 13,1 %,
- b) na dzień 31 grudnia 2022 roku:
- i) dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wynosił 11,2 %,
 - ii) dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wynosił 14,2 %.

Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

	2023	2022
Rezerwy na świadczenia pracownicze na początek okresu	5 020	6 060
Wartości ujęte w rachunku zysków i strat:	651	844
- koszty bieżącego zatrudnienia	401	692
- koszty z tytułu odsetek	250	152
Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach:	970	-743
- zyski lub straty aktuarialne	970	-743
Wyplacone świadczenia	-1 347	-1 141
Pozostałe	-531	0
Rezerwy na świadczenia pracownicze na koniec okresu	4 763	5 020

W roku 2023 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił 774 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił 28 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił 168 tys. zł.

W roku 2022 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił minus 817 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił minus 50 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił 124 tys. zł.

Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku miały zmiany w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-156	166
Stopa wzrostu wynagrodzeń	341	-310

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-115	121
Stopa wzrostu wynagrodzeń	252	-230

Zapadalność zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Średni ważony okres obowiązywania zobowiązań z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze (w latach)	9,10	8,84

Rezerwy na sprawy sporne

Bank tworzy rezerwy na sprawy sporne prowadzone przeciwko Bankowi, które w wyniku przeprowadzonej oceny ryzyka wiążą się z prawdopodobnym wypływem środków z tytułu wypełnienia zobowiązania oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania. Wysokość rezerw ustala się biorąc pod uwagę między innymi kwoty wypływu środków wyliczone na podstawie scenariuszy potencjalnych rozstrzygnięć spraw spornych oraz ich prawdopodobieństwo oszacowane przez Bank na podstawie dotychczasowego orzecznictwa sądów w podobnych sprawach oraz doświadczeń Banku.

Bank prowadzi szczegółową ewidencję spraw spornych oraz innych należności o charakterze roszczeń spornych. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 2.895 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 2.456 tys. zł.

Znaczące sprawy na dzień 31 grudnia 2023 roku, na które Bank posiada rezerwy prowadzone były w związku z roszczeniem odszkodowawczym z tytułu nienależytego wykonania umowy o podział zabezpieczeń zawartej pomiędzy Bankiem i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ponadto toczy się wobec Banku postępowanie sądowe w trybie Ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, w związku z roszczeniem o naprawienie szkody wyrządzonej przez Bank.

Według informacji posiadanych przez Bank na dzień 31 grudnia 2023 roku nie toczyły się, ani nie wszczęto wobec Banku, innych niż opisano powyżej, postępowań spornych, administracyjnych (w tym przed organami rządowymi), arbitrażowych, które mogłyby wyrzucić lub wywarły w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową i operacyjną Banku, a które nie zostały odpowiednio ujęte w sprawozdaniu finansowym.

38. Kapitały własne

Kapitał zakładowy Banku w podziale na serie akcji

	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2022
	Liczba akcji	Wartość akcji	Liczba akcji	Wartość akcji
Akcje serii A	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii B	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii C	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii D	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii E	1 865 000	1 865	1 865 000	1 865
Akcje serii F	1 517 700	1 518	1 517 700	1 518
Akcje serii H	74 864 077	74 864	74 864 077	74 864
Akcje serii I	35 000 000	35 000	35 000 000	35 000
Akcje serii J	66 623 388	66 623	66 623 388	66 623
Akcje serii K	115 461 039	115 461	115 461 039	115 461
Akcje serii L	14 708 211	14 708	14 708 211	14 708
Akcje serii M	24 000 000	24 000	24 000 000	24 000
Akcje serii N	57 127	58	57 127	58
Akcje serii O	12 022 169	12 022	12 022 169	12 022
Akcje serii P	15 000	15	15 000	15
Akcje serii R	2 277 523	2 278	2 277 523	2 278
Akcje serii S	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii T	18 936 457	18 936	18 936 457	18 936
Akcje serii W	13 899 041	13 899	13 899 041	13 899
Akcje serii Z	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii AA	13 338 701	13 338	13 338 701	13 338
Akcje serii AB	830 803	831	830 803	831
Akcje serii AC	2 533 574	2 534	2 533 574	2 534
Akcje serii AD	2 517 664	2 518	2 517 664	2 518
Akcje serii AE	559 044	559	559 044	559
Akcje serii AF	998 723	998	998 723	998
Akcje serii AG	17 600 000	17 600	17 600 000	17 600
Razem	455 625 241	455 625	455 625 241	455 625

Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy Banku BPS S.A. wyniósł 455.625 tys. zł, pozostał na niezmienionym poziomie w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku.

Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych, od 1 marca 2021 roku akcje Banku BPS nie posiadają formy dokumentu (obowiązek dematerializacji), a miejscem ich ewidencjonowania jest Rejestr Akcjonariuszy prowadzony przez podmiot uprawniony do prowadzenia rachunków papierów wartościowych. W 2023 roku Bank przeprowadził procedurę wyboru nowego podmiotu prowadzącego Rejestr. Uchwałą Nr 12/2023 z 22 czerwca 2023 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie dokonało wyboru Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A. na podmiot prowadzący Rejestr Akcjonariuszy Banku. Do końca 2023 roku akcje Banku zarejestrowane były w Domu Maklerskim Banku BPS S.A., od stycznia 2024 roku Rejestr akcjonariuszy funkcjonuje w DM BOŚ.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w Rejestrze zostało zarejestrowanych 410 akcjonariuszy, posiadających łącznie 455.521.825 akcji, co stanowi 99,98% kapitału zakładowego Banku. Akcje będące w posiadaniu pozostałych akcjonariuszy nie zostały zdematerializowane na dzień 31 grudnia 2023 roku, a termin ich dematerializacji zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, upływa w dniu 1 marca 2026 roku.

Na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Nr 7/2022 z dnia 21 czerwca 2022 roku w sprawie udzielenia Zarządowi Banku warunkowego upoważnienia do nabywania przez Bank akcji własnych oraz utworzenia kapitału rezerwowego przeznaczonego w całości na nabycie akcji własnych, utworzony został w Banku kapitał rezerwy w kwocie 90.500 tys. złotych, z którego w 2023 roku sfinansowane zostało nabycie 4.553.860 akcji własnych od podmiotów zależnych należących do Funduszu Inwestycyjnego. Odkup ten został zrealizowany po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowej na odkup akcji własnych, które zostało wydane decyzją z dnia 31 maja 2023 roku. Z akcji własnych Banku nie są realizowane prawa udziałowe. Nabyte

przez Bank akcje własne mogą zostać przeznaczone w szczególności do dalszej odsprzedaży, wymiany lub mogą zostać umorzone na podstawie odrębnej uchwały Walnego Zgromadzenia Banku.

	31.12.2023	31.12.2022
Kapitał zakładowy	455 625	455 625
Akcje własne	-23 498	-9 899
Kapitał zapasowy	320 297	344 641
- ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	304 811	304 811
- pozostały	15 486	39 830
Inne całkowite dochody	6 329	-26 021
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-521	-32 030
- wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-644	-39 543
- podatek odroczony	123	7 513
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	6 850	6 009
- wycena papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8 518	6 510
- podatek odroczony	-1 619	-1 237
- zyski lub straty aktuarialne	-61	909
- podatek odroczony	12	-173
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Pozostałe kapitały rezerwowe	105 539	119 138
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	-37 159	-37 159
Wynik roku bieżącego	60 482	-37 943
Razem kapitały	912 115	832 882

39. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych

Wartością godziwą jest cena, którą można otrzymać za zbycie składnika aktywów lub którą należy zapłacić za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Bank posiada instrumenty finansowe, które w bilansie nie są ujmowane w wartości godziwej.

Do głównych kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w bilansie Banku do wartości godziwej należą:

- 1) kredyty i pożyczki, w części obejmującej ekspozycje z dopłatami ARMiR oraz kredyty studenckie;
- 2) papiery wartościowe:
 - a) przeznaczone do obrotu,
 - b) obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
 - c) wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - d) wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) należności z tytułu instrumentów pochodnych;
- 4) zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych.

Na potrzeby modelu wyceny aktywów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość kredytów stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji, zdyskontowanych stopą rynkową. Horyzont kalkulacji wartości godziwej jest określony przez termin umownej spłaty kredytów aktualnie znajdujących się w portfelu kredytowym Banku na podstawie skorygowanych harmonogramów spłat kredytów. Stopa dyskontowa uwzględnia bieżącą i prognozowaną wysokość stopy wolnej od ryzyka, koszt finansowania portfela w danej walucie, koszt kapitału niezbędnego do utrzymania w związku z posiadaniem portfela.

W przypadku notowanych papierów wartościowych wartość godziwa wyznaczona jest w oparciu o wartości rynkowe (mark-to-market), natomiast dla instrumentów nienotowanych ustalana jest na podstawie modelu (mark-to-model), przy wykorzystaniu systemu Kondor+.

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W zależności od kategorii klasyfikacji poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych Bank stosuje różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

- 1) Poziom I:

W tej kategorii Bank ujmuje instrumenty dłużne i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których istnieje aktywny rynek. Źródłem danych dotyczących cen rynkowych są:

- a) dla instrumentów notowanych na rynku giełdowym – podawana do publicznej wiadomości cena zamknięcia sesji,
- b) dla instrumentów będących przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym – odpowiednia cena kupna / sprzedaży instrumentu z godziny 15:00, podawana na stronach serwisu Thomson Reuters,
- c) dla notowanych obligacji i bonów skarbowych – fixing z godziny 16:30 (tzw. „drugi fixing”) publikowany na stronach BondSpot;

- 2) Poziom II:

Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty pochodne, których wartość godziwa wyznaczona jest na zasadzie wyceny modelowej (mark-to-model), oraz kredyty z dopłatami ARMiR i kredyty studenckie. Wycena instrumentów pochodnych opiera się na metodzie dyskontowania przyszłych przepływów, wynikających z warunków transakcji, przy zastosowaniu czynników dyskontowych. Krzywe dochodowości dla poszczególnych walut zbudowane są w oparciu o stawki money market, IRS, OIS, FRA oraz stawki implikowane z FX Swap (krzywa EUR_OIS + punkty swapowe z FX swapów waluty danej krzywej z EUR). Wycena kredytów ujmowanych w ramach Poziomu II ustalana jest zgodnie z zasadami opisanymi powyżej;

- 3) Poziom III:

Bank do tej kategorii zalicza zakwalifikowane do portfela wycenianego w wartości godziwej przez inne całkowite dochody: obligacje komunalne, obligacje korporacyjne i obligacje emitowane przez banki, dla których nie istnieje aktywny rynek. Wycena papierów ujmowanych w ramach Poziomu III jest ustalana metodą mark-to-model, poprzez zsumowanie zdyskontowanych wartości wszystkich przyszłych przepływów środków pieniężnych z danego instrumentu do terminu jego zapadalności, skorygowanych o ryzyko kredytowe emitenta.

W związku z brakiem odpowiedniej aktywności i płynności na rynku obligacji komunalnych i komercyjnych, która pozwalałaby na budowę krzywej branżowej lub krzywych emitentów, do wyceny emisji obligacji w PLN metodą mark-to-model na koniec 2023 roku wykorzystana była krzywa zbudowana w systemie Kondor+ w oparciu o kwotowania obligacji skarbowych o stałym oprocentowaniu, skorygowana w szczególności o marżę na ryzyko emitenta. Wyceny obligacji w EUR gwarantowanych przez Skarb Państwa dokonywano z kolei z zastosowaniem krzywej skonstruowanej na bazie kwotowań stałokuponowych obligacji w EUR emitenta tych papierów.

Do budowy krzywej dochodowości w Kondor+ stosuje się:

- 1) metodę Newton Raphson – dla transakcji OIS i FOREX;
- 2) metodę Cluster Bootstrapping, dla której używana jest standardowa technika bootstrappingu – dla transakcji innych niż wskazane w pkt 1.

W związku z faktem, że nie są dostępne kwotowania rynkowe obligacji dla wszystkich standardowych tenorów, Kondor+ w metodzie Cluster Bootstrapping wykorzystuje technikę grupowania (clustering) dla uzyskania nominalnych stóp procentowych dla poszczególnych punktów węzłowych krzywej dochodowości.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych w bilansie w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	18 623 148	18 142 465	7 868 815	0	10 273 650
Należności od innych banków	564 791	555 923	0	0	555 923
Papiery wartościowe	11 629 550	11 275 392	7 868 815	0	3 406 577
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 428 807	6 311 150	0	0	6 311 150
- klienci korporacyjni	2 352 038	1 932 605	0	0	1 932 605
- rolnicy	89 912	97 639	0	0	97 639
- przedsiębiorcy indywidualni	107 985	111 567	0	0	111 567
- osoby fizyczne	1 734 611	1 955 453	0	0	1 955 453
- instytucje rządowe i samorządowe	2 144 261	2 213 886	0	0	2 213 886
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	30 153 180	30 083 791	0	0	30 083 791
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	26 149 982	25 992 181	0	0	25 992 181
Zobowiązania wobec klientów	3 375 397	3 465 771	0	0	3 465 771
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	627 801	625 839	0	0	625 839

Wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych w bilansie w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	17 098 205	16 774 473	5 806 939	0	10 967 534
Należności od innych banków	597 303	591 619	0	0	591 619
Papiery wartościowe	9 534 238	9 004 565	5 806 939	0	3 197 626
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 966 664	7 178 289	0	0	7 178 289
- klienci korporacyjni	2 472 410	2 093 314	0	0	2 093 314
- rolnicy	97 675	108 094	0	0	108 094
- przedsiębiorcy indywidualni	128 938	136 183	0	0	136 183
- osoby fizyczne	1 858 486	2 180 475	0	0	2 180 475
- instytucje rządowe i samorządowe	2 409 155	2 660 223	0	0	2 660 223
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	25 750 995	25 675 027	0	0	25 675 027
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 415 060	22 314 944	0	0	22 314 944
Zobowiązania wobec klientów	2 946 563	2 965 982	0	0	2 965 982
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	389 372	394 101	0	0	394 101

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	9 456 546	66 850	749 044	10 272 440
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	4 370	0	4 370
Papiery wartościowe	9 456 546	0	749 044	10 205 590
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	269 496	269 496
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 456 546	0	465 839	9 922 385
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	13 709	13 709
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	62 480	0	62 480
Zobowiązania finansowe	0	13 464	0	13 464
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	13 464	0	13 464

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	5 319 547	94 588	719 840	6 133 975
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 444	0	1 444
Papiery wartościowe	5 319 547	0	719 840	6 039 387
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	262 953	262 953
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 319 547	0	445 176	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	11 711	11 711
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	93 144	0	93 144
Zobowiązania finansowe	0	1 324	0	1 324
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 324	0	1 324

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej – Poziom III

	2023		
	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	262 953	445 176	11 711
Zwiększenia	27 719	67 822	2 009
- nabycie	11 000	0	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	15 884	146	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	29 814	2 009
- pozostałe	835	37 862	0
Zmniejszenia	-21 176	-47 159	-11
- sprzedaż /wykup	-20 099	-46 144	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	-1 077	-979	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	-36	-11
- pozostałe	0	0	0
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	269 496	465 839	13 709

	2022		
	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	226 129	606 651	15 219
Zwiększenia	72 331	581	2
- nabycie	0	0	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	20 324	170	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	411	2
- pozostałe	52 007	0	0
Zmniejszenia	-35 507	-162 056	-3 510
- sprzedaż /wykup	-33 315	-103 284	-2
- wycena ujęta w wyniku finansowym	-2 192	-4 457	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	-35 819	-3 508
- pozostałe	0	-18 496	0
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	262 953	445 176	11 711

40. Działalność powiernicza

W 2023 roku oraz 2022 roku Bank nie prowadził działalności powierniczej.

41. Umowy leasingowe

Bank jako leasingodawca

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Bank nie zawierał umów, w których występował w roli leasingodawcy.

Bank jako leasingobiorca

Umowy leasingu, w których Bank występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim najmu i dzierżawy nieruchomości, maszyn i urządzeń oraz floty samochodowej użytkowanej przez Bank.

W 2023 roku w rachunku zysków i strat ujęte zostały następujące koszty dotyczące leasingu:

- 1) koszty amortyzacji aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 11.398 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 2.104 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 19 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 44 tys. zł.

Koszty ujęte w rachunku zysków i strat w 2022 roku wynosiły:

- 1) koszty amortyzacji aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 10.704 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 2.111 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 18 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 43 tys. zł.

Umowy krótkoterminowe dotyczyły przede wszystkim najmu miejsc parkingowych, a umowy o niskiej wartości dotyczyły głównie dzierżawy sprzętu teleinformatycznego i komputerowego oraz wyposażenia biurowego.

Szczegółowy opis ujęcia leasingu w księgach Banku zawarty jest w notcie nr 2.7.12.

42. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Opis działalności Banku w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Banku, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych oraz dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 12 miesięcy) operacji finansowych i obejmuje wpływy i wydatki związane zarówno z pozyskaniem, jak i spłatą własnych oraz obcych źródeł finansowania. Do działalności tej Bank zalicza także emisję dłużnych papierów wartościowych, wydatki na nabycie akcji własnych, dopłaty do kapitału oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz środki w Banku Centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania (środki na rachunkach bieżących) oraz należności od innych banków, w tym lokaty terminowe z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy.

	31.12.2023	31.12.2022
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 693 435	2 865 300
Należności od innych banków z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy	491 215	551 122
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	2 184 650	3 416 422

Różnice pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

- 1) ze zmiany stanu należności od innych banków wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych;
- 2) ze zmiany stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyłączono wycenę papierów wartościowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach (kapitał własny);
- 3) ze zmiany stanu papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyłączono wycenę papierów wartościowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach (kapitał własny);

Zmiana stanu za rok zakończony 31.12.2023		
W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	Różnica
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	32 512	-27 394
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4 157 662	-4 118 765
Zmiana stanu papierów wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-1 998	12
		-2 010

Zmiana stanu za rok zakończony 31.12.2022		
W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	Różnica
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	-232 559	-2 921
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 821 347	2 866 937
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-32 219	11 575
		-43 794

Objaśnienie do pozycji „Inne korekty” w części „Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej”

Pozycja „Inne korekty” dotyczy przyrostów odpisów z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, które 2023 roku wyniosły 1.378 tys. zł a w 2022 roku 8.311 tys. zł.

43. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

- 1) zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym. Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów zostały zaprezentowane w nocie poniżej;
- 2) udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Banku ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji zaprezentowana w nocie poniżej odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Bank nie zaciągał zobowiązań z tytułu gwarancji emisji.

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Finansowe	1 767 369	1 497 163
- niewykorzystane linie kredytowe	446 784	458 091
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 101 710	923 746
- limity na kartach kredytowych	16 084	17 581
- pozostałe	202 791	97 745
Gwarancyjne	31 563	35 465
- gwarancje udzielone	31 563	35 465
- pozostałe	0	0
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 798 932</u>	<u>1 532 628</u>

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Finansowe	1 767 369	1 497 163
do 1 miesiąca	493 922	497 228
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	898 098	769 100
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	374 912	222 954
powyżej 1 roku do 5 lat	437	7 881
powyżej 5 lat	0	0
Gwarancyjne	31 563	35 465
do 1 miesiąca	7 870	8 214
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 223	2 150
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	10 786	10 745
powyżej 1 roku do 5 lat	7 625	14 209
powyżej 5 lat	3 059	147
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 798 932</u>	<u>1 532 628</u>

Na powyższe zobowiązania warunkowe udzielone według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku utworzone zostały rezerwy na zobowiązania pozabilansowe w wysokości, odpowiednio: 2.314 tys. zł oraz 1.833 tys. zł

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Bieżące operacje wymiany	63 101	100 107
Terminowe operacje wymiany	738 650	118 552
Razem zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży	<u>801 751</u>	<u>218 659</u>

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Finansowe	5 135	1 761
Gwarancyjne	288 948	308 828
Razem zobowiązania pozabilansowe otrzymane	<u>294 083</u>	<u>310 589</u>

44. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość nominalną zobowiązań podlegających zabezpieczeniu oraz wartość bilansową papierów wartościowych zabezpieczających zobowiązania Banku zaprezentowane zostały w poniższych tabelach.

Aktywa Banku stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2023 roku

<u>Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>	<u>Rodzaj zobowiązania</u>	<u>Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu</u>	<u>Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	243 957	245 765
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	17 652	20 156
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	47 926	60 313
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	1 500 000	1 505 296
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	93 200	116 911
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	97 693
Razem		<u>2 001 735</u>	<u>2 046 134</u>

Aktywa Banku stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 roku

<u>Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>	<u>Rodzaj zobowiązania</u>	<u>Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu</u>	<u>Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie</u>
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	286 778	289 277
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	16 012	20 121
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	47 926	60 212
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	1 500 000	1 502 998
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	116 500	116 733
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	97 516
Razem		<u>2 066 216</u>	<u>2 086 857</u>

45. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

W niniejszej notcie Bank prezentuje transakcje z kluczowym personelem kierowniczym, które traktuje jako transakcje z podmiotami powiązanymi.

Wynagrodzenia członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Zarząd	3 130	2 706
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	2 930	2 676
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	30
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	200	0
Rada Nadzorcza	1 923	1 722
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 923	1 722
Pozostałe świadczenia	0	0
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej	<u>5 053</u>	<u>4 428</u>

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	11 543	10 550
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	78	25
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	<u>11 621</u>	<u>10 575</u>

Na dzień 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej składały się z wynagrodzeń zasadniczych i narzutów na te wynagrodzenia oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunków pracy.

Zmienne składniki wynagrodzeń

W roku 2023 zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko w Banku, określone były w podlegającym corocznemu przeglądowi Regulaminie zmiennych składników wynagrodzeń w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Podstawą ustalenia wysokości wynagrodzenia zmiennego pracowników jest ocena efektów ich pracy indywidualnej i danej jednostki organizacyjnej, z uwzględnieniem wyników całego Banku.

Indywidualne cele premiowe stanowią wypadkową głównych celów finansowych i niefinansowych Banku oraz uwzględniają zakres odpowiedzialności na danym stanowisku. Ocena odbywa się za okresy trzyletnie, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Wynagrodzenia zmienne przyznawane jest i wypłacane na następujących zasadach:

- 1) dla pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, gdy całkowite wynagrodzenie zmienne pracownika za dany rok jest niższe niż 600 tys. zł.:
 - a) 60% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest: 50% w gotówce w roku przyznania i 50% w akcjach fantomowych, w roku następującym po roku przyznania;
 - b) 40% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest przez 5 kolejnych lat w równych rocznych ratach: 50% w gotówce i 50% w akcjach fantomowych Banku, odpowiednio w każdym roku odroczenia następującego po roku przyznania;

- 2) dla pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, gdy całkowite wynagrodzenie zmienne pracownika za dany rok jest wyższe niż 600 tys. zł.:
 - a) 40% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest: 50% w gotówce w roku przyznania i 50% w akcjach fantomowych, w roku następującym po roku przyznania;
 - b) 60% wynagrodzenia zmiennego wypłacane jest przez 5 kolejnych lat w równych rocznych ratach: 50% w gotówce i 50% w akcjach fantomowych Banku, odpowiednio w każdym roku odroczenia następującego po roku przyznania.

Wynagrodzenie zmienne nie podlega odrażaniu ani wypłacie w akcjach fantomowych Banku dla pracowników, których wynagrodzenie zmienne nie przekracza kwoty stanowiącej równowartości 300% najwyższego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto wypłaconego w Banku oraz równowartości w złotych kwoty 50 tys. euro oraz jednej trzeciej łącznego rocznego wynagrodzenia całkowitego danego pracownika.

Nadzorowanie polityki w zakresie obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń realizowane jest przez Komitet Wynagrodzeń utworzony spośród członków Rady Nadzorczej.

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku korzystali z:

- 1) 8 kredytów udzielonych na łączną kwotę 3.039 tys. zł, których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2023 roku wyniosło 1.972 tys. zł;
- 2) 18 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 211 tys. zł którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2023 roku wyniosło 17 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 5 Kredyty Mieszkaniowe Mój Dom oraz 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku korzystali z:

- 1) 12 kredytów udzielonych na łączną kwotę 3.737 tys. zł, których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 2.517 tys. zł;
- 2) 19 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 219 tys. zł którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 16 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 5 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny oraz 1 Kredyt Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej w Banku posiadali łącznie 113 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 1.478 tys. zł. Oprocentowanie tych depozytów nie odbiega od standardowego oprocentowania oferowanego dla odpowiedniego produktu.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej w Banku posiadali łącznie 95 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 1.438 tys. zł. Oprocentowanie tych depozytów nie odbiega od standardowego oprocentowania oferowanego dla odpowiedniego produktu.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi

Transakcje z podmiotami zależnymi na dzień 31 grudnia 2023 roku

Nazwa jednostki	Przychody z tytułu odsetek	Koszty z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji i opłat	Koszty z tytułu prowizji i opłat	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
BPS Leasing S.A.	42 775	0	90	36	319	10	0
BPS TFI S.A.	0	0	4	0	48	0	0
VerdIT Sp. z o.o. (dawniej Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.)	0	0	6	0	58	52	11 486
Dom Maklerski Banku BPS S.A. w likwidacji	517	4 180	299	90	130	0	0
Razem	43 292	4 180	399	126	555	62	11 486

Transakcje z podmiotami zależnymi na dzień 31 grudnia 2022 roku

Nazwa jednostki	Przychody z tytułu odsetek	Koszty z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji i opłat	Koszty z tytułu prowizji i opłat	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe koszty operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
BPS Leasing S.A.	31 208	0	377	53	111	32	0
BPS TFI S.A.	0	0	5	0	15	0	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	0	0	6	0	228	78	10 861
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	455	4 403	432	83	147	0	0
Razem	31 663	4 403	820	136	501	110	10 861

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Transakcje z podmiotami zależnymi za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku

Nazwa jednostki	Należności z tytułu kredytów i lokat	Pozostałe aktywa	Zobowiązania z tytułu kredytów i depozytów	Pozostałe zobowiązania
BPS Leasing S.A.	732 799	2	38 037	2
BPS TFI S.A.	0	6	626	0
VerdIT Sp. z o.o. (dawniej Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.)	0	0	3 999	421
Dom Maklerski Banku BPS S.A. w likwidacji	0	1	53 647	79
Razem	732 799	9	96 309	502

Transakcje z podmiotami zależnymi za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

Nazwa jednostki	Należności z tytułu kredytów i lokat	Pozostałe aktywa	Zobowiązania z tytułu kredytów i depozytów	Pozostałe zobowiązania
BPS Leasing S.A.	655 328	2	2 482	2
BPS TFI S.A.	0	0	46	0
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	0	0	2 797	150
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	5 337	0	78 074	39
Razem	660 665	2	83 399	191

46. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok 2023 oraz rok 2022 jest Grant Thornton Polska Prosta spółka akcyjna (wcześniej: Grant Thornton Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa).

Wynagrodzenie firmy audytorskiej i podmiotów z nią powiązanych z tytułu świadczonych usług na rzecz Banku BPS S.A wyniosło:

	2023	2022
Wynagrodzenie z tytułu badania rocznego sprawozdania finansowego	360	308
Wynagrodzenie z tytułu innych usług poświadczających, w tym		
- przeglądu sprawozdania finansowego	0	0

Wynagrodzenie firmy audytorskiej i podmiotów z nią powiązanych z tytułu świadczonych usług na rzecz spółek Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A wyniosło:

	2023	2022
Wynagrodzenie z tytułu badania rocznego sprawozdania finansowego	266	260
Wynagrodzenie z tytułu innych usług poświadczających, w tym		
- przeglądu sprawozdania finansowego	78	61

47. Struktura zatrudnienia

	31.12.2023	31.12.2022
Bank, z tego:	668	676
Centrala	495	492
Oddziały Banku	173	184
Razem zatrudnienie w etatach	668	676

Struktura zatrudnienia w Centrali i Oddziałach Banku zaprezentowana jest w przeliczeniu na pełne etaty odpowiednio na dzień 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku.

48. Sekurytyzacja

W 2023 roku Bank zawarł 4 umowy sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszami sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 311.794 tys. zł, która obejmowała kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne. Łączna cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 14.227 tys. zł.

W 2022 roku Bank zawarł 1 umowę sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszem sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 24.425 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 1.150 tys. zł.

Ponadto w 2022 roku Bank zawarł z podmiotem niepowiązanym z Bankiem umowę sprzedaży wierzytelności kredytowej bez rozpoznanej utraty wartości, w ramach której sprzedano wierzytelność o wartości 2.007 tys. zł za kwotę 1.859 tys. zł. Łączna kwota sprzedanych w roku 2022 wierzytelności (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne) wyniosła 26.436 tys. zł, a łączna cena uzyskana ze sprzedaży wierzytelności wyniosła 3.009 tys. zł.

49. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na działalność Banku.

50. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników.

Zobowiązania Funduszu stanowią skumulowane odpisy na rzecz ZFŚS, pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Bank dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło zero.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Pożyczki udzielone pracownikom	269	219
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	259	336
Aktywa ZFŚS	528	555
Wartość ZFŚS	528	555
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS w okresie	-1 365	-1 321

51. Cele i zasady zarządzania ryzykiem

51.1. Ryzyko kredytowe

Cele i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest podejmowanie wyważonego ryzyka poprzez jego właściwą identyfikację, pomiar i agregację oraz ustanawianie limitów ograniczających ryzyko, z uwzględnieniem zarówno uwarunkowań makroekonomicznych i profilu działalności Banku jak również celów strategicznych i biznesowych.

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się kontrahentów ze zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i utrzymywanie go na bezpiecznym poziomie ma fundamentalne znaczenie dla stabilności działania Banku. Cel ten realizowany jest poprzez właściwą ocenę ryzyka kredytowego, efektywność podejmowanych decyzji kredytowych oraz skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta i portfela kredytowego. W realizacji powyższego celu kluczowe znaczenie odgrywa ostrożnościowe podejście do oceny ryzyka, uwzględniające identyfikację i ocenę źródeł jego występowania (aktualnych i potencjalnych) oraz przyjmowanie płynnych zabezpieczeń o wysokiej wartości.

Integralną częścią efektywnego zarządzania ryzykiem i oceny jego poziomu jest proces testowania warunków skrajnych. Bank przeprowadza analizy i testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian

w otoczeniu makroekonomicznym na poziom ryzyka i jakość portfela kredytowego. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku realizowane jest na podstawie wewnętrznych procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania oraz kontroli ryzyka. Stosowane zasady identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego, wyrażone są w określonych wskaźnikach oceny portfela kredytowego oraz dostosowane są do profilu, skali działalności i złożoności ryzyka.

Bank wykorzystuje wystandaryzowane zbiory danych, prowadzone przez biura informacji gospodarczej oraz inne instytucje zewnętrzne, oferujące systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Organizacja procesu oceny ryzyka kredytowego

Zasady oceny ryzyka określają wewnętrzne regulacje Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka w procesie kredytowania.

Każda transakcja kredytowa podlega ocenie ryzyka kredytowego, w tym w szczególności ocenie zdolności do spłaty zobowiązania przez kredytobiorcę. Pomiar ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczej transakcji dokonywany jest na etapie udzielania nowego zaangażowania oraz na etapie monitorowania.

W procesie oceny ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji kredytowej uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku, poprzez podejmowanie decyzji kredytowych dotyczących transakcji o strategicznym dla Banku znaczeniu;
- 2) komitety kredytowe, działające w Centrali Banku, poprzez podejmowanie decyzji kredytowych oraz poprzez wydawanie opinii w sprawach wymagających uchwały Zarządu i/lub uchwały Rady Nadzorczej Banku;
- 3) Departament Polityki Kredytowej poprzez:
 - a) tworzenie regulacji wewnętrznych z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym Banku, w tym określających zasady oceny zdolności i wiarygodności kredytowej klienta oraz określających zasady i uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) budowę i utrzymanie modeli ratingowych i scoringowych,
 - c) wycenę ekspozycji kredytowych w formie odpisów portfelowych,
 - d) kalkulację aktywów ważonych ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego,
 - e) utrzymanie i rozwój systemu limitów ryzyka kredytowego;
- 4) Departament Ryzyka Kredytowego poprzez:
 - a) ocenianie zdolności kredytowej klientów wnioskujących o udzielenie lub zmianę transakcji kredytowej i analizowanie związanego z tym ryzyka kredytowego Banku oraz proponowanych zabezpieczeń,
 - b) podejmowanie decyzji kredytowych w sprawach udzielenia lub zmiany warunków transakcji kredytowych, ich monitorowania i klasyfikacji, określania planu działania z klientem i utraty wartości ekspozycji kredytowych,
 - c) udział pracowników tego Departamentu w pracach komitetów kredytowych funkcjonujących w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej Banku;
- 5) pozostałe komórki oceniające ryzyko oraz podejmujące decyzje kredytowe.

Stopień zaangażowania wyżej wymienionych organów, komitetów i komórek organizacyjnych Banku w ocenę ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji jest dostosowywany do skali oraz specyfiki działalności Banku i określony w regulacjach wewnętrznych.

Bank zachowując racjonalne podejście do ryzyka kredytowego, kieruje się następującymi zasadami:

- 1) pozyskuje i utrzymuje w swoim portfelu zaangażowania kredytowe, które zapewniają bezpieczeństwo depozytów i kapitału Banku oraz osiąganie stabilnych dochodów;

- 2) podejmując decyzje kredytowe bada wszystkie ryzyka wynikające z konkretnej transakcji w kontekście ogólnego ryzyka kredytowego klienta i branży oraz splotu innych zdarzeń, mogących mieć wpływ na obsługę i spłacalność zadłużenia.

Ocena ryzyka kredytowego w Banku przeprowadzana jest także na poziomie portfelowym. Jej miarą są ilościowe limity tolerancji na ryzyko kredytowe Banku, takie jak koszt ryzyka i udział kredytów ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości w kredytach ogółem, a także wyznaczone przez Bank maksymalne poziomy wskaźników z zakresu ryzyka kredytowego.

Informacje na temat ryzyka, w tym kredytowego, są opracowywane i przekazywane w ramach funkcjonującego w Banku:

- 1) systemu cyklicznego raportowania w zakresie najistotniejszych informacji dotyczących ryzyka w ramach sporządzanej informacji zarządczej (System Informacji Kierownictwa);
- 2) systemu bieżącego raportowania, służącego informowaniu kierownictwa odpowiednich szczebli zarządzania o zaistniałych zdarzeniach mogących istotnie wpłynąć na poziom ryzyka.

Proces raportowania ryzyka obejmuje informację o profilu ryzyka, identyfikację potencjalnych zagrożeń oraz informację o podjętych działaniach.

Opracowania zarządcze dotyczące istotnych ryzyk zawierają:

- 1) informacje o przestrzeganiu norm ostrożnościowych określonych limitami oraz stopień wykorzystania obowiązujących limitów ryzyka;
- 2) raporty dotyczące transakcji z udziałem osób powiązanych Bankiem;
- 3) analizy portfela ekspozycji kredytowych, w tym detalicznych i zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) informacje na temat jakości portfela kredytowego;
- 5) informacje w zakresie poziomu dokonanych odpisów na ekspozycje ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości;
- 6) informacje na temat poziomu ryzyka grup klientów oraz poszczególnych produktów;
- 7) wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych;
- 8) informacje na temat poziomu zaangażowania w transakcje zawierane w konsorcjach z bankami spółdzielczymi;
- 9) informacje dotyczące udziału w portfelu kredytowym Banku transakcji udzielonych z odstępstwem od przyjętych metodyk i regulacji.

W Banku funkcjonuje Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku BPS S.A. Polityka jest wewnętrznym aktem prawnym, zawierającym katalog narzędzi zarządczych regulujących proces zarządzania tym ryzykiem, których doprecyzowanie następuje w wewnętrznych regulacjach niższej rangi, takich jak regulaminy, instrukcje, metodyki, zarządzenia, pisma okólne, poprzez które Bank realizuje zasady opisane w Polityce na poziomie operacyjnym. Zasady te uwzględniają zalecenia zewnętrznych organów nadzorczych oraz najlepsze praktyki rynkowe.

W Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym Bank określa zasady dywersyfikacji tego ryzyka, wskazując jednocześnie komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za identyfikację, ocenę i monitorowanie poziomu ryzyka kredytowego oraz przygotowanie propozycji działań koniecznych do podjęcia w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące.

Portfel kredytowy Banku jest determinowany przez politykę kredytową i określony w niej apetyt na ryzyko, profil kredytobiorców, strukturę oferty kredytowej, stosowane narzędzia w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka oraz rygorystyczność wprowadzanych regulacji wewnętrznych.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym przyjmowana jest uchwałą Zarządu Banku, po jej zaopiniowaniu przez Komitet Zarządzania Aktywnymi i Pasywnymi, a następnie zatwierdzana uchwałą Rady Nadzorczej Banku i podlega przeglądowi co najmniej raz w roku.

Zakładane cele Polityki na rok 2023 determinowane były założeniami przyjętymi w planie finansowym Banku na ten rok. Były nimi, w szczególności poprawa jakości oraz struktury portfela kredytowego. Kierunki działań Banku zmierzających do realizacji tych celów zostały wyznaczone w treści Polityki.

Koncentracja zaangażowań

Bank definiuje ryzyko koncentracji jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów, których zdolność do spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Ryzyko koncentracji jest postrzegane jako najbardziej istotny pojedynczy czynnik ryzyka.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym (czyli na pojedynczej transakcji), jak i na poziomie całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego, Bank analizuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, regionów, terminów zapadalności, łącznego zaangażowania wobec klientów, zabezpieczeń. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych.

W Banku obowiązują limity zewnętrzne wynikające z przepisów prawa, w tym z ustawy Prawo bankowe i z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku wraz z późniejszymi zmianami oraz limity wewnętrzne ustalone zgodnie z rekomendacjami instytucji nadzorczych, analizy jakości portfela kredytowego, apetytu na ryzyko mierzonego wysokością planowanego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, wyników testów warunków skrajnych oraz wskaźników oceny ryzyka zewnętrznego.

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji Bank:

- 1) przestrzega procedur określających metody identyfikacji, pomiaru i monitorowania tego ryzyka;
- 2) dotrzymuje norm ostrożnościowych określających poziom limitów ograniczających ryzyko oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia limitów;
- 3) posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający bieżące monitorowanie poziomu ryzyka, wspierający proces decyzyjny.

Bank identyfikuje i monitoruje ryzyko koncentracji dużych ekspozycji, które zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 definiowane jest jako zaangażowanie wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, które osiąga lub przekracza 10% wartości kapitału Tier I Banku.

Wyznaczanie wewnętrznych limitów ma na celu stworzenie bezpiecznej struktury portfela oraz wspieranie efektywnego zarządzania ryzykiem koncentracji. Obowiązujące zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka koncentracji, a w szczególności zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań pozwalają na przestrzeganie w działalności Banku norm ostrożnościowych, zgodnych z zaleceniami ustawowymi i rekomendacjami nadzoru bankowego.

Przestrzeganie norm ostrożnościowych określonych limitami zewnętrznymi i wewnętrznymi raportowane jest Zarządowi Banku w cyklach miesięcznych lub kwartalnych w zależności od określonego limitu.

Duże zaangażowania w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Dla dużych zaangażowań w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom pozycja „Całkowite zaangażowanie” to suma zaangażowania bilansowego oraz zobowiązań pozabilansowych. Pozycja „Strata” liczona jest jako suma odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe. Pozycja „Udział % w portfelu” liczona jest od wartości netto ekspozycji.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Największe zaangażowania wobec klientów na 31 grudnia 2023 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	1 029 742	-7 582	1 022 160	13,7%
2	Nie	321 751	-599	321 152	4,3%
3	Nie	214 330	-382	213 948	2,9%
4	Nie	128 324	-242	128 082	1,7%
5	Nie	102 502	-287	102 215	1,4%
6	Tak	90 006	-34 499	55 507	0,7%
7	Nie	82 942	-161	82 781	1,1%
8	Nie	81 896	-60	81 836	1,1%
9	Nie	81 562	-158	81 404	1,1%
10	Nie	76 000	-143	75 857	1,0%
Razem		2 209 055	-44 113	2 164 942	29,0%

Największe zaangażowania wobec klientów na dzień 31 grudnia 2022 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	843 863	-4 283	839 580	10,7%
2	Nie	346 751	-643	346 108	4,4%
3	Nie	248 253	-446	247 807	3,2%
4	Nie	140 550	-269	140 281	1,8%
5	Nie	107 714	-302	107 412	1,4%
6	Nie	88 185	-35	88 150	1,1%
7	Nie	85 879	-165	85 714	1,1%
8	Nie	84 487	-163	84 324	1,1%
9	Nie	83 977	-59	83 918	1,1%
10	Nie	83 349	-153	83 196	1,1%
Razem		2 113 008	-6 518	2 106 490	27,0%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na 31 grudnia 2023 roku

Grupa	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	56 963	-106	56 857	0,8%
2	Tak	73 733	-28 183	45 550	0,6%
3	Nie	38 687	-21	38 666	0,5%
4	Tak	44 171	-5 944	38 227	0,5%
5	Nie	10 760	-5	10 755	0,1%
Razem		224 314	-34 259	190 055	2,5%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na 31 grudnia 2022 roku

Grupa	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	61 057	-98	60 959	0,8%
2	Tak	78 477	-27 747	50 730	0,6%
3	Tak	55 051	-6 996	48 055	0,6%
4	Nie	45 741	-12	45 729	0,6%
5	Nie	43 354	-26	43 328	0,6%
Razem		283 680	-34 879	248 801	3,2%

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku nie wystąpiło przekroczenie limitu koncentracji dla pojedynczego podmiotu oraz dla grupy podmiotów powiązanych.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	356 387	357 231	713 618
kujawsko-pomorskie	0	52 358	177 611	229 969
lubelskie	0	350 204	44 588	394 792
lubuskie	0	40 517	101 948	142 465
łódzkie	0	175 900	73 883	249 783
małopolskie	0	355 083	410 705	765 788
mazowieckie	860 025	529 136	135 290	1 524 451
opolskie	0	153 625	53 657	207 282
podkarpackie	0	314 159	53 397	367 556
podlaskie	0	108 138	81 361	189 499
pomorskie	0	180 111	255 852	435 963
śląskie	0	155 930	152 272	308 202
świętokrzyskie	55	147 630	3 092	150 777
warmińsko-mazurskie	0	261 992	60 705	322 697
wielkopolskie	0	135 092	150 325	285 417
zachodnio-pomorskie	0	170 687	32 341	203 028
Razem	860 080	3 486 949	2 144 258	6 491 287

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	409 745	415 137	824 882
kujawsko-pomorskie	0	88 421	187 831	276 252
lubelskie	0	414 251	52 437	466 688
lubuskie	0	48 535	104 429	152 964
łódzkie	0	173 612	80 717	254 329
małopolskie	0	351 898	459 725	811 623
mazowieckie	789 295	643 431	153 278	1 586 004
opolskie	0	158 180	55 389	213 569
podkarpackie	0	338 986	62 631	401 617
podlaskie	0	127 000	84 439	211 439
pomorskie	0	169 248	293 995	463 243
śląskie	0	184 880	168 744	353 624
świętokrzyskie	44	142 197	3 091	145 332
warmińsko-mazurskie	0	332 057	70 218	402 275
wielkopolskie	0	133 156	179 456	312 612
zachodnio-pomorskie	0	145 716	37 639	183 355
Razem	789 339	3 861 313	2 409 156	7 059 808

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura branżowa na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	186 128	0	186 128
Górnictwo i wydobywanie	0	1 606	0	1 606
Przetwórstwo przemysłowe	0	218 023	0	218 023
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	5 273	0	5 273
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	8 287	0	8 287
Budownictwo	0	217 716	0	217 716
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	265 793	0	265 793
Transport i gospodarka magazynowa	0	30 643	0	30 643
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	266 295	0	266 295
Informacja i komunikacja	0	425	0	425
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	851 943	590	20	852 553
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	417 933	722	418 655
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8 137	12 128	0	20 265
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	20 491	0	20 491
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 143 439	2 143 439
Edukacja	0	7 435	0	7 435
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	60 285	0	60 285
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	10 233	77	10 310
Pozostała działalność usługowa	0	4 506	0	4 506
Osoby fizyczne	0	1 753 159	0	1 753 159
Razem	860 080	3 486 949	2 144 258	6 491 287

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	227 021	0	227 021
Górnictwo i wydobywanie	0	9 376	0	9 376
Przetwórstwo przemysłowe	0	323 365	0	323 365
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	7 078	0	7 078
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	16 550	0	16 550
Budownictwo	0	233 540	0	233 540
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	300 207	0	300 207
Transport i gospodarka magazynowa	0	35 272	0	35 272
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	295 058	0	295 058
Informacja i komunikacja	0	4 418	0	4 418
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	784 918	1 604	26	786 548
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	381 570	937	382 507
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 421	15 100	0	19 521
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	26 895	0	26 895
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 407 840	2 407 840
Edukacja	0	7 723	0	7 723
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	69 175	20	69 195
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	21 961	333	22 294
Pozostała działalność usługowa	0	7 804	0	7 804
Osoby fizyczne	0	1 877 596	0	1 877 596
Razem	789 339	3 861 313	2 409 156	7 059 808

Polityka zabezpieczeń

Jedną z podstawowych technik ograniczania ryzyka kredytowego w Banku jest ustanawianie zabezpieczeń ekspozycji kredytowych. Stosowana przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należytą ochronę interesu Banku poprzez ustanawianie zabezpieczeń umożliwiających wysoki stopień odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Regulacje wewnętrzne dotyczące zabezpieczeń wprowadzają obowiązek spełniania wymagań w zakresie uznawalności prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych i koncentrują się na:

- 1) skutecznym ustanawianiu zabezpieczenia, które w przypadku wystąpienia niewypłacalności klienta umożliwiają sprawne przeprowadzenie procesów windykacyjnych;
- 2) monitorowaniu wartości zabezpieczeń w całym okresie kredytowania, z odpowiednią częstotliwością zapewniającą aktualną informację w zakresie wartości przyjętych prawnych form zabezpieczenia;
- 3) zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

W ocenie przedmiotu zabezpieczenia brana jest także pod uwagę jego wartość możliwa do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych, mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia wierzytelności kredytowych Banku.

Bank ocenia jakość zabezpieczenia uwzględniając jego płynność, aktualną wartość rynkową, wpływ na poziom tworzonych odpisów i ograniczenia utraty wartości portfela kredytowego oraz ze względu na możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje szeroką gamę zabezpieczeń prawnie dozwolonych, wykorzystując zarówno zabezpieczenia rzeczowe jak i osobiste. Forma zabezpieczenia oraz jego poziom uzależniony jest od oceny ryzyka kredytowego związanego z zawieraną transakcją, w szczególności:

- 1) rodzaju produktu kredytowego, cech transakcji, w tym m.in. kwoty finansowania oraz okresu kredytowania, wysokości zaangażowania Banku wobec kredytobiorcy;
- 2) sytuacji ekonomiczno-finansowej wnioskodawcy;
- 3) statusu prawnego wnioskodawcy;
- 4) płynności zabezpieczenia oraz realnej możliwości zaspokojenia roszczeń Banku z przyjętego zabezpieczenia w możliwie krótkim czasie;
- 5) stanu i wartości rynkowej przedmiotów zabezpieczenia oraz ich podatności na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia.

W celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegawczych i podjęcia stosownych działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z udzielonej ekspozycji kredytowej, Bank monitoruje ustanowione zabezpieczenia w całym okresie kredytowania.

W przypadku pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, istotnego obniżenia wartości zabezpieczeń lub wystąpienia innego zagrożenia terminowej spłaty zabezpieczonej wierzytelności, Bank dąży do ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia.

Ocena ryzyka i zasady podejmowania decyzji kredytowych

W procesie podejmowania decyzji Bank uwzględnia wpływ także innych rodzajów ryzyka na zdolność do spłaty zobowiązań, w szczególności ryzyka walutowego lub ryzyka stopy procentowej, w tym potencjalne ryzyko wynikające z zawartych przez klienta transakcji pochodnych. Bank tak określa strukturę transakcji kredytowej, aby zapewniony był podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, w szczególności poprzez odpowiednie do skali ryzyka generowanego przez ekspozycję kredytową zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy, zgodnie z regulacjami Banku.

Metodyki oceny zdolności i wiarygodności kredytowej opracowane zostały odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów. W Banku funkcjonują metodyki oceny:

- 1) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą;
- 2) podmiotów prowadzących działalność rolniczą;
- 3) jednostek samorządu terytorialnego (JST);
- 4) wspólnot mieszkaniowych;
- 5) spółek komunalnych;
- 6) osób fizycznych (klienci detaliczni) pod kątem finansowania ich potrzeb konsumpcyjnych i mieszkaniowych;
- 7) banków spółdzielczych.

Ocena ryzyka kredytowego podmiotów gospodarczych oparta jest na ocenie mierników ilościowych i jakościowych wykorzystywanych w procesie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców na podstawie statystycznego systemu ratingowego dla wybranych portfeli kredytowych. System ratingowy jest wykorzystywany w procesie udzielenia kredytu w ramach badania zdolności kredytowej klientów oraz w procesie monitorowania w celu sklasyfikowania klienta do właściwej klasy ryzyka.

Zdolność kredytowa klientów detalicznych ustalana jest z uwzględnieniem źródła, wysokości i stabilności dochodów uzyskiwanych przez klienta. Przy badaniu zdolności i wiarygodności kredytowej uwzględniana jest

również dotychczasowa historia współpracy klienta z Bankiem, jego historia kredytowa i wynik oceny punktowej, a także informacje pochodzące z innych źródeł danych i systemów wymiany informacji.

Badanie zdolności kredytowej banków spółdzielczych oparte jest na analizie sytuacji ekonomiczno – finansowej każdego banku spółdzielczego oraz na wyniku jego działalności na tle „grupy rówieśniczej”. W ramach tej analizy ocenie podlegają m.in.: współczynnik kapitałowy, stopa zwrotu z aktywów, stopa zwrotu z kapitału, udział kredytów w sumie bilansowej netto, udział funduszy własnych w sumie bilansowej netto, wskaźnik pokrycia kredytów depozytami, udział kredytów zagrożonych w sumie kredytów brutto, oraz inne. Badaniu podlega również historia rachunku prowadzonego w Banku BPS S.A. oraz aktualny stan zaangażowania Banku BPS S.A. w stosunku do każdego banku spółdzielczego z uwzględnieniem ustalonych limitów zaangażowania. Ocena formalno–prawna oraz ocena zabezpieczeń prawnych transakcji zawieranych z bankami spółdzielczymi dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Banku BPS S.A.

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz minimalizowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych w okresie kredytowania Bank monitoruje sytuację klienta w ramach okresowych i indywidualnych przeglądów kredytowych.

Celem monitoringu jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podejmowanie działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z tytułu udzielonej ekspozycji kredytowej, zaklasyfikowanie klientów do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz oszacowanie wysokości utraty wartości ekspozycji kredytowej.

Monitoring jest procesem stałego weryfikowania zdolności kredytowej, zabezpieczeń oraz stopnia realizacji warunków umowy kredytowej i obejmuje:

- 1) badanie prawidłowości uruchamiania i wykorzystania kredytu;
- 2) bieżącą kontrolę terminowości spłat należności Banku;
- 3) gromadzenie, kompletowanie oraz analizę dokumentów dotyczących klienta i jego sytuacji ekonomiczno–finansowej, umożliwiających identyfikację ewentualnych sygnałów ostrzegawczych;
- 4) ocenę stopnia realizacji warunków kredytowania, w tym: kontrolę wpływów na rachunek bieżący, ustanowionych zabezpieczeń, spełnianie wymogów określonych dla kredytów z dopłatami oraz warunków wynikających z umowy kredytu i umów zabezpieczeń, wykorzystanie przyznaných limitów kredytowych i terminowość ich obowiązywania, zapadalność zabezpieczeń.

Decyzje kredytowe w Banku podejmowane są na różnych poziomach decyzyjnych. Rodzaj i liczba poziomów decyzyjnych zaangażowanych w proces podejmowania decyzji kredytowej uzależniona jest od przedmiotu i podmiotu tej decyzji, od kwoty łącznego zaangażowania Banku wobec klienta i podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie, oraz od tego, czy transakcja zawiera odstępstwa od stosowanych przez Bank reguł polityki kredytowej i zasad oceny ryzyka.

Kompetencje do jedno lub dwuosobowego podejmowania decyzji kredytowych są przyznawane pracownikom Banku w drodze imiennych upoważnień.

Stosowanie praktyk „forbearance”

Bank jako „forbearance” (udogodnienie w spłacie zobowiązania wobec Banku) definiuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową, stosowane udogodnienia, które w innych przypadkach nie byłyby przyznane. Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi zdolności wywiązania się ze zobowiązań wobec Banku oraz optymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi.

Zmiana warunków pierwotnej umowy w sposób umożliwiający kredytobiorcy całkowitą lub częściową obsługę zadłużenia lub jego refinansowanie obejmować może między innymi: obniżenie marży, obniżenie oprocentowania, konsolidację kilku wierzytelności wynikających z różnych umów na jedną wierzytelność, zmianę wysokości rat kapitałowych, naliczonych odsetek, zmianę formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące) bądź zmianę harmonogramu spłat kapitału i/lub odsetek.

W ramach procesu „forbearance” zmiana warunków spłaty wierzytelności jest ustalana indywidualnie wobec każdego kontraktu klienta. Elementem tego procesu jest ocena możliwości wywiązania się kredytobiorcy z nowych warunków umowy.

Ekspozycje przestają być klasyfikowane jako ekspozycje forborne w przypadku spełnienia wszystkich niżej wymienionych warunków:

- 1) umowa jest uznawana jako ekspozycja bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 2) upłynął co najmniej 2 letni okres warunkowy liczony od daty uznania ekspozycji forborne jako ekspozycji bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 3) kredytobiorca w ciągu co najmniej połowy okresu warunkowego dokonał istotnych spłat kapitału i/lub odsetek;
- 4) w okresie dwuletnim i na koniec tego okresu warunkowego żadna z ekspozycji klienta nie była przeterminowana powyżej 30 dni.

Udzielenie „wakacji kredytowych” nie powoduje automatycznej identyfikacji ekspozycji jako „forbearance”. Bank stosuje w tym zakresie wytyczne regulacyjne EBA i KNF.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
dolnośląskie	1 682	26 272
kujawsko-pomorskie	18 596	0
lubelskie	3 404	4 046
lubuskie	3 319	3 606
łódzkie	874	1 858
małopolskie	71 165	90 047
mazowieckie	6 179	180 594
opolskie	0	749
podkarpackie	46 025	51 057
podlaskie	3 434	2 544
pomorskie	6 343	1 994
śląskie	7 820	9 971
świętokrzyskie	2 324	3 037
warmińsko-mazurskie	37 531	57 352
wielkopolskie	1 120	1 283
zachodnio-pomorskie	38 851	48 803
Razem	<u>248 667</u>	<u>483 213</u>

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	31.12.2023	31.12.2022
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 269	2 428
Przetwórstwo przemysłowe	54 287	114 337
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 285	2 496
Budownictwo	13 784	16 520
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3 657	5 558
Transport i gospodarka magazynowa	248	308
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	75 167	183 246
Informacja i komunikacja	153	288
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	78 736	135 526
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	212	273
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9 607	6 778
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 746	4 074
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	77	0
Pozostała działalność usługowa	63	5 259
Osoby fizyczne	5 376	6 122
Razem	248 667	483 213

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według typu klienta

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	357 296	-108 629	248 667
- klienci korporacyjni	339 970	-104 056	235 914
- rolnicy	5 189	-2 920	2 269
- przedsiębiorcy indywidualni	6 349	-1 316	5 033
- osoby fizyczne	5 711	-337	5 374
- instytucje rządowe i samorządowe	77	0	77
Razem	357 296	-108 629	248 667

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	563 987	-80 774	483 213
- klienci korporacyjni	526 516	-76 030	450 486
- rolnicy	4 786	-2 358	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	26 500	-2 322	24 178
- osoby fizyczne	6 185	-64	6 121
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0
Razem	563 987	-80 774	483 213

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	182 058	804	28 865	11 195	25 745	248 667
- klienci korporacyjni	177 917	0	28 406	11 195	18 396	235 914
- rolnicy	0	0	0	0	2 269	2 269
- przedsiębiorcy indywidualni	732	0	252	0	4 049	5 033
- osoby fizyczne	3 332	804	207	0	1 031	5 374
- instytucje rządowe i samorządowe	77	0	0	0	0	77
Razem netto	182 058	804	28 865	11 195	25 745	248 667

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	337 944	3 810	36 402	6 045	99 012	483 213
- klienci korporacyjni	328 165	3 660	36 366	5 376	76 919	450 486
- rolnicy	6	0	0	0	2 422	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	5 328	0	0	669	18 181	24 178
- osoby fizyczne	4 445	150	36	0	1 490	6 121
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	0	0
Razem netto	337 944	3 810	36 402	6 045	99 012	483 213

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	560 661	4 012	0	0	564 673
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	118	0	0	0	118
Razem należności od innych banków	560 779	4 012	0	0	564 791
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	4 472 630	1 281 225	0	0	5 753 855
-rating 2	36 410	155 542	0	0	191 952
-rating 3	3 806	74 624	0	0	78 430
-rating 4	0	0	348 890	55 680	404 570
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 512 846	1 511 391	348 890	55 680	6 428 807
Papiery wartościowe, w tym:					
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 921 727	0	658	0	9 922 385
-rating 1	9 921 727	0	0	0	9 921 727
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	658	0	658
-brak ratingu	0	0	0	0	0
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	11 629 550	0	0	0	11 629 550
-rating 1	11 629 550	0	0	0	11 629 550
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem papiery wartościowe	21 551 277	0	658	0	21 551 935
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 290 112	463 625	0	0	1 753 737
-rating 2	5 288	15 887	0	0	21 175
-rating 3	62	6 332	0	0	6 394
-rating 4	0	0	15 312	0	15 312
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje	1 295 462	485 844	15 312	0	1 796 618

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	593 020	4 283	0	0	597 303
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem należności od innych banków	593 020	4 283	0	0	597 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	5 001 528	1 174 211	0	0	6 175 739
-rating 2	54 361	103 692	0	0	158 053
-rating 3	9 771	80 540	0	0	90 311
-rating 4	0	0	540 534	2 014	542 548
-brak ratingu	13	0	0	0	13
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 065 673	1 358 443	540 534	2 014	6 966 664
Papiery wartościowe, w tym:					
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 763 863	0	860	0	5 764 723
-rating 1	5 763 863	0	0	0	5 763 863
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	860	0	860
-brak ratingu	0	0	0	0	0
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 534 238	0	0	0	9 534 238
-rating 1	9 534 238	0	0	0	9 534 238
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem papiery wartościowe	15 298 101	0	860	0	15 298 961
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 180 117	340 427	0	0	1 520 544
-rating 2	1 790	4 405	0	0	6 195
-rating 3	54	1 232	0	0	1 286
-rating 4	0	0	2 768	0	2 768
-brak ratingu	2	0	0	0	2
Razem udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje	1 181 963	346 064	2 768	0	1 530 795

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	560 779	4 012	0	0	564 791
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	560 779	4 012	0	0	564 791
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	4 460 379	1 443 501	127 150	55 509	6 086 539
do 30 dni	47 090	27 746	7 479	0	82 315
31 - 60 dni	5 206	25 276	34 029	0	64 511
61 - 90 dni	171	7 939	13 255	0	21 365
powyżej 90 dni	0	6 929	166 977	171	174 077
Razem	4 512 846	1 511 391	348 890	55 680	6 428 807
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	9 921 727	0	0	0	9 921 727
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	658	0	658
Razem	9 921 727	0	658	0	9 922 385
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	11 629 550	0	0	0	11 629 550
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	11 629 550	0	0	0	11 629 550
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 295 462	485 597	15 167	0	1 796 226
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	247	96	0	343
61 - 90 dni	0	0	49	0	49
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	1 295 462	485 844	15 312	0	1 796 618

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	593 020	4 283	0	0	597 303
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	593 020	4 283	0	0	597 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	4 954 635	1 309 075	162 229	1 853	6 427 792
do 30 dni	77 028	28 942	7 316	0	113 286
31 - 60 dni	33 038	7 813	41 379	0	82 230
61 - 90 dni	971	6 350	13 908	0	21 229
powyżej 90 dni	1	6 263	315 702	161	322 127
Razem	5 065 673	1 358 443	540 534	2 014	6 966 664
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	5 763 863	0	0	0	5 763 863
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	860	0	860
Razem	5 763 863	0	860	0	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	9 534 238	0	0	0	9 534 238
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	9 534 238	0	0	0	9 534 238
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 170 422	345 961	820	0	1 517 203
do 30 dni	11 541	77	2	0	11 620
31 - 60 dni	0	0	1 221	0	1 221
61 - 90 dni	0	0	698	0	698
powyżej 90 dni	0	26	27	0	53
Razem	1 181 963	346 064	2 768	0	1 530 795

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń

	Wartość bilansowa netto	Wartość bilansowa netto
	31.12.2023	31.12.2022
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 654 014	2 832 112
Należności od innych banków	564 791	597 303
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 922 385	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	11 629 550	9 534 238
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	62 480	93 144
- klienci korporacyjni	3 745	5 812
- rolnicy	51 813	77 646
- przedsiębiorcy indywidualni	9	0
- osoby fizyczne	6 913	9 686
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 428 807	6 966 664
- klienci korporacyjni	2 352 038	2 472 410
- rolnicy	89 912	97 675
- przedsiębiorcy indywidualni	107 985	128 938
- osoby fizyczne	1 734 611	1 858 486
- instytucje rządowe i samorządowe	2 144 261	2 409 155
Pozostałe aktywa	69 263	60 874
Razem ekspozycja bilansowa	30 331 290	25 849 058
Zobowiązania warunkowe udzielone	1 796 618	1 530 795
Razem ekspozycja pozabilansowa	1 796 618	1 530 795
Razem ekspozycja bilansowa i pozabilansowa	32 127 908	27 379 853

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Podział homogeniczny portfela ekspozycji na dzień 31 grudnia 2023 roku

Rozkład portfela dla kredytów detalicznych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	235	653	423	0,11%	167	62,22%	0,12	0
	od 0,15 do <0,25 %	458	1 267	822	0,19%	284	55,96%	0,18	0
	od 0,25 do <0,50 %	4 979	15 614	9 460	0,45%	3 804	60,63%	1,63	24
	od 0,50 do <0,75 %	1 363 881	29 047	1 391 655	0,64%	6 734	10,41%	19,71	871
	od 0,75 do <2,50 %	27 552	2 332	28 222	0,82%	1 302	36,66%	3,83	168
	od 2,50 do <10,00 %	2 566	0	2 566	8,10%	9	22,09%	22,17	43
	od 10,00 do <45,00 % od 45,00 do <100,00 %	289	50	339	12,21%	4	58,54%	17,90	23
		0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	Razem	1 399 960	48 963	1 433 487			12 304		65,54
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	14	6	15	0,47%	5	62,03%	4,34	0
	od 0,50 do <0,75 %	135 109	6 031	141 140	0,64%	852	9,29%	17,73	561
	od 0,75 do <2,50 %	1 303	97	1 331	0,82%	83	31,77%	7,46	12
	od 2,50 do <10,00 %	89 045	447	89 401	8,10%	469	7,76%	17,82	2 071
	od 10,00 do <45,00 % od 45,00 do <100,00 %	45 175	649	45 540	15,64%	357	8,36%	17,35	1 512
		5 450	0	5 450	69,53%	24	16,81%	21,59	837
	Razem	276 096	7 230	282 877			1 790		86,29
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	988	3 909	2 256	0,14%	489	69,29%	0,31	1
	od 0,15 do <0,25 %	995	2 451	1 790	0,20%	651	68,56%	0,47	2
	od 0,25 do <0,50 %	1 564 506	27 681	1 583 891	0,42%	10 819	11,02%	20,18	685
	od 0,50 do <0,75 %	1 283	2 190	1 993	0,63%	486	72,52%	0,51	7
	od 0,75 do <2,50 %	32 019	3 292	33 087	0,95%	1 637	39,94%	7,07	179
	od 2,50 do <10,00 %	1 980	0	1 980	8,89%	6	40,86%	24,52	68
	od 10,00 do <45,00 % od 45,00 do <100,00 %	518	0	518	12,85%	2	2,55%	17,09	1
		4	0	4	91,24%	1	70,64%	1,00	3
	Razem	1 602 293	39 523	1 625 519			14 091		71,15
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	5	2	0,25%	1	70,64%	0,75	0
	od 0,25 do <0,50 %	102 633	2 659	105 292	0,42%	678	11,17%	17,69	418
	od 0,50 do <0,75 %	5	0	5	0,63%	2	73,71%	0,50	0
	od 0,75 do <2,50 %	2 794	280	2 884	0,93%	178	38,61%	6,65	33
	od 2,50 do <10,00 %	53 359	484	53 841	8,88%	305	9,87%	17,24	1 762
	od 10,00 do <45,00 % od 45,00 do <100,00 %	34 879	459	35 118	13,07%	324	8,47%	17,33	1 061
		8 606	0	8 606	56,73%	47	13,45%	25,36	979
	Razem	202 276	3 887	205 748			1 535		85,51

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

31.12.2023					
	Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy	31 713	172	33,20%	10 524
	od 13 do 24 miesięcy	20 396	117	24,71%	5 040
	od 25 do 36 miesięcy	13 122	74	18,70%	2 466
	od 37 do 48 miesięcy	7 657	57	19,57%	1 511
	od 49 do 60 miesięcy	10 367	62	41,12%	4 271
	od 61 do 84 miesięcy	6 875	56	39,30%	2 714
	powyżej 84 miesięcy	18 318	124	60,47%	11 098
	Razem	108 448	662		37 624
POCI	do 12 miesięcy	16	2	98,16%	16
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	157	2	2,37%	3
	od 37 do 48 miesięcy	30	2	97,84%	29
	od 49 do 60 miesięcy	31	6	100,00%	31
	od 61 do 84 miesięcy	1	2	98,62%	1
	powyżej 84 miesięcy	61	7	98,58%	60
	Razem	296	21		140
31.12.2022					
	Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy	23 021,00	156	11,03%	2 533
	od 13 do 24 miesięcy	14 438	93	8,06%	1 164
	od 25 do 36 miesięcy	7 657	67	16,39%	1 252
	od 37 do 48 miesięcy	10 687	78	21,58%	2 311
	od 49 do 60 miesięcy	7 554	71	32,39%	2 442
	od 61 do 84 miesięcy	9 314	79	56,53%	5 258
	powyżej 84 miesięcy	12 510	74	50,22%	6 280
	Razem	85 181	618		21 240
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	163	3	3,38%	6
	od 25 do 36 miesięcy	24	3	98,15%	24
	od 37 do 48 miesięcy	33	7	98,54%	33
	od 49 do 60 miesięcy	6	3	99,73%	6
	od 61 do 84 miesięcy	79	7	99,20%	79
	powyżej 84 miesięcy	11	2	99,69%	11
	Razem	316	25		159

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla przedsiębiorstw

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	10 867	16 700	16 850	0,39%	21	2,07%	0,14	0
	od 0,50 do <0,75 %	48 968	9 303	52 301	0,62%	42	6,73%	0,29	17
	od 0,75 do <2,50 %	660 438	379 182	796 277	1,50%	466	20,40%	4,37	1 998
	od 2,50 do <10,00 %	9 677	5 166	11 528	8,95%	13	3,09%	2,73	24
	od 10,00 do <45,00 %	2 693	15	2 698	10,54%	3	1,46%	7,36	2
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	Razem	732 643	410 366	879 654		545		14,89	2 041
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	8 724	2 863	9 750	0,36%	7	1,94%	0,13	0
	od 0,50 do <0,75 %	24 192	2 618	25 130	0,67%	6	2,08%	0,31	2
	od 0,75 do <2,50 %	1 093 698	340 536	1 215 692	1,61%	138	40,68%	2,52	8 383
	od 2,50 do <10,00 %	67 846	14 785	73 142	8,48%	31	3,28%	3,37	343
	od 10,00 do <45,00 %	9 420	5 214	11 288	10,54%	7	2,17%	2,61	16
	od 45,00 do <100,00 %	8 814	898	9 136	50,37%	3	7,60%	0,72	342
	Razem	1 212 694	366 914	1 344 138		192		9,66	9 086
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	12 750	11 807	17 162	0,28%	28	19,11%	0,09	4
	od 0,50 do <0,75 %	62 445	27 441	72 701	0,65%	59	7,34%	0,34	26
	od 0,75 do <2,50 %	690 773	402 777	841 296	1,12%	545	19,13%	3,54	1 538
	od 2,50 do <10,00 %	47 308	2	47 309	6,93%	22	1,90%	4,05	46
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	Razem	813 276	442 027	978 468		654		8,02	1 614
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	3 985	0	3 985	0,27%	1	0,85%	0,08	0
	od 0,50 do <0,75 %	3 424	11 820	7 841	0,72%	7	43,83%	0,41	22
	od 0,75 do <2,50 %	1 047 043	201 275	1 122 262	1,18%	124	33,21%	3,01	4 537
	od 2,50 do <10,00 %	59 833	3 464	61 127	7,23%	49	9,40%	3,86	933
	od 10,00 do <45,00 %	266	0	266	18,56%	1	12,46%	0,33	1
	od 45,00 do <100,00 %	88	0	88	63,25%	1	1,34%	1,42	1
	Razem	1 114 639	216 559	1 195 569		183		9,11	5 494

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy		39 408	28	31,41%	12 398
	od 13 do 24 miesięcy		10 718	17	27,47%	2 973
	od 25 do 36 miesięcy		55 154	38	38,37%	21 050
	od 37 do 48 miesięcy		15 635	31	35,03%	5 493
	od 49 do 60 miesięcy		44 361	56	57,26%	25 425
	od 61 do 84 miesięcy		99 768	63	48,93%	48 798
	powyżej 84 miesięcy		229 969	143	59,30%	136 687
	Razem		495 013	376		252 824
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		15	1	100,00%	15
	od 37 do 48 miesięcy		2 644	4	98,94%	2 628
	od 49 do 60 miesięcy		3	1	95,02%	3
	od 61 do 84 miesięcy		399	1	100,00%	398
	powyżej 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	Razem		3 061	7		3 044
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy		12 406	21	32,29%	3 989
	od 13 do 24 miesięcy		61 424	49	19,28%	11 855
	od 25 do 36 miesięcy		40 581	37	18,56%	7 559
	od 37 do 48 miesięcy		51 454	63	34,25%	17 647
	od 49 do 60 miesięcy		138 679	77	53,86%	74 494
	od 61 do 84 miesięcy		19 560	54	59,28%	11 578
	powyżej 84 miesięcy		300 666	121	43,55%	130 989
	Razem		624 770	422		258 111
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		15	1	100,00%	15
	od 25 do 36 miesięcy		2 200	4	15,33%	348
	od 37 do 48 miesięcy		4	1	96,85%	4
	od 49 do 60 miesięcy		371	1	100,00%	371
	od 61 do 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	Razem		2 590	7		738

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla przedsiębiorców indywidualnych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	320	1 322	793	0,39%	14	11,39%	0,08	0
	od 0,50 do <0,75 %	1 401	694	1 649	0,58%	21	11,81%	0,17	0
	od 0,75 do <2,50 %	57 390	13 544	62 242	1,97%	205	4,32%	3,82	35
	od 2,50 do <10,00 %	134	0	134	5,48%	1	0,74%	0,33	0
	od 10,00 do <45,00 %	110	0	110	12,59%	1	0,93%	7,92	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	59 355	15 560	64 928			242		12,32	35
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	23	58	44	0,58%	1	0,93%	0,17	0
	od 0,75 do <2,50 %	20 846	1 530	21 394	2,18%	54	4,90%	4,95	24
	od 2,50 do <10,00 %	474	128	520	5,81%	9	10,85%	0,36	2
	od 10,00 do <45,00 %	2 509	37	2 522	12,91%	24	5,39%	3,29	14
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	23 852	1 753	24 480			88		8,77	40
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	614	1 727	1 259	0,59%	12	5,61%	0,08	0
	od 0,75 do <2,50 %	6 540	5 294	8 519	1,35%	61	7,36%	0,31	7
	od 2,50 do <10,00 %	42 556	2 942	43 656	3,08%	200	4,47%	5,96	41
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	49 710	9 963	53 434			273		6,35	48
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	929	1 014	1 308	2,00%	16	11,68%	0,54	3
	od 2,50 do <10,00 %	37 654	1 668	38 278	5,88%	96	4,96%	4,96	91
	od 10,00 do <45,00 %	4 757	0	4 757	18,10%	12	2,08%	4,84	16
	od 45,00 do <100,00 %	932	0	932	66,05%	4	9,99%	3,97	60
Razem	44 272	2 682	45 275			128		14,32	170

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023			
	Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyc 3	do 12 miesięcy	2 238	11	46,01%	1 030
	od 13 do 24 miesięcy	20 240	11	50,41%	10 246
	od 25 do 36 miesięcy	3 304	19	68,71%	2 266
	od 37 do 48 miesięcy	6 263	33	73,20%	4 580
	od 49 do 60 miesięcy	2 835	20	54,79%	1 548
	od 61 do 84 miesięcy	7 368	33	45,76%	3 374
	powyżej 84 miesięcy	29 869	56	92,39%	27 657
	Razem	72 117	183		50 701
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy	2	1	95,78%	2
	od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy	104	2	99,99%	104
	Razem	106	3		106
		31.12.2022			
	Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyc 3	do 12 miesięcy	18 049	16	11,29%	2 046
	od 13 do 24 miesięcy	4 127	23	52,62%	2 171
	od 25 do 36 miesięcy	6 146	35	66,95%	4 109
	od 37 do 48 miesięcy	4 567	26	39,26%	1 790
	od 49 do 60 miesięcy	7 711	38	41,27%	3 165
	od 61 do 84 miesięcy	8 199	27	45,40%	3 726
	powyżej 84 miesięcy	27 993	46	89,08%	24 930
	Razem	76 792	211		41 937
POCI	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy	2	1	96,53%	2
	od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy	98	1	100,00%	98
	powyżej 84 miesięcy	0	1	1,04%	0
	Razem	100	3		100

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla rolników indywidualnych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	143	0	143	0,10%	2	20,31%	0,08	0
	od 0,15 do <0,25 %	137	6	139	0,19%	8	21,36%	0,19	0
	od 0,25 do <0,50 %	718	279	818	0,46%	17	13,24%	0,47	0
	od 0,50 do <0,75 %	396	82	426	0,61%	12	4,37%	0,63	0
	od 0,75 do <2,50 %	85 472	1 359	85 959	0,88%	339	9,40%	5,98	57
	od 2,50 do <10,00 %	11 149	0	11 149	2,69%	52	2,49%	3,99	5
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	98 015	1 726	98 634			430		11,34	62
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	26	9	0,60%	1	1,18%	0,17	0
	od 0,75 do <2,50 %	9 024	0	9 024	0,89%	12	1,64%	9,65	3
	od 2,50 do <10,00 %	9 148	0	9 148	3,03%	37	8,84%	5,43	45
	od 10,00 do <45,00 %	25	0	25	25,04%	1	0,90%	2,83	0
	od 45,00 do <100,00 %	396	0	396	67,84%	1	0,90%	7,25	3
Razem	18 593	26	18 602			52		25,33	51
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	625	20	633	0,13%	35	11,80%	0,28	0
	od 0,15 do <0,25 %	115 992	1 630	116 602	0,20%	471	6,04%	6,59	13
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	32	0	32	1,68%	3	0,93%	0,26	0
	od 2,50 do <10,00 %	6 219	0	6 219	5,09%	24	3,85%	7,77	10
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	122 868	1 650	123 486			533		14,90	23
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	2 923	0	2 923	0,21%	9	0,93%	4,18	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	59	22	67	2,18%	4	15,11%	0,37	0
	od 2,50 do <10,00 %	17 274	0	17 274	5,38%	81	8,07%	4,79	122
	od 10,00 do <45,00 %	34	0	34	40,95%	1	0,93%	3,83	0
	od 45,00 do <100,00 %	1 335	0	1 335	54,54%	1	0,93%	5,50	10
Razem	21 625	22	21 633			96		18,67	132

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy		1 225	4	1,16%	14
	od 13 do 24 miesięcy		994	9	11,72%	118
	od 25 do 36 miesięcy		4 958	4	56,64%	2 822
	od 37 do 48 miesięcy		4 658	14	22,45%	1 048
	od 49 do 60 miesięcy		17 158	22	67,51%	11 627
	od 61 do 84 miesięcy		5 178	13	45,93%	2 380
	powyżej 84 miesięcy		29 182	67	73,41%	21 449
	Razem		63 353	133		39 458
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy		11	1	100,00%	11
	od 49 do 60 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	Razem		11	1		11
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy		1 016	10	4,81%	47
	od 13 do 24 miesięcy		5 662	9	42,03%	2 365
	od 25 do 36 miesięcy		5 045	16	26,73%	1 357
	od 37 do 48 miesięcy		17 914	24	66,41%	11 885
	od 49 do 60 miesięcy		4 973	13	33,49%	1 653
	od 61 do 84 miesięcy		3 420	8	8,25%	274
	powyżej 84 miesięcy		32 131	71	80,77%	25 936
	Razem		70 161	151		43 517
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		12	1	100,00%	12
	od 37 do 48 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	Razem		12	1		12

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

Pomiar utraty wartości

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe tworzone są zgodnie z MSSF 9 z wykorzystaniem modelu opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) Koszyk 1 – ekspozycje, dla których na dzień bilansowy nie stwierdzono istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia oraz aktywa z którymi wiąże się nisko ryzyko. Dla koszyka 1, Bank rozpoznaje odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności, jeżeli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) Koszyk 2 – ekspozycje, dla których zidentyfikowano istotny wzrost ryzyka kredytowego (tj. wzrost prawdopodobieństwa wejścia w default) od momentu początkowego ujęcia, ale jeszcze nie rozpoznano zdarzenia niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. Do koszyka 2, zgodnie z wymaganiami standardu, klasyfikowane są także aktywa, co do których Bank nie jest w stanie stwierdzić, czy doszło czy nie doszło do istotnego wzrostu ryzyka kredytowego a pozyskanie lub odtworzenie tych informacji wiąże się ze zbyt dużym kosztem lub wymaga zbyt dużo starań. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 3) Koszyk 3 – aktywa finansowe, w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania (stwierdzono istnienie przesłanki utraty wartości), a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 4) Koszyk POCI – zakupione lub wytworzone aktywa finansowe w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania w momencie początkowego ujęcia. Oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa.

Dla poszczególnych poziomów ryzyka kredytowego Bank weryfikuje zależność stopy default od czynników makroekonomicznych i dla segmentów, dla których identyfikuje istotność ww. parametrów dokonuje korekt PD i LGD zgodnie z przyjętym modelem. Bank realizuje zasadę FLI (Forward Looking Information) także w oparciu o sygnały ostrzegawcze, które mogą świadczyć o możliwości wystąpienia zagrożeń w przyszłości oraz stanowią kryteria identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka. Są to, w szczególności:

- 1) Identyfikacja jakościowego sygnału ostrzegania, do którego należą:
 - a) przeterminowanie z uwzględnieniem progu istotności przekraczające 30 dni lub bez uwzględnienia progu istotności przeterminowania przekraczające 90 dni;
 - b) klasyfikacja klienta na Watch Listę;
 - c) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych obsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Performing Forborne);
 - d) pogorszenie się profilu branży;
 - e) spadek jakości posiadanych przez Bank zabezpieczeń, powodujący dla klientów detalicznych wzrost wskaźnika LTV ponad 100% przy LTV z momentu udzielenia poniżej 100%;
- 2) Identyfikacja ilościowego sygnału ostrzegania będącego istotnym pogorszeniem skumulowanego PD lifetime poprzez łączne przekroczenie progu względnego i bezwzględnego.

Za przesłanki utraty wartości uznaje się, w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału, odsetek lub opłat powyżej 90 dni kalendarzowych z zachowaniem progu istotności;
- 2) śmierć jednego ze współkredytobiorców przy zaległościach w spłacie z uwzględnieniem progu istotności przekraczającego 60 dni;
- 3) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 4) uzasadnione podejrzenie wyłudzenia kredytu;
- 5) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych nieobsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Non-Performing Forborne);

- 6) uzyskanie informacji o złożeniu przez klienta propozycji układowych w postępowaniu o zatwierdzenie układu obejmujących zmianę warunków finansowania przez bank;
- 7) złożenie wniosku o postępowanie upadłościowe, ogłoszenie upadłości lub powzięcie informacji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawieniu dłużnika w stan likwidacji, rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki, ustanowieniu kuratora;
- 8) pozyskanie pisemnej informacji o działaniach lub zaniechaniach klienta mogących skutkować istotnym ograniczeniem możliwości dochodzenia roszczeń przez Bank;
- 9) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa w stosunku do oceny w momencie udzielania kredytu;
- 10) zaprzestanie działalności gospodarczej/rolniczej;
- 11) niespłacenie zadłużenia w innych instytucjach finansowych skutkujące opóźnieniem powyżej 90 dni lub niespłacenie kwoty zrealizowanego poręczenia Skarbu Państwa;
- 12) uzyskanie informacji o utracie pracy skutkującej problemami finansowymi klienta detalicznego, jeżeli pozostałe dochody nie zapewniają zdolności kredytowej;
- 13) przesłanka utraty wartości w spółce zależnej Banku;
- 14) uzyskanie informacji o problemach finansowych klienta skutkujących wystąpieniem istotnych tytułów egzekucyjnych w ostatnich 12-stu miesiącach;
- 15) w przypadku gdy przynajmniej jedna z ekspozycji posiada przeterminowanie z uwzględnieniem prognozy istotności powyżej 90 dni oraz stanowi ponad 20% wszystkich ekspozycji bilansowych wobec dłużnika detalicznego.

W stosunku do banków listę przesłanek utraty wartości to w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału lub odsetek powyżej 7 dni kalendarzowych od umownej daty spłaty, powyżej kwoty 2000 PLN;
- 2) uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwa klienta - banku (złożenie wniosku);
- 3) uzyskanie informacji o ustanowieniu zarządu komisarycznego;
- 4) uzyskanie informacji o likwidacji banku, zawieszeniu jego działalności lub ogłoszeniu upadłości;
- 5) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej banku w stosunku do ostatnio przeprowadzonej oceny;
- 6) wypowiedzenie umowy kredytu.

W przypadku ekspozycji kredytowych klasyfikowanych jako POCI, tj. takich, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego. Za zdarzenia prowadzące do powstania ekspozycji POCI uznaje się w szczególności:

- 1) zakup portfela kredytów dotkniętego utratą wartości;
- 2) zakup aktywów finansowych z głębokim dyskontem;
- 3) udzielenie nowego finansowania klientowi znajdującemu się w sytuacji default;
- 4) modyfikacja zapisów umownych prowadząca do zmiany wyniku testu SPPI.

Bank dokonuje klasyfikacji aktywów do grupy niskiego ryzyka dla podmiotów charakteryzujących się ratingiem inwestycyjnym oraz na podstawie wag ryzyka, struktury właścicielskiej, branży gospodarki oraz unormowań prawnych regulujących działalność analizowanej grupy podmiotów.

Aktywa finansowe o niskim poziomie ryzyka to aktywa o niskim ryzyku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców. Aktywo niskiego ryzyka jest nierozdzielnie związane z klientem, w przypadku którego występuje niskie ryzyko kredytowe. Do grupy podmiotów niskiego ryzyka Bank zalicza następujące instytucje, o ile nie ujawniono przesłanek utraty wartości lub sygnałów ostrzegawczych:

- 1) banki spółdzielcze;

- 2) banki komercyjne;
- 3) jednostki samorządu terytorialnego (JST);
- 4) Skarb Państwa, instytucje i agencje instytucji rządowych szczebla centralnego;
- 5) Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Narodowy Bank Polski;
- 6) izby rozliczeniowe;
- 7) Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Do kalkulacji i oszacowania oczekiwanej straty z tytułu kredytów i pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie Bank wykorzystuje dwie metody:

- 1) indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych spełniających zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do wysokości zaangażowania, dla których wystąpiły zdarzenia, które w ocenie Banku rozpoznawane były jako przesłanka indywidualnej utraty wartości;
- 2) portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych oraz ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, które nie podlegały wycenie metodą indywidualną.

Metoda kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w metodzie portfelowej opiera się na prawdopodobieństwie dożycia w granulacji miesięcznej. Dla potrzeb oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych z ekspozycji kredytowych Bank dokonuje kalkulacji współczynników portfelowych (PD, LGD, CCF) w cyklu miesięcznym. W 2023 roku Bank dokonywał cyklicznego przeglądu metodologii ustalania parametrów wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości metodą portfelową. Kalkulacja wykonywana jest przy uwzględnieniu scenariusza centralnego, optymistycznego oraz pesymistycznego, które koryguje się o wpływ parametrów makroekonomicznych w przypadku, gdy są one istotne dla danego segmentu.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną dokonywany jest co miesiąc.

Dla metody indywidualnej Bank wyodrębnił scenariusze szacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, w tym np. spłaty własne klienta, restrukturyzacja zadłużenia lub sprzedaż wierzytelności.

Wartość straty na ekspozycji kredytowej ustalona metodą indywidualną, stanowi różnicę pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (EAD) ekspozycji kredytowej, a wartością bieżącą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, powiększona o ewentualne koszty egzekucji. Odwrócenie straty czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako ekspozycja bez utraty wartości możliwa jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie była identyfikowana, a opóźnienia w spłacie nie były istotne.

Podejście do szacowania parametrów ryzyka

Model PD - prawdopodobieństwo ujawnienia się przesłanki utraty wartości jest estymowane w oparciu o dane historyczne z zastosowaniem metody opartej o macierz migracji łańcucha Markowa. Do wyliczeń wykorzystywana jest segmentacja związana z typem klienta, grupą produktową i koszykiem opóźnienia w spłacie.

Model LGD opiera się na oczekiwanych odzyskach z zabezpieczeń oraz spłatach własnych dla części niezabezpieczonej.

Model EAD/CCF obejmuje kalkulację parametru CCF, oczekiwanego czasu trwania produktu (w przypadku aktywów o charakterze rewolwingowym). Segmentacja modelu CCF bazuje na typie klienta, typie produktu a także informacji o statusie klienta. Szacowana strata jest wyliczona modelem dożycia w granulacji miesięcznej.

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera ekspozycje kredytowe, w oprocentowaniu których występuje komponent dźwigni finansowej, tj. formuła oprocentowania oparta o mnożnik powyżej 1. W modelu wyceny kredytów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość ekspozycji pracujących stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji skorygowaną o przyszłe oczekiwane koszty ryzyka oraz koszty niezbędne do obsługi danego portfela instrumentów, zdyskontowanych rynkową stopą procentową.

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie grupowej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych (parametry portfelowe zgodnie z definicjami wykorzystywanymi na potrzeby kalkulacji default).

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie indywidualnej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z indywidualnej oceny kontraktu.

Ryzyko kredytowe

W 2023 roku Bank wdrożył podstawowe zasady procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym metody ograniczania ryzyka kredytowego, które nie zmieniły się zasadniczo w stosunku do procesu ustalonego w latach poprzednich. Jednak w związku z pogarszającą się sytuacją gospodarczą, Bank dokonał przeglądu i zmian w procesie kredytowym.

W ramach przeprowadzonego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem kredytowym kontynuowano działania mitygujące ryzyko kredytowe polegające na:

- 1) ograniczeniu finansowania tych sektorów gospodarki, które Bank uznał za najbardziej dotknięte skutkami pandemii Covid-19, określając branże podwyższonego ryzyka;
- 2) utrzymaniu ostrożnościowego podejścia finansowania klientów korporacyjnych, w tym w przypadku:
 - a) kredytów inwestycyjnych utrzymanie wymogu wyższej wartości wkładu własnego, wyższych wymagań dotyczących wyników finansowych, w tym wymaganego poziomu ratingu oraz wskaźników LtV,
 - b) kredytów obrotowych – utrzymanie niższej maksymalnej kwoty kredytowania, dodatkowych wymagań wyznaczania maksymalnej kwoty finansowania obrotowego z uwzględnieniem kryterium spadku przychodów oraz dodatkowych wymagań dotyczących zabezpieczeń, w tym wymogu zabezpieczenia rzeczowego lub gwarancją BGK,
 - c) finansowania działalności deweloperskiej - ograniczenie finansowania deweloperów bez doświadczenia, ograniczenie możliwości finansowania inwestycji w małych aglomeracjach, braku możliwości refinansowania gruntów oraz uzależnienie wypłaty transz od poziomu sprzedaży lokali/domów;
- 3) utrzymaniu ostrożnościowego podejścia finansowania klientów detalicznych, poprzez:
 - a) utrzymanie niższej maksymalnej kwoty finansowania dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - b) korektę bufora na ryzyko zmiany stopy procentowej, stosowanego przy ocenie zdolności kredytowej,
 - c) utrzymanie ograniczonej kwoty kredytu gotówkowego udzielanego klientowi detalicznemu za pośrednictwem przedsiębiorcy, z którym Bank podpisał umowę o współpracy,
 - d) wprowadzenie ostrożnościowego podejścia do wyliczania zdolności kredytowej przy udzielaniu hipotecznych kredytów mieszkaniowych opartych na rządowym programie dopłat do oprocentowania.

Dodatkowo, Bank na bieżąco analizuje przyjęte kryteria oraz dokonuje niezbędnych korekt w celu, jak najlepszego dopasowania założeń do bieżącej sytuacji gospodarczej.

W celu uwzględnienia ryzyka utrzymywania się negatywnych skutków pandemii Covid-19 dla sytuacji makroekonomicznej Bank utrzymał szczególne zasady monitoringu klientów oraz wyznaczania wartości odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, tj.:

- 1) utrzymano zwiększoną częstotliwość monitoringu klientów instytucjonalnych, działających w branżach objętych ograniczeniem finansowania, co pozwoliło na prawidłową ocenę sytuacji finansowej kredytobiorców;
- 2) utrzymano klasyfikację do Koszyka 2 klientów z branż najbardziej dotkniętych skutkami pandemii.

Działalność restrukturyzacyjna i windykacyjna

W ramach ograniczenia potencjalnych i rzeczywistych strat Banku podejmowane są wobec klientów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości działania restrukturyzacyjne i windykacyjne. Działania restrukturyzacyjne mają na celu przywrócić klienta do regularnej obsługi po spełnieniu określony w regulacjach wewnętrznych kryteriów, a w konsekwencji doprowadzić do jego reklasyfikacji z Koszyka 3 do niższych Koszyków. Czynności windykacyjne zmierzają do maksymalnego ograniczenia strat Banku poprzez podejmowanie działań, w szczególności służących realizacji przyjętych przez Bank zabezpieczeń. Skuteczne działania restrukturyzacyjne i windykacyjne służą zmniejszeniu współczynnika szkodowości Banku.

Efektywność działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych jest zależna od wielu czynników zewnętrznych niezależnych od Banku. W 2023 roku za najważniejsze z nich należy wymienić:

- 1) udzielone do końca 2023 roku wakacje kredytowe, które ograniczają możliwość skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej w okresie ich trwania, uniemożliwiając rozpoczęcie działań windykacyjnych;
- 2) przewlekłość prowadzonych postępowań sądowych oraz egzekucyjnych rozpatrujących roszczenia i wnioski Banku złożone w stosunku do klientów;
- 3) wciąż utrzymująca się na wysokim poziomie inflacja oraz wysokość stóp procentowych;
- 4) negatywne zmiany na rynkach w poszczególnych segmentach kredytowanych klientów.

W celu poprawy jakości oraz struktury portfela kredytowego działania Banku ukierunkowane były w 2023 roku i będą w najbliższej przyszłości, w szczególności na:

- 1) zmniejszaniu akceptowalnego poziomu ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych, przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności i kontroli nad procesem kredytowym;
- 2) zwiększeniu skuteczności monitoringu w celu wcześniejszej identyfikacji pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i szybszego podejmowania działań o charakterze restrukturyzacyjnym, co pozwoli na ograniczenie potencjalnych i rzeczywistych strat Banku;
- 3) bieżącej weryfikacji sektorów gospodarki pod kątem ewentualnych ograniczeń finansowania;
- 4) kontynuacji oraz zwiększeniu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji;
- 5) dalszym ograniczaniu ryzyka koncentracji, poprzez zmniejszenie wartości jednostkowych ekspozycji, zgodnie z wytycznymi określonymi w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 6) skutecznej weryfikacji wartości przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń oraz optymalizacji regulacji wewnętrznych w zakresie oceny ryzyka kredytowego.

51.2. Ryzyko płynności

Za podstawowy cel zarządzania ryzykiem finansowym, w szczególności ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej i ryzykiem walutowym, uznawane jest zapewnienie zdolności Banku do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, jak również ograniczanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych, kursów walut i cen instrumentów finansowych na dochody lub kapitały Banku.

Zgodnie z rekomendacjami nadzorczymi, podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Realizacji tej zasady służy oddzielenie pionu ryzyka od pionów biznesowych (bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej), przy czym podział ten nie oznacza zdjęcia z jednostek pionów biznesowych odpowiedzialności za podejmowane ryzyko.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością złotową i walutową Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu. W ramach pionu ryzyka odpowiedzialność za ryzyko płynności przypisana jest do Departamentu Ryzyka Finansowego. Za zarządzanie ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym, w kategoriach zarządzania i kontroli

limitów odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarząd Banku. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem finansowym odgrywa audyt wewnętrzny, który w sposób niezależny ocenia efektywność i skuteczność rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem, stosowanych przez jednostki pionu ryzyka. W związku z faktem, że Bank jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, audyt ten realizowany jest przez odpowiednią komórkę audytu Spółdzielni.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności

Pod pojęciem ryzyka płynności rozumiane jest zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w normalnych warunkach działania Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat. Celem Banku w zakresie monitorowania ryzyka płynności finansowej jest zabezpieczenie adekwatnego do potrzeb poziomu płynności, realizowane poprzez utrzymywanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich i w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności obejmuje w szczególności zarządzanie płynnością bieżącą, średnio- i długoterminową oraz plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Szczególnie istotnym zadaniem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, wynikającym z pełnionej funkcji zrzeszeniowej, jest zabezpieczanie płynności zrzeszonych banków spółdzielczych. Podstawowymi narzędziami wspierającymi banki spółdzielcze w utrzymaniu płynności na poziomie wymaganym przez nadzór bankowy były:

- 1) zapewnienie bankom spółdzielczym możliwości zakupu bonów NBP i skarbowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa papierów dłużnych, stanowiących podstawowe składniki ich aktywów płynnych, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z limitów nadzorczych Banku i/lub sytuacji rynkowej;
- 2) udzielanie bankom spółdzielczym lokat na warunkach rynku międzybankowego w PLN i w walutach obcych.

Bank systematycznie przeprowadzał analizy płynności Zrzeszenia BPS, obejmujące raportowanie podstawowych pozycji bilansowych Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych oraz szacunek poziomu wskaźników płynności Zrzeszenia.

Płynność finansową Banku kształtują głównie środki lokowane przez banki spółdzielcze, w szczególności depozyty terminowe, w ramach których Bank bada wielkość stabilnego osadu. Równocześnie Bank podejmuje działania służące utrzymaniu salda i poziomu stabilności środków pozyskiwanych od klientów niebankowych, przede wszystkim od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Od poziomu stabilnej bazy depozytowej jest bowiem ściśle uzależniony rozwój akcji kredytowej Banku, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi, w ramach przyznanych im limitów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej, obejmujący w szczególności:

- 1) codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem konieczności utrzymania na wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone banki spółdzielcze);
- 2) dzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów;
- 3) analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach wymagalności lub zapadalności (zobowiązania w luce płynności są ujmowane w przedziale odpowiadającym najwcześniejszemu terminowi, w którym Bank może być zobowiązany do zapłaty kwoty umownej);
- 4) kalkulowanie w trybie dziennym wskaźników LCR i NSFR – w ujęciu jednostkowym Banku i skonsolidowanym za uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 5) analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 6) badanie płynności długoterminowej Banku.

Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 ustanawia limit w zakresie minimalnej wartości wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100%. Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia

BPS jest zwolniony z dotrzymywania wskaźnika LCR w ujęciu indywidualnym i zobowiązany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. W 2023 roku nadzorczy wymóg w zakresie skonsolidowanego wskaźnika LCR był dotrzymany, a minimalna i maksymalna wartość wskaźnika wyliczanego w trybie dziennym wynosiły, odpowiednio: 295,77 % i 390,64 %.

Na mocy decyzji KNF, Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony z dotrzymywania limitu dla wskaźnika NSFR w ujęciu indywidualnym i zobligowany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych posiadających stosowną zgodę KNF). W 2023 roku wymagany nadzorczo poziom wskaźnika NSFR był dotrzymany, a jego wysokości minimalna i maksymalna kształtowała się na poziomach odpowiednio 176,62 % i 193,55 %.

System wewnętrznych limitów płynnościowych Banku obejmuje limity utrzymujące całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności w ramach akceptowanego apetytu na ryzyko, w tym w szczególności:

- 1) minimalny poziom aktywów płynnych;
- 2) minimalny poziom łatwo zbywalnych papierów wartościowych;
- 3) graniczne wartości wskaźników płynności do 1 miesiąca, do 3 miesięcy oraz do 1 roku;
- 4) graniczne wartości wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 5) limit wskaźnika koncentracji depozytów podmiotów niebankowych.

W celu spełnienia wewnętrznych i zewnętrznych norm płynności Bank utrzymuje odpowiedni poziom aktywów płynnych. Według stanu na 31 grudnia 2023 roku wartość aktywów płynnych Banku wynosiła 18.776,49 mln zł i stanowiła 60% sumy bilansowej Banku.

Na potrzeby oceny stabilności bazy depozytowej Bank w 2023 roku monitorował kształtowanie się osadu na depozytach gospodarstw domowych, depozytach podmiotów gospodarczych i depozytach podmiotów sektora budżetowego, przy czym osad wyznaczany był w podziale na depozyty bieżące i terminowe.

W związku z utrzymującą się wysoką inflacją i niepewnością na rynku cen energii NBP przez prawie 3 kwartały 2023 roku utrzymywał stopy procentowe na niezmiennym poziomie. Dwie obniżki stóp we wrześniu i w październiku nie wpłynęły na istotną zmianę struktury bilansu Banku i poziom bezpieczeństwa płynnościowego Banku. Sytuacja płynnościowa Banku pozostawała stabilna, a dotrzymanie wymogów w zakresie płynności, w szczególności określonych przepisami nadzorczymi, nie było zagrożone.

W 2023 roku Bank dokonał przeglądu polityki zarządzania ryzykiem płynności oraz siatki limitów i wskaźników monitorujących płynność.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Banku na dzień 31 grudnia 2023 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa bilansowe	14 168 579	136 967	767 204	3 278 423	3 108 001	9 825 759	31 284 933
Pasywa bilansowe	6 307 931	589 948	647 374	7 036 817	5 052 974	11 649 889	31 284 933
Pozycje pozabilansowe (netto)	-456 210	-117 375	-66 513	-255 109	11 010	-620 653	-1 504 849
Luka	7 404 438	-570 356	53 317	-4 013 503	-1 933 963	-2 444 783	-1 504 849
Luka skumulowana	7 404 438	6 834 083	6 887 400	2 873 897	939 933	-1 504 849	

Aktywa i zobowiązania finansowe Banku na dzień 31 grudnia 2022 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa bilansowe	8 717 265	154 770	928 581	3 078 272	3 729 727	10 191 605	26 800 220
Pasywa bilansowe	4 410 982	486 089	296 584	6 127 052	4 595 603	10 883 910	26 800 220
Pozycje pozabilansowe (netto)	-333 260	-107 397	-127 184	-18 018	-147	-946 983	-1 532 989
Luka	3 973 023	-438 716	504 813	-3 066 798	-866 023	-1 639 288	-1 532 989
Luka skumulowana	3 973 023	3 534 307	4 039 120	972 322	106 299	-1 532 989	

51.3. Ryzyko rynkowe

Zarządzanie ryzykiem rynkowym ma na celu ograniczanie negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen instrumentów dłużnych, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen na sytuację finansową Banku, przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów, w tym zrzeszonych banków spółdzielczych.

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego Bank wykorzystuje modele wartości zagrożonej VaR, analizę wrażliwości BPV, analizę scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Ze względu na specyfikę poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, siłę i rodzaj zależności pomiędzy zmianami ich cen, Bank dla potrzeb wyliczania VaR wyróżniał w 2023 roku następujące portfele:

- 1) portfel handlowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych na stopę procentową i instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela handlowego;
- 2) portfel bankowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, transakcji pochodnych na stopę procentową i instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela bankowego;

Kalkulacja VaR prowadzona była przy uwzględnieniu następujących parametrów:

- 1) poziom ufności wynosi 99%;
- 2) horyzont utrzymywania pozycji (holding period) wynosi 1 dzień roboczy;
- 3) macierz korelacji i wektory zmienności są generowane w oparciu o dane dla ostatnich 250 dni roboczych, metodą średniej ważonej wykładniczo o współczynniku lambda równym 0,97.

Wykorzystując model VaR Bank bierze pod uwagę ograniczenia wynikające z jego stosowania, tj.:

- 1) VaR jest miarą na dany moment w czasie, odzwierciedlającą pozycje na konkretny moment, które nie muszą obrazować ryzyka pozycji Banku w innym terminie;
- 2) VaR jest metodą szacunku statystycznego, w związku z czym nie jest wykluczone, że w pewnym okresie wystąpi większa, niż wskazywana przez poziom istotności, liczba dni, w których straty przewyższą obliczoną wartość VaR;
- 3) choć oczekuje się, że straty nie przekroczą skalkulowanej wartości VaR w np. 99% przypadków, w pozostałym 1% przypadków mogą być one znacznie większe niż wyliczona wartość VaR.

W celu ograniczenia ryzyka wynikającego z posiadania portfeli aktywów ryzykownych, dla każdego portfela Bank stosuje limity VaR (LVaR), stanowiące maksymalny akceptowany przez Bank poziom VaR danego portfela w okresie prognozy. W 2023 roku LVaR obejmowały limity:

- 1) VaR stopy procentowej dla portfela handlowego DSK;
- 2) VaR walutowy dla portfela handlowego DSK;
- 3) VaR stopy procentowej dla portfela bankowego DSK;
- 4) VaR walutowy dla portfela bankowego DSK;

Wykorzystanie limitów VaR (w tys. zł) na koniec 2023 roku mieściło się w ramach obowiązujących wartości granicznych i wynosiło, jak poniżej:

	<u>Wartość VaR</u>	<u>Limit</u>
LVaRRSPB – portfel bankowy stopy procentowej	6 351,5	30 305,8
LVaRRWB – portfel bankowy walutowy	8,0	1 623,5
LVaRRSPH – portfel handlowy stopy procentowej	17,1	1 082,3
LVaRRWH – portfel handlowy walutowy	0,3	541,2

Zarządzanie ryzykiem z wykorzystaniem metodyki VaR obejmuje także testy warunków skrajnych, polegające na wygenerowaniu VaR na dany dzień w oparciu o macierze korelacji i wektory zmienności wygenerowane dla okresów historycznych odpowiadających okresom występowania kryzysów rynkowych. Dla potrzeb stress testów VaR, Bank wyróżnia trzy okresy kryzysowe, tj.:

- 1) „Kryzys 2015”, związany z uwolnieniem kursu CHF;
- 2) „Kryzys 2020”, związany z obniżką stóp procentowych w Polsce.
- 3) „Kryzys 2021/2022”, związany z podwyżkami stóp procentowych w Polsce

Wyniki stress testów VaR (w tys. zł) dla danych z grudnia 2023 roku kształtowały się następująco:

	VaRB	VaRH
Limit LVaR (na ostatni roboczy dzień miesiąca)	30 305,8	1 082,3
Minimalna wartość VaR w miesiącu	6 351,5	3,7
Maksymalna wartość VaR w miesiącu	8 148,2	18,1
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2015	22 250,3	1 860,8
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2021	91 523,5	305,5
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2021/2022	31 666,6	100,8

Zgodnie z wytycznymi EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego Bank przeprowadza testy zmiany wartości ekonomicznej kapitału (tzw. nadzorcze testy wartości odstających), wykorzystując do tego scenariusze zdefiniowane w tych wytycznych.

Na 31 grudnia 2023 roku wyniki testów zmiany wartości ekonomicznej kapitału przedstawiały się, jak poniżej*:

	EVE (w tys. zł)	EVE / kapitał Tier I **
Scenariusz I	-188 561,84	-24,24%
Scenariusz II	16 997,53	2,19%
Scenariusz III	13 642,84	1,75%
Scenariusz IV	-108 942,64	-14,01%
Scenariusz V	-165 388,17	-21,26%
Scenariusz VI	27 297,57	3,51%

* scenariusze EBA: I – równoległy wzrost szoku, II – równoległy spadek szoku, III – spadek stóp krótkoterminowych i wzrost długoterminowych, IV – wzrost stóp krótkoterminowych i spadek długoterminowych, V – wzrost szoku dla stóp krótkoterminowych, VI – spadek szoku dla stóp krótkoterminowych,

** akceptowana relacja zmiany EVE do salda kapitału Tier I wynosi max 15%

System limitów Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) dla księgi bankowej:
 - a) limity dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy z tytułu ryzyka terminów przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - b) limit maksymalnej wartości względnej współczynnika luki,
 - c) limity z tytułu ryzyka opcji klienta, tj. przedterminowych spłat kredytów i zrywalności depozytów klientów niebankowych;
- 2) dla zarządzanych przez DSK portfeli handlowego i bankowego instrumentów finansowych:
 - a) limity wartości zagrożonej (VaR) dla poszczególnych portfeli,
 - b) limity BPV (wartość punktu bazowego, ang. basis point value – miara ryzyka wyrażająca zmianę wartości rynkowej instrumentu, powodująca zmianę rentowności do wykupu o 1 pb) dla poszczególnych portfeli i subportfeli,
 - c) limit duration instrumentów finansowych w portfelach dostępnym do sprzedaży oraz handlowym.

Wysokość limitów BPV dla poszczególnych portfeli (w tys. zł) i ich wykorzystanie ujęto w poniższej tabeli:

	29.12.2023		30.12.2022	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Portfel subinwestycyjny	650	20,09%	300	1,55%
Portfel handlowy	60	0,03%	60	0,17%

W ramach analiz wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej prowadzone są badania profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Pomiar narażenia Banku na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty. Z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Banku i jego funduszach własnych za najistotniejsze w działalności Banku należy uznać ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe.

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Bank monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday.

Informację o wysokości limitów pozycji walutowej oraz ich wykorzystaniu prezentuje tabela poniżej:

	31.12.2023		31.12.2022	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Całkowita pozycja walutowa na koniec dnia	24 398 tys. zł	7,41%	20 588 tys. zł	9,07%

Poziom narażenia Banku na ryzyko walutowe ograniczają także wynikające z obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych wprowadzonych uchwałami Zarządu Banku:

- 1) limity zaangażowania Banku wobec banków komercyjnych (krajowych i zagranicznych);
- 2) limity dla krajów.

W 2023 roku skala działalności handlowej Banku, wyznaczona zgodnie z zasadami zdefiniowanymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, nie spełniała kryteriów działalności znaczącej. W związku z powyższym w 2023 roku Bank nie wyliczał wymogów z tytułu pozycji w instrumentach dłużnych i kapitałowych, a ekspozycje wykazywane w kalkulacji ww. wymogów odpowiednio uwzględnił w wymogu z tytułu ryzyka kredytowego.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	872 328	817 124	187 931	3 186	810	797	1 693 435
Należności od innych banków	113 688	49 587	11 405	318 451	80 928	83 065	564 791
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	113 688	49 587	11 405	318 451	80 928	83 065	564 791
Należności z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	0	0	0
Papiery wartościowe	21 334 547	472 026	108 561	28 567	7 260	0	21 835 140
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	240 929	0	0	28 567	7 260	0	269 496
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 450 512	471 873	108 526	0	0	0	9 922 385
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13 556	153	35	0	0	0	13 709
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	11 629 550	0	0	0	0	0	11 629 550
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 894 382	587 130	135 035	9 775	2 484	0	6 491 287
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	62 480	0	0	0	0	0	62 480
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	5 831 902	587 130	135 035	9 775	2 484	0	6 428 807
Pozostałe aktywa	700 280	0	0	0	0	0	700 280
Razem aktywa	28 915 225	1 925 867	442 932	359 979	91 482	83 862	31 284 933

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	23 981 641	1 735 618	399 176	337 009	85 644	95 714	26 149 982
Zobowiązania wobec klientów	3 202 149	136 102	31 302	25 957	6 597	11 189	3 375 397
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	627 801	0	0	0	0	0	627 801
Pozostałe zobowiązania	208 036	11 602	2 668	0	0	0	219 638
Razem zobowiązania	28 019 627	1 883 322	433 146	362 966	92 241	106 903	30 372 818
Kapitał własny	912 115	0	0	0	0	0	912 115
Razem zobowiązania i kapitał własny	28 931 742	1 883 322	433 146	362 966	92 241	106 903	31 284 933
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 648 232	150 700	34 660	0	0	0	1 798 932
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	288 948	4 348	1 000	787	200	0	294 083
Pozabilansowe instrumenty finansowe	137 813	606 662	139 527	27 233	6 921	30 043	801 751
Razem pozycje pozabilansowe	2 074 993	761 710	175 187	28 020	7 121	30 043	2 894 766

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 520 394	1 340 691	285 868	3 107	706	1 108	2 865 300
Należności od innych banków	113 852	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	597 303
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	113 852	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	597 303
Należności z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	0	0	0
Papiery wartościowe	15 547 896	165	35	25 564	5 808	0	15 573 625
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	237 389	0	0	25 564	5 808	0	262 953
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 764 723	0	0	0	0	0	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 546	165	35	0	0	0	11 711
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 534 238	0	0	0	0	0	9 534 238
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 516 331	531 190	113 263	12 287	2 791	0	7 059 808
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	93 144	0	0	0	0	0	93 144
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 423 187	531 190	113 263	12 287	2 791	0	6 966 664
Pozostałe aktywa	704 184	0	0	0	0	0	704 184
Razem aktywa	24 402 657	1 945 643	414 859	377 292	85 713	74 628	26 800 220

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	20 274 652	1 733 491	369 622	341 373	77 553	65 544	22 415 060
Zobowiązania wobec klientów	2 739 891	165 055	35 194	36 650	8 326	4 967	2 946 563
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	389 372	0	0	0	0	0	389 372
Pozostałe zobowiązania	215 941	402	86	0	0	0	216 343
Razem zobowiązania	23 619 856	1 898 948	404 902	378 023	85 879	70 511	25 967 338
Kapitał własny	832 882	0	0	0	0	0	832 882
Razem zobowiązania i kapitał własny	24 452 738	1 898 948	404 902	378 023	85 879	70 511	26 800 220
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 456 133	76 487	16 309	8	2	0	1 532 628
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	308 828	0	0	1 761	400	0	310 589
Pozabilansowe instrumenty finansowe	113 500	76 774	16 370	25 069	5 695	3 316	218 659
Razem pozycje pozabilansowe	1 878 461	153 261	32 679	26 838	6 097	3 316	2 061 876

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2023 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	723 566	0	0	0	0	723 566
Należności od innych banków	393 869	690	39 915	2 178	0	436 652
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 650 217	1 995 259	4 908	42 378	47 849	6 740 611
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	8 257 280	0	0	2 456 540	10 000	10 723 820
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 320 214	91 006	9 561 223	0	0	10 972 443
Razem aktywa	15 345 146	2 086 955	9 606 046	2 501 096	57 849	29 597 092
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 206 871	1 955 675	1 815 875	0	0	25 978 421
Zobowiązania wobec klientów	745 548	2 500 227	62 493	4 177	1 203	3 313 648
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	97 200	221 375	300 416	0	0	618 991
Razem zobowiązania	23 049 619	4 677 277	2 178 784	4 177	1 203	29 911 060
Luka	-7 704 473	-2 590 322	7 427 262	2 496 919	56 646	-313 968
Pozycje pozabilansowe	191	217 400	239 140	-456 731	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	937	217 400	239 140	746	0	458 223
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	746	0	0	457 477	0	458 223
Luka razem	-7 704 282	-2 372 922	7 666 402	2 040 188	56 646	-313 968
Luka skumulowana	-313 968	7 390 314	9 763 236	2 096 834	56 646	

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2022 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 461 008	0	0	0	0	1 461 008
Należności od innych banków	415 054	18 449	0	0	0	433 503
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 979 867	1 983 471	144 894	30 900	2 279	7 141 411
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	4 797 500	0	0	2 049 223	10 000	6 856 723
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 404 880	97 905	7 082 128	0	0	8 584 913
Razem aktywa	13 058 309	2 099 825	7 227 022	2 080 123	12 279	24 477 558
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	19 441 281	1 652 744	771 099	0	0	21 865 124
Zobowiązania wobec klientów	588 194	1 191 138	110 955	4 191	2 011	1 896 489
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	221 375	160 416	0	0	381 791
Razem zobowiązania	20 029 475	3 065 257	1 042 470	4 191	2 011	24 143 404
Luka	-6 971 166	-965 432	6 184 552	2 075 932	10 268	334 154
Pozycje pozabilansowe	237	0	0	-237	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 563	0	15 000	16 326	0	32 889
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 326	0	15 000	16 563	0	32 889
Luka razem	-6 970 929	-965 432	6 184 552	2 075 695	10 268	334 154
Luka skumulowana	334 154	7 305 083	8 270 515	2 085 963	10 268	

Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w Banku. W 2023 roku Bank dokonywał zabezpieczenia zmienności wartości godziwej obligacji w EUR o stałym oprocentowaniu. Utworzonych zostało 11 powiązań zabezpieczających dla obligacji o łącznej wartości nominalnej 105 mln EUR. Bank nie stosował rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Utworzone powiązania zabezpieczające obejmowały obligacje, które Bank, zgodnie z MSSF 9, klasyfikuje jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Realizując cele zarządzania ryzykiem określone w dokumencie „Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku BPS S.A.”, Bank dokonał zabezpieczenia zmienności wartości godziwej nabytych obligacji z tytułu zmian benchmarkowych stóp procentowych za pomocą transakcji zamiany stóp procentowych (IRS), zamieniających oprocentowanie stałe na oprocentowanie zmienne.

W rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej instrumentem zabezpieczającym były transakcje IRS, w których Bank płaci odsetki wyznaczone w oparciu o oprocentowanie stałe, a otrzymuje odsetki wyznaczone w oparciu o oprocentowanie zmienne. Bank desygnował do rachunkowości zabezpieczeń tę część zmiany wartości godziwej obligacji, która wynika z komponentu ryzyka stopy procentowej w postaci stawki benchmarkowej. Wyodrębnienie zmian wartości godziwej wynikających z tak zdefiniowanego komponentu ryzyka stopy procentowej było realizowane poprzez wyznaczenie do rachunkowości zabezpieczeń jedynie części przepływów odsetkowych z obligacji w wysokości stawki równej nodze stałej IRS oraz zastosowanie zasady, że wszelkie zmiany w krzywej służącej do wyceny pozycji zabezpieczanej na kolejne daty sprawozdawcze powinny wynikać tylko i wyłącznie z aktualizacji zastosowanej do wyceny krzywej swapowej.

Bank może desygnować do rachunkowości zabezpieczeń ekonomiczne powiązanie pozycji zabezpieczanej i pozycji zabezpieczającej, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki formalne:

- 1) powiązanie obejmuje wyłącznie kwalifikujące się instrumenty zabezpieczające i kwalifikujące się pozycje zabezpieczane;
- 2) w momencie ustanowienia powiązania zabezpieczającego formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem oraz strategię dokonywania zabezpieczenia, a opracowany dokument zabezpieczenia zawiera co najmniej:
 - a) określenie instrumentu zabezpieczającego,
 - b) określenie pozycji zabezpieczanej,
 - c) określenie charakteru zabezpieczanego ryzyka,
 - d) określenie sposobu oceny, czy powiązanie zabezpieczające spełnia wymogi efektywności zabezpieczenia,
 - e) wyniki analizy efektywności zabezpieczenia,
 - f) opis sposobu ustalenia wskaźnika zabezpieczenia;
- 3) powiązanie zabezpieczające spełnia wszystkie wymogi efektywności zabezpieczenia, tj.:
 - a) między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym istnieje powiązanie ekonomiczne,
 - b) ryzyko kredytowe nie ma przeważającego wpływu na zmiany wartości wynikające z powiązania ekonomicznego,
 - c) wskaźnik zabezpieczenia powiązania zabezpieczającego jest taki sam, jak wskaźnik wynikający z wielkości pozycji zabezpieczanej oraz wielkości instrumentu zabezpieczającego.

Efektywność zabezpieczenia oznacza stopień, w jakim zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego kompensują zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej. Bank ocenia efektywność zabezpieczenia:

- 1) w momencie ustanowienia powiązania;
- 2) według stanu na koniec każdego miesiąca;

- 3) w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych zdarzeń mogących wpłynąć na wynik oceny efektywności zabezpieczenia (np. znaczący wzrost ryzyka kredytowego pozycji zabezpieczanej, wcześniejszy wykup zabezpieczanych obligacji, częściowa sprzedaż obligacji desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń).

Wymóg istnienia powiązania ekonomicznego jest spełniony, gdy wyceny instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej zmieniają się przeciwstawnie ze względu na wpływ zabezpieczanego ryzyka.

Przeprowadzając analizę jakościową Bank jest zobowiązany porównywać następujące warunki pozycji zabezpieczanej i pozycji zabezpieczającej:

- 1) wartości nominalne pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego;
- 2) walutę;
- 3) horyzont zabezpieczenia / datę zapadalności instrumentu zabezpieczającego;
- 4) harmonogram amortyzacji kapitału (o ile dotyczy);
- 5) częstotliwość płatności odsetek;
- 6) wysokość oprocentowania pozycji zabezpieczanej (stawka benchmarkowa) i wysokość oprocentowania nogi stałej transakcji IRS;
- 7) charakter ryzyka pozycji zabezpieczanej desygnowanego do rachunkowości zabezpieczeń (np. komponent ryzyka odpowiadający benchmarkowej stawce z krzywej swapowej) w porównaniu do metody wyceny instrumentu zabezpieczającego
- 8) wbudowanie w pozycję zabezpieczaną opcji wcześniej spłaty przez kredytobiorcę / emitenta, uzależnionej od zabezpieczanego ryzyka.

W sytuacji, gdy najważniejsze warunki (takie jak kwota nominalna, termin wymagalności i instrument bazowy) instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej są zgodne lub bardzo zbliżone (dopuszczalne różnice to: jeden promil wartości nominalnej i 0,05 pp. wysokości oprocentowania pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej), Bank na podstawie oceny jakościowej stwierdza, że wartości instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej będą zmieniać się przeciwstawnie ze względu na takie samo ryzyko, a tym samym istnieje powiązanie ekonomiczne między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym. Jeśli najważniejsze warunki instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej nie są ściśle uzgodnione i istnieje niepewność co do zakresu kompensowania, Bank może stwierdzić, że istnieje powiązanie ekonomiczne między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym jedynie na podstawie oceny ilościowej.

Ilościowa ocena występowania powiązania ekonomicznego pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym polega na scenariuszowej analizie zmiany wartości instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej w pięciu określonych przez Bank scenariuszach zachowania się krzywych stóp procentowych, które służą do wyceny instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej, gdzie zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wyznaczane są wyłącznie z tytułu komponentu ryzyka desygnowanego do rachunkowości zabezpieczeń. W przypadku, gdy w więcej niż jednym scenariuszu, wyceny pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego zmieniłyby się w tym samym kierunku (z tym samym znakiem), kryterium efektywności uznaje się za niespełnione.

Wskaźnik zabezpieczenia definiuje relację między nominałem instrumentu zabezpieczającego a nominałem pozycji zabezpieczanej, jako ich względna waga i zgodnie z wymogami MSSF dotyczącymi efektywności zabezpieczenia jego wartość musi wynosić 1:1. W ramach realizacji obowiązku okresowej oceny efektywności zabezpieczenia Bank wyznacza wskaźnik zabezpieczenia wynikający z aktualnych, na datę przeprowadzania oceny, nominalów instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej. W przypadku, gdy wyznaczony wskaźnik zabezpieczenia jest inny niż 1:1, Bank przeprowadza mechanizm przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego.

51.4. Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne w Banku definiuje się jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów informatycznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

System zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrożono według postanowień:

- 1) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 2) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- 3) Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 roku;
- 4) Rekomendacji Z, dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 289/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 października 2020 roku;
- 5) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe;
- 6) Wytycznych EBA z dnia 19 lipca 2018 roku dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym określono kompetencje i zadania w zakresie nadzorowania i kontroli tego systemu oraz w zakresie realizacji procesu zarządzania ryzykiem.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym odbywa się na podstawie:

- 1) Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w Banku BPS S.A., która określa sposób zarządzania ryzykiem bankowym w Banku;
- 2) Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., która określa kluczowe zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym obowiązujące w Banku.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- 1) utrzymanie limitów operacyjnych na założonym poziomie nieprzekraczającym limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 2) ograniczanie strat z tytułu zdarzeń operacyjnych;
- 3) zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku;
- 4) zwiększenie szybkości i adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Do najistotniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku należą, w przypadku:

- 1) Rady Nadzorczej – sprawowanie nadzoru nad opracowaniem, przyjęciem, wdrożeniem i przestrzeganiem polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, jej zgodnością ze strategią i planem finansowym Banku oraz nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także ocena adekwatności i skuteczności tego procesu, zatwierdzanie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym i profilu ryzyka operacyjnego Banku;
- 2) Zarządu – opracowanie, akceptacja i wdrożenie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie osób i jednostek/komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za jego realizację, realizacja procesu kontroli ryzyka operacyjnego poprzez nadzór nad zakresem i częstotliwością kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego, ogłaszanie informacji na temat podejścia Banku do ryzyka operacyjnego, okresowa ocena procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym;

- 3) Komitetu Ryzyka Operacyjnego – rekomendowanie Zarządowi do wprowadzenia polityki, a także pozostałych procedur dotyczących pomiaru, limitowania, raportowania i monitorowania ryzyka operacyjnego, zatwierdzanie listy obowiązujących wskaźników KRI oraz wartości progowych wyznaczonych metodą ekspercką, wydawanie zaleceń dla jednostek/komórek organizacyjnych Banku dotyczących ryzyka operacyjnego;
- 4) Komitetu Bezpieczeństwa i Ciągłości Działania – zwiększenie skuteczności nadzoru i kontroli nad obszarami jakości danych, bezpieczeństwa informacji i środowiska teleinformatycznego, bezpieczeństwa fizycznego i technicznego, przeciwdziałania przestępstwom na szkodę Banku oraz ciągłości działania, podejmowanie decyzji i wydawanie rekomendacji w zakresie działań prewencyjnych w obszarze jakości danych, bezpieczeństwa i ciągłości działania Banku zmierzających do likwidacji zidentyfikowanych zagrożeń, minimalizacji skutków i obniżenia poziomu ryzyka;
- 5) Departamentu Zgodności – opracowanie założeń funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz działania funkcji kontroli, zarządzanie ryzykiem modeli i walidacji modeli, koordynowanie przepływu informacji dotyczących ryzyka operacyjnego pomiędzy podmiotami zależnymi a Bankiem, koordynowanie działań Banku związanych z nadzorem nad ryzykiem dotyczącym działalności podmiotów zależnych;
- 6) Biura Ryzyka Operacyjnego – opracowanie i aktualizowanie procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka operacyjnego, wprowadzanie i rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie tym rodzajem ryzyka;
- 7) Departamentu Bezpieczeństwa – opracowanie i wdrażanie strategii bezpieczeństwa Banku, opracowywanie polityki Banku w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, technicznego, informacji i systemów informatycznych, koordynowanie procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, prowadzenie działań związanych z zapobieganiem wyłudzeniom, oszustwom oraz innym przestępstwom lub nadużyciom finansowym, zarządzanie incydentami bezpieczeństwa, zarządzanie ciągłością działania Banku;
- 8) Departamentu Zarządzania Personelem – opracowywanie założeń polityki personalnej Banku ze wskazaniem metod i narzędzi zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzanie ryzykiem kadrowym;
- 9) Departamentu Prawnego – zarządzanie ryzykiem prawnym, w tym monitorowanie poziomu ryzyka prawnego;
- 10) pracowników wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku – bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez identyfikację i ewidencję zdarzeń operacyjnych, podejmowanie działań ograniczających potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzących negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz ograniczanie tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante poprzez samoocenę ryzyka operacyjnego oraz analizy scenariuszowe, a także ex post poprzez rejestrację zdarzeń operacyjnych. Identyfikacja ryzyka operacyjnego ex ante ma na celu zapobieganie powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Bank.

Poziom ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą wskaźników monitorujących wykorzystanie limitów tolerancji w ramach ustalonego poziomu apetytu na ryzyko oraz za pomocą wskaźników KRI, dla których określono dopuszczalne limity wartości. Limity tolerancji oraz limity wartości KRI są opracowywane w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego Banku.

System raportowania na temat poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) informację bieżącą o istotnych stratach operacyjnych;
- 2) informację kwartalną na temat wyników oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne;
- 3) raporty z procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz procesu analiz scenariuszowych;

- 4) raport z podjętych działań mających na celu mitygację ryzyka operacyjnego.

Informacja kwartalna na temat wyników oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne obejmuje m.in.:

- 1) analizę istotnych strat operacyjnych poniesionych przez Bank;
- 2) wartości wskaźników KRI, a w przypadku przekroczenia limitów informację o przyczynach tego przekroczenia oraz o podjętych lub planowanych do podjęcia działaniach zmierzających do przywrócenia KRI do poziomu akceptowalnego;
- 3) poziomy wskaźników monitorujących wykorzystanie limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 4) ocenę wpływu ryzyka operacyjnego generowanego przez spółki zależne na poziom i profil ryzyka Banku;
- 5) wartość wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na bieżący rok;
- 6) informację na temat działań prowadzonych w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne oraz łagodzi skutki realizacji jego materializacji poprzez:

- 1) odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów i procedur;
- 2) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego oraz monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w procesach;
- 3) wyeliminowanie procesów, produktów, systemów, które generują ryzyko;
- 4) mechanizmy kontrolne, m.in. procedury, podział obowiązków, autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych, kontrola dostępu, kontrola fizyczna, ewidencja operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym, inwentaryzacja, dokumentowanie odstępstw, wskaźniki wydajności, szkolenia;
- 5) zabezpieczenia fizyczne;
- 6) zabezpieczenia finansowe;
- 7) plany awaryjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspierany przez dedykowany system, który służy do ewidencji zdarzeń operacyjnych, definiowania i wyliczania wartości KRI, przeprowadzania procesów: samooceny ryzyka operacyjnego oraz analiz scenariuszowych.

Bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika (BIA) zgodnie wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

52. Zarządzanie kapitałem

W roku 2023 funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Banku opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej: Rozporządzenie CRR);
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (dalej: Ustawa Makro);
- 3) Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (dalej: Ustawa);
- 4) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 5) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 roku w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 6) Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne, warunkujące spełnienie wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego.

W Banku istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. oraz Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A.

Polityka określa przede wszystkim zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych, preferowaną strukturę funduszy własnych oraz długoterminowe cele kapitałowe, jak również ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje. Wysokość tych limitów wyznacza akceptowalny apetyt na ryzyko zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.

Celem zarządzania kapitałem jest:

- 1) utrzymanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Banku;
- 2) sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych w celu umożliwienia dalszego rozwoju działalności i wzmocnienia pozycji na polskim rynku usług bankowych;
- 3) utrzymywanie kapitału na poziomie, który pozwoli na zapewnienie optymalnej obsługi zrzeszonych banków spółdzielczych;
- 4) efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez optymalizowanie działalności w kierunku rozwoju produktów o oczekiwanym poziomie absorpcji kapitału.

Instrukcja ICAAP opisuje proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, zawiera wytyczne dotyczące zasad oceny istotności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz metody wyznaczania kapitału wewnętrznego na ich pokrycie. Ocena adekwatności kapitału służy zapewnieniu utrzymywania jego poziomu w wysokości skorelowanej z profilem ryzyka Banku. Pozwala na dostosowanie wielkości funduszy własnych Banku do poziomu i rodzaju ryzyka na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Odpowiedzialność za skuteczność systemu zarządzania kapitałem i ryzykiem ponosi Zarząd Banku, wspierany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, natomiast Rada Nadzorcza Banku ostatecznie zatwierdza procesy uregulowane w przedmiotowych dokumentach.

Zarówno Polityka, jak i Instrukcja ICAAP podlegają corocznemu przeglądowi i weryfikacji w celu ich dostosowania do przepisów zewnętrznych, zmian profilu ryzyka Banku, jak również otoczenia gospodarczego w którym funkcjonuje.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne dla potrzeb wyliczania adekwatności kapitałowej wyznaczane są w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Banku stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. W skład kapitału Tier I wchodzi kapitał podstawowy Tier I. Bank nie posiada kapitału dodatkowego Tier I.

W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- 1) instrumenty kapitałowe;
- 2) agio emisyjne związane z instrumentami kapitałowymi;
- 3) zyski zatrzymane;
- 4) skumulowane inne całkowite dochody;
- 5) kapitał rezerwowy;
- 6) fundusze ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał podstawowy Tier I korygowany jest o:

- 1) korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych;
- 2) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej;
- 3) niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych.

W skład kapitału Tier II wchodzi zobowiązania podporządkowane.

Kapitał Tier II korygowany jest o wartość instrumentów w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, w związku z dokonaniem przez Bank znacznej inwestycji.

Struktura funduszy własnych Banku

	31.12.2023	31.12.2022
Kapitał Tier I	777 796	775 915
Kapitał podstawowy Tier I	777 796	775 915
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	707 649	717 553
Zyski zatrzymane	-37 159	-75 102
Inne całkowite dochody	6 329	-26 021
Kapitał rezerwowy	121 025	158 968
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-10 006	-6 135
Wartości niematerialne	-33 822	-23 522
Niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	-720	0
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	0	5 674
Kapitał dodatkowy Tier I	0	0
Kapitał Tier II	442 126	253 476
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	442 126	255 963
Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0	-2 487
Fundusze własne	1 219 922	1 029 391

Ekspozycja na ryzyko oraz wskaźniki kapitałowe

Przy wyliczaniu kwoty ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu CRR. W zakresie ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach). W obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej Bank wykorzystuje metody standardowe, zgodnie z wymogami regulacyjnymi określonymi w Rozporządzeniu CRR.

W zakresie współczynników kapitałowych, minimalne poziomy wyznaczone dla Banku wynoszą odpowiednio:

- 1) 7,25 % dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1);
- 2) 8,75 % dla współczynnika kapitału Tier I (T1);
- 3) 10,75 % dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR);
- 4) 3,0 % dla wskaźnika dźwigni (LR).

Powyższe wskaźniki uwzględniają wymogi wynikające z:

- 1) art. 92 ust 1 Rozporządzenia CRR, który zobowiązuje Bank do ich utrzymywania na poziomie co najmniej:
 - a) 4,50 % dla CET1,
 - b) 6,00 % dla T1,
 - c) 8,00 % dla TCR,
 - d) 3,00 % dla LR;

- 2) buforów kapitałowych, stanowiących zgodnie z Ustawą Makro, wartości procentowe łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR, ustalone w wysokości:
- a) 0,00 % dla bufora antycyklicznego – wartość utrzymywana na niezmienionym poziomie od dnia 1 stycznia 2016 roku,
 - b) 2,50 % dla bufora zabezpieczającego – miara zwiększona od dnia 1 stycznia 2019 roku z poziomu 1,875 % obowiązującego w roku 2018,
 - c) 0,00 % dla bufora ryzyka systemowego – wartość zmieniona Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 marca 2020 roku, uchylającym Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku, ustanawiające jego poziom w wysokości 3,0 %,
 - d) 0,25 % dla bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) – poziom zwiększony decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 16 grudnia 2022 roku z wysokości 0,1 % (nałożony na Bank w 2019 roku w drodze indywidualnej decyzji bufor podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji).

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank utrzymywał fundusze własne na poziomie 1.219.922 tys. zł oraz łączną kwotę ekspozycji na ryzyko w wysokości 4.521.207 tys. zł, Współczynnik TCR wyniósł 26,98 %, natomiast współczynniki CET1 oraz T1 osiągnęły wartość 17,20 %. Powyższe wskaźniki ukształtowały się powyższej obowiązujących progów nadzorczych.

Jednocześnie Bank zobowiązany jest do spełniania wymogu utrzymywania wskaźnika dźwigni (LR *Leverage ratio*) na poziomie nie niższym niż 3 %. Wskaźnik ten stanowi relację kapitału Tier I do miary ekspozycji całkowitej uwzględniającej aktywa bilansowe oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe. Na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank utrzymywał kapitał Tier I na poziomie 777.796 tys. zł, natomiast miarę ekspozycji całkowitej w wysokości 30.614.493 tys. zł. Wskaźnik LR ukształtował się na poziomie 2,54 %, tj. niższym od wymogu określonego w art. 92 ust. 1 lit. d Rozporządzenia CRR o 0,46 pp.

Ekspozycja na ryzyko i wskaźniki kapitałowe

	31.12.2023	31.12.2022
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	4 521 207	4 844 492
Kwota ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do ryzyka kredytowego	3 834 972	4 138 061
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	677 140	703 844
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej	9 095	2 587
Miara ekspozycji całkowitej	30 614 493	26 177 583
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	17,20%	16,02%
Współczynnik kapitału Tier I	17,20%	16,02%
Łączny współczynnik kapitałowy	26,98%	21,25%
Wskaźnik dźwigni	2,54%	2,96%

Minimalny poziom funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych - MREL

Pismem z dnia 29 listopada 2023 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny poinformował Bank o przeprowadzonym przeglądzie planu restrukturyzacji oraz o konieczności spełnienia przez Bank docelowego wymogu MREL, wyznaczonego na dzień 31 grudnia 2023 roku.

Wyznaczone dla Banku wymogi MREL opierają się na strategii bail-in, tj. umorzeniu lub konwersji zobowiązań, wskazanej przez BFG jako preferowany instrument przymusowej restrukturyzacji. Zgodnie z art. 97 ust. 2b ustawy o BFG, MREL wyrażony został jako odsetek:

- 1) łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR (MREL-TREA);
- 2) miary ekspozycji całkowitej, obliczonej zgodnie z art. 429 i 429a Rozporządzenia CRR (MREL-TEM).

Bank zobowiązany jest do spełniania obu wymogów jednocześnie. Wymogi MREL zostały wyznaczone na podstawie danych skonsolidowanych.

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku Bank osiągnął wskaźniki MRELTREA wyznaczone w oparciu o łączną kwotę ekspozycji na ryzyko na poziomach wyższych od ustalonych limitów. Niespełniony został natomiast wymóg w zakresie wskaźnika MRELTEM oraz MREL TEM podporządkowanego, do wyliczenia którego stosuje się miarę ekspozycji całkowitej.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
MREL-TREA - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jak odsetek TREA (%)	31,09%	25,27%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	29,37%	22,40%
MREL-TEM - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jak odsetek TEM (%)	4,59%	4,68%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	4,34%	4,14%
<i>CBR - wymóg połączonego bufora wyrażony jako % TREA</i>	<i>2,75%</i>	<i>2,75%</i>
Nadwyżka/niedobór MREL-TREA (z uwzględnieniem CBR)	12,98 pp.	10,84 pp.
Nadwyżka/niedobór MREL-TREA podporządkowany (z uwzględnieniem CBR)	13,05 pp.	8,72 pp.
Nadwyżka MREL-TEM	-1,32 pp.	0,22 pp.
Nadwyżka MREL-TEM podporządkowany	-1,44 pp.	-0,25 pp.

Kapitał wewnętrzny

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z Rozporządzeniem MRiF, w oparciu o Instrukcję ICAAP. Kapitał wewnętrzny, zgodnie z definicją art. 128 ust 1. pkt 2 Ustawy, stanowi szacowaną kwotę kapitału, niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającą przewidywany poziom ryzyka.

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Banku oceniane są następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji, walutowe, płynności, cyklu gospodarczego, kapitałowe, strategiczne, reputacji, modeli, transferowe i kraju, braku zgodności, inwestycji w podmioty zależne, wyniku finansowego oraz nadmiernej dźwigni.

Dla rodzajów ryzyka ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Wielkość kapitału wewnętrznego Banku obliczana jest jako suma wszystkich skwantyfikowanych w jednostkach pieniężnych rodzajów ryzyka.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał wewnętrzny alokowany został na następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, operacyjne, CVA, stopy procentowej w księdze bankowej, cyklu gospodarczego, inwestycji w podmioty zależne oraz nadmiernej dźwigni

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Kapitał wewnętrzny	574 919	586 026
Filar I	361 697	387 559
Filar II	213 222	198 467
Nadwyżka (+) / Niedobór (-) funduszy własnych	645 003	443 365
Kapitał wewnętrzny / fundusze własne (w %)	47,13%	56,93%

53. Sprostowanie oczywistej omyłki pisarsko-rachunkowej

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku BPS S.A. sporządzonym na dzień 31 grudnia 2023 roku i podpisanym w dniu 23 kwietnia 2024 roku, do którego została wydana opinia biegłego rewidenta w dniu 23 kwietnia 2024 roku, wystąpiła oczywista pisarsko-rachunkowa omyłka dotycząca sumowania poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat za okres zakończony 31 grudnia 2022 roku, tj.: wyniku z tytułu odsetek, wyniku na działalności podstawowej, wyniku na działalności operacyjnej, zysku (straty) brutto, zysku (straty) netto poprzez dwukrotne zsumowanie przychodów z tytułu odsetek w wysokości 1.170.605 tys. zł. Powyższe dane prezentowane w niniejszym sprawozdaniu zostały sprostowane w celu usunięcia omyłki.

**Jednostkowe sprawozdanie finansowe
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Podpisy

6 czerwca 2024 roku	Artur Adamczyk Prezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
---------------------	----------------------------------	--------------------------------------

6 czerwca 2024 roku	Robert Banach Wiceprezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
---------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

6 czerwca 2024 roku	Krzysztof Kokot Wiceprezes Zarządu	Podpisano podpisem elektronicznym
---------------------	---------------------------------------	--------------------------------------

6 czerwca 2024 roku	Anna Zawada Główny Księgowy Banku	Podpisano podpisem elektronicznym
---------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

Niniejsze sprawozdanie zawiera 169 kolejno ponumerowanych stron.